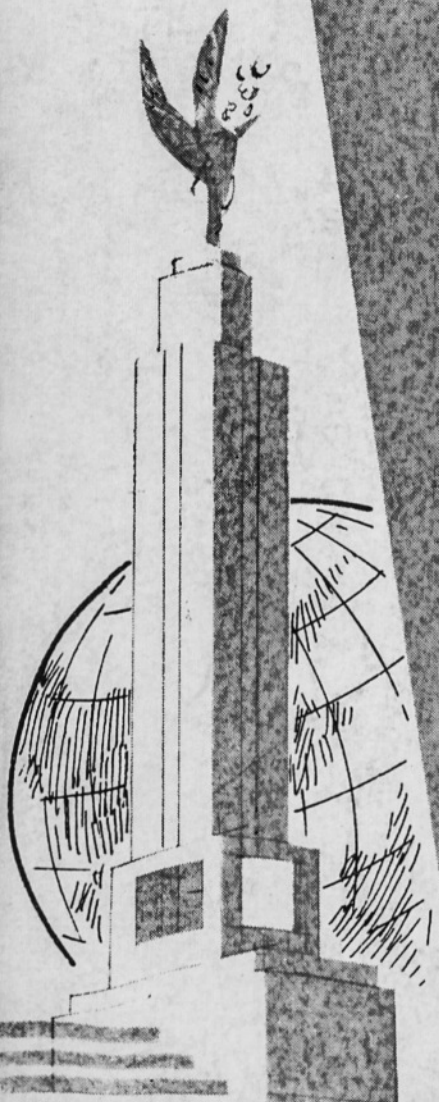

GAJUS MEDICINA

GRUODIS 1971

PASAULIO IR AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ ORGANAS NR. 2

RJ

Medicina

Garbės redaktorius

STEPHEN BIEŽIS, M.D.

Redaktorius — Editor-in-Chief

HENRIKAS ARMANAS, M. D.

1934 Wilkens Ave.
Baltimore, Maryland 21223
Phone (301) 947-7565

Redakcinė kolegija:

K. Ambrozaitis, M. D.
V. Avizonis, M. D.
P. Legeckis, M. D., D.M.D.
E. Liatukienė, Prof., D.D.S., M.S.
V. Ramanauskas, M. D.
V. Tauras, M. D.
V. Šaulys, M. D.
M. Žukauskienė, M. D.

Gydytojai bendradarbiai konsultantai

M. ir St. Budriai, M. D.
F. Kaunas, M. D.
V. Paprockas, M. D.

Redakcijos bendradarbiai

Z. Brinkis, M. D.
J. Gudauskas, M. D.
D. Jasaitis, M. D.
B. Monstavičius, M. D.
R. Nemickas, M. D.
A. Pacevičius, M. D.
J. Valaitis, M. D.
K. Valteris, M. D.
J. Skrinska, M. D.

Administratorius

Business & Circulation Mgr.
Jadvyga Vytuvienė, D. D. S.
85-29 86th Street
Woodhaven, N. Y. 11421
Phone (212) Vi 6-2980

Prenumerata:

\$10.00 metams
Išeina kas keturi mėnesiai
Spausdina Tėvų Pranciškonų
spaustuvė
Brooklyne, New Yorke

Kalbą prižiūri

Leonardas Žitkevičius

Meninis apipavidalinimas

Henrikas Armanas, M. D.

Nenaudotų straipsnių redakcija ne-
saugo, juos grąžina tik iš anksto
susitarus. Rankraščiai spausdina-
mi ir taisomi redakcijos nuožiūra
kalbos, formos, stiliaus atžvilgiu.

Straipsniai su autoriaus pavarde ar
slapyvardžiu nebūtinai išreiskia
leidėjo ir redakcijos nuomonę.

PLGS ir ALGS ŽURNALAS

Gruodis, 1971

Nr. 2 (42), XI metai

(buv. Liet. Gyd. Biuletenis)

TURINYS

Redaktoriaus laiko mintys: Tempora mutantur — <i>Dr. H. Armanas</i>	2
Salve, 1972! — <i>Dr. Ferdinandas Kaunas</i>	4
Forumas	5
Medicina okupuotoje Lietuvoje — veda <i>Dr. V. Šaulys</i>	12
Miokardo revaskuliarizacija — <i>Dr. R. Nemickas</i>	15
Keli bruožai iš Vilniaus Medicinos D-jos vystymosi Lietuvoj 19-me šimtmety — <i>Ramūnas Kondratas</i>	19
Ląstelių augimo reguliavimas — <i>Dr. Ed. Kaminskas</i>	24
Psichiatrijos evoliucija J. A. V. po II pasaulinio karo — <i>Dr. V. Damijonaitis</i>	26
PLGS ir ALGS veikla	31
Odontologijos skyrius - veda <i>prof. E. Liatukienė</i>	53
Basakojai kinų gydytojai — <i>Dr. H. Armanas</i>	58
Kronika — veda <i>Dr. P. Legeckis</i>	60
Po pasaulį pasižvalgius ... Egiptas — <i>Dr. H. Armanas</i>	72
Atžalynas - veda <i>Dr. V. Tauras</i>	79
In Memoriam	83

Viršelio antram psl. — R. Ingelevičienės piešinys.

MEDICINA — World and American Lithuanian Physicians Association Journal

Printed in New York

Executive Managing Editor HENRY ARMANAS, M. D., 1934 Wilkens Ave., Baltimore, Maryland

Phone: Area Code 301 - 947 - 7565

REDAKTORIAUS LAIKO MINTYS

Tempora mutantur

EDITORIAL

Šiandieną medicina, kaip ir visas pasaulis, pergyvena krizę. Nuo senų laikų nusistovėję medicinos pagrindai ir filosofija nustoja savo esmės ir praktiško pritaikymo šių dienų medicinoje.

Šių dienų praktikuojąs gydytojas yra humanistas, higienistas, kultūrininkas, politikas ir plačiajai visuomenei priklausąs žmogus.

*Jungtinės Amerikos Valstybės yra perdaug išsivystęs, perdaug civilizuo-
tas ir išėjęs iš savo ribų kraštas. Dėdė Samas vis dar tiki, kad jo visos
problemos gali būti išspręstos tik per pasiekimus naujuose mokslų išradi-
muose. Paskutiniame dešimtmetyje ir gydytojai pasidarė perdaug specializuoti
siaurose medicinos šakose ir tokiu būdu priklausą nuo vienas kito. Tokie
specialistai buriasi į grupes, kurių tikslas padėti vienas kitam bendroj diag-
nostikoj ir galutinėj ligos terapijoj.*

*Siauros srities specialistas nenori pažinti ligonio kaip žmogaus ir indi-
vido — jis domisi tik ta kūno dalim, kurią yra pasirinkęs kaip savo spe-
cialybę. Ligonis, keliaudamas iš vieno specialisto kabineto į kitą, pasilieka
nesuprastas kaip žmogus, be artimesnio dvasinio kontakto tarp savęs ir
visos eilės gydytojų.*

*Gydytojas, žinąs tik savo pasirinktą medicinos šaką ir joje užsidaręs,
kaip sraigė savo kiaute, mažai žinąs ir nenorįs žinoti, kas darosi šiame
greitai besikeičiančiam pasauly, yra mirštąs gydytojas. Šių dienų medicinos
mokyklos vis daugiau ir daugiau kreipia dėmesio į medicinos filosofiją ir
jos kultūrinį bei istorinį aspektą. Medicinos istorija yra nauja mokyklose
dėstoma medicinos šaka. Paskutiniais metais bimirštąs šeimos gydytojo
tipas ir solo praktika dabar naujai atgyja studentų tarpe. Šūkis "Eik į liaudį,
pažink ligonį, būk kultūringas" įgauna naują populiarumą ir prasmę.*

*Netgi Hippocrato klasinė gydytojo priesaika, kadaise buvusi šventa, da-
bar kritikuojama. Jos vietoj daugelis garsių medicinos mokyklų naudoja
naujas priesaikas, atitinkančias šių dienų dvasią.*

*Seniau buvo svarstoma, ar medicina yra mokslas, ar menas; dabar fi-
losofuojama, ar medicina yra mokslas, ar komercija, (business). Kasdien
didėjančios masės žmonių dabar naudojasi federalinė gydymo programa.
Nuolatinė įtampa ir kova su mokesčiais, "medicare", "medicaid" ir sveikatos
bei gyvybės draudimo įstaigomis verčia gydytoją kone trečdalį ligoniui ski-
riamo laiko atiduoti popierinėms ir finansinėms kalkuliacijoms. Senas ir nu-
sistovėjęs gydytojo santykis su ligoniu vis labiau blėsta, nes tarp jų atsisto-
ja draudimo įstaigų ar federalinės socialinės pagalbos šmėklos. Geras gy-
dytojas, norįs išsilaikyti ant vandens paviršiaus šioj audringoj gyvenimo
jūroj, turi būti ir geras komersantas. Ligoninėse tradiciniai — jaunesnieji*

ir vyresnieji gydytojai, Dr. Med. ir profesoriai praktiškai jau neegzistuoja; visi gydytojai nešioja tą patį kuklų titulą — M. D. Nebemokamas honoraras vokuose, o tiesiog klausama: kiek? Ponas daktaras masėse yra pasidaręs "Doc". Dažnai dabar gydytojo santykis su pacientu nebėra idealizmo, pagarbos ir orumo melodrama, bet paprasta, praktiška, komercinė žinių transakcija. Žmogus kreipiasi į gydytoją su tuo pačiu jausmu, su koku jis kreiptųsi į elektromonterį ar TV specialistą. Jaunieji gydytojai šią naujieną lengvai priima, bet senieji jaučiasi pažeminti ir nuskriausti. Ryšium su tuo išsivystė vienas kito nesupratimas tarp jaunosios ir senosios kartos gydytojų.

Lietuvių gydytojų šeimoje atsirado net trys plyšiai (gaps). Pirmasis — tarp senosios kartos gydytojų, vadinamųjų veteranų, ir kitų gydytojų. Ant-rasis — tarp ultramodernių jaunųjų gydytojų, baigusių mokslą jau Amerikoje ar kitur, ir gydytojų, baigusių mokslą Lietuvos universitete. Trečiasis — tarp greitai pralobusių ar turinčių šiokias tokias aukštesnes pozicijas amerikiečių mediciniškose institucijose ir likusių buvusių jų klasės draugų.

Pirmosios grupės gydytojai gyvena praeitimi, praėjusios asmeniškos didybės hipnozėje, jie smerkia viską, ką jaunesnieji ir pažangieji lietuviai gydytojai bei naujasis šių dienų pasaulis idealizuoja ir ugdo. Dabartinėje lietuvių gydytojų bendruomenėje jie stengiasi atgauti kadaise turėtą garbės aureolę bei autoritetą ir skundžiasi, šaukia ir pyksta, kad jie paliekami profesinio gyvenimo pakelėje nesuprasti, tik gal užjausti.

Antroji grupė supranta likusių gydytojų bendruomenę, bet ji laiko save gydytojais aristokratais, traktuodama lietuvius kolegas, baigusius medicinos studijas Lietuvoje ar tremties metais Vokietijoje, kaip gydytojus plebėjus. Ji žiūri iš aukšto į senesnius lietuvius gydytojus, su jais nedraugauja ir pamažu sąmoningai nutrūksta nuo pagrindinio lietuvių kamieno, skirdamasi savo galvojimu, kultūra ir netgi išorine išvaizda.

Trečioji grupė, apsisvaiginusi staigiu turto ar garbės saldžiu pajautimu, ignoroja kitas gydytojų grupes ir gyvena užsidariusi savo naujoje didybėje. Pavydas kito gydytojo gerovei ar didesniai moksliniam išsilavinimui ir noras užpūsti kito žmogaus šviesą su tikslu šviesti savąja daro šią gydytojų grupę gražią pažiūrėti, bet tuščią ir svetimą likusiam lietuviškam gydytojų kamienui.

Likusi saujelė gydytojų nepriklauso nė prie vienos iš minėtų grupių. Tai visuomenininkai, patriotai, idealistai, pažinę šių dienų gyvenimą kultūrininkai, iškilieji gydytojai. Jie stengiasi panaikinti grupių plyšius ir sujungti visus gydytojus į vieną solidarią, tolerantią ir gražią šeimą. Šis darbas jiems sunkiai sekasi, nes kitos grupės, kaip toji lydeka, vėžys ir gulbė, traukia savo pasirinktais keliais į priešingas kryptis, palikdamos Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos vežimą Dievo valiai ant dulkėto ir akmenuoto šių dienų profesinio gyvenimo kelio.

Paanalizuokim patys save, žvelkim į gyvenimo realybę ir praverkim savo širdis kito žmogaus tolerancijai. Nemeskim akmenis į kitą, nes nė vienas iš mūsų nėra tobulas ir pats be nuodėmės. Nekritikuokim kartais ciniškai, su pagieža ir pykčiu kito žmogaus darbo, bet padėkim jam patarimu ar dar geriau — darbu. Tas tik neklysta, kas nieko nekuria ir nedirba. Kritiku su iškeltais kumščiais dabar pilnos miestų gatvės, bet jų tarpe nėra žmo-

gaus, kuris sugebėtų ką geriau padaryti, kas yra jau dabar padaryta. Panaikinkim savo tarpe susidariusius plyšius ir supraskim vienas kitą.

Artėjant gražioms Kalėdų šventėms, prisiminkim savo vargšę, Sibiro sniegu užpustytą Lietuvą, gražias tradicines Kūčias, Bernelių mišias ir pačias Kalėdas gerais Lietuvos nepriklausomybės laikais . . .

Linkiu iš visos širdies visiems MEDICINOS skaitytojams ir savo draugams bei kolegoms linksmų lietuviškų Kalėdų ir sveikų, sėkmingų ir laimingų naujų 1972 metų!

Dr. Henrikas Armanas

SALVE, 1972!

Leisk man, Kolega, šiltu nuoširdumu paspausti Tavo ranką ir pasveikinti šv. Kalėdų proga. O 1972-ieji tebūna giedresni, sveikesni ir lietuviškesni, negu prabėgusieji.

Redde, quod debes! Trumpai, drūtai, žemaitiškai, na, ir realistiškai: tik smegenine ir kišenine parama, tik gyvu pavyzdžiu ir pinigų gražinsime skolą mus išauginusiai Lietuvai. 1972 metais nelaukime, kol kiti susipras. Patys pakutenkim savo, lietuvių gydytojo, sąžinę.

Atvirai ir konstruktyviai pasisakyk ir kritikuok. Reikalauk. Bet neužmiršk ir duoti. Apmėtyk redaktorių plytgaliais. Nepagailėk nė pirmininko. Jis gi iš to duoną valgo. Tu gi stambiai juos nuolat remi korespondencijomis, nuotraukomis, straipsniais, ne vien pinigais, tad ir užtarnautai rūgoji, kad nėra Tavęs Medicinoje . . .

Taip, Kolega, pats nerasdamas pakaitalo; geresnio ar tolygaus, prisiek jam rožę prie nutrinto atlapo. Nors ir mažytę. Kad ir nūvytusią. Bet raudoną. Kad tiktų prie nemigos akių.

Tad suremkim pečius, vieningai ir tolerantiškai, Tavo Medicinos ir Tavo Sąjungos gerovei.

Ad meliorem 1972 metais!

Dr. Ferdinandas Vytautas Kaunas
Laisvojo Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos pirmininkas

F O R U M A S

ARMANO NAUJAGIMIS

K. VALTERIS

Pavardės ar vardo pakeitimas šiais laikais yra įprastas reiškinys. Pavardes ir vardus keičia nusikaltėliai, juokdariai — klaunai, įvairūs linksminotojai (entertainers) ir imigrantai, kurių pavardžių kitų kraštų žmonės negali ištartti. . . Karts nuo karto keičiami ir laikraščių vardai. Kiek žinau, pastaruoju metu Didžiojoje Britanijoje trijų laikraščių pavadinimai buvo pakeisti: Daily Herald pavadintas Sun, komunistų partijos organas Daily Worker pakrikštytas Morning Star, o Britanijos Lietuvis virto Europos Lietuviu. Šių laikraščių turinys ir kokybė, kaip ir buvo galima tikėtis, mažai tepasikeitė. Lygiai, kaip ir "linksminotojai", pakeisdami savo pavardes ir vardus, nepagerina savo sugebėjimų. Dėl to, žinoma, niekas nesijaudina.

Kas kita su Medicina. Čia ne tik vardo pakeitimo, bet ir paaukštavimo reikalas: biuletenis pakeliamas į žurnalą! Dviem žodžiais tariant — svarbus įvykis. Į šį, tik ką pagimdytą žurnalą noriu atidžiau pažiūrėti ir jo turinį kritiškai pasvarstyti.

Medicinos išvaizda maloni ir gana įspūdinga. Viršelis gražus, bet man nelabai suprantama to paukščio prigimtis ir reikšmė. Jei tai gandras, tai ar jis skrenda į suvažiavimą New Yorke, ar neša naują Mediciną, ar simbolizuoja ką nors kita?

Man patiko vyr. redaktoriaus dr. H. Armano "žodis". Jei lietuviai gydytojai laikysis Medicinos redaktoriaus nusagstytų gairių, tai jie bus geri savo tautos ambasadoriai.

Medicina gausiai iliustruota, turtinga žiniomis ir atspausdinta puikiame popieriuje.

Po šios paviršutinės apžvalgos kyla klausimas, ar Medicina verta žurnalo titulo. Nors ši Medicina turi visus žurnalo atributus, bet aš pavadinčiau ją tik embrioniniu žurnalu. Šioje Medicinoje randam du originalius (prof. E. Liatukienės ir dr. E. Salvati) medicininius straipsnius, du apžvalginius (dr. H. Armano) medicininius straipsnius, trumpas straipsnių santrau-

kas (dr. V. Šaulio) iš Sveikatos Apsaugos, beletristiką (dr. Armano Afrikos safari aprašymą) ir daug informacinių žinių iš lietuvių gydytojų gyvenimo.

Puikiame prof. E. Liatukienės straipsnyje pasigendu poros mikrofotografijų, parodančių skirtumą tarp fluoriduoto ir nefluoriduoto emalio. Šios iliustracijos, mano įsitikinimu, buvo būtinos.

Dr. H. Armano apžvalginius straipsnius, ypač apie hiperlipidemiją, mano riboto sugebėjimo smegenys sunkiai suvokia. Straipsniai parašyti telegraminiu stiliumi, o vietomis lyg ir slaptu kodu (secret code). . . Gaunamas įspūdis, kad šie straipsniai rašyti žaibiška skuba! Matyt, redaktorius norėjo žūt būt pagimdyti nors dar ir neišnešiotą (premature) Mediciną. . .

Dr. H. Armano Afrikos safari aprašymą skaičiau su dideliu įdomumu: ypatingai mane domino tenyktė socialinė ir sanitarinė padėtis. Tačiau ir čia autorius vertas papeikimo dėl savo profesinio nusikaltimo (misconduct). Įtariu, kad dr. H. Armanas turėjo ilgesnį "profesinį" pasikalbėjimą — konsultaciją su raganiu (witch doctor), su kuriuo po "konferencijos" net nusifotografavo, bet straipsnyje nutylėjo apie įsigytas magiškas gydymo paslaptis. . . Matyt, dr. H. Armanas nutarė išmoktąją juodąją magiją naudoti savo privačioje praktikoje. . .

Literatūrinis dr. H. Armano vaisingumas mane stebina: pusė Medicinos jo vieno prirašytas! Jei jis įstengia apkeliauti pasaulį, dirbti profesinį darbą, redaguoti žurnalą ir net pusę jo užpildyti savo straipsniais, tai jam Afrikos ar kurio kito kontinento raganiai turėjo turėti įtakos. . .

Tamsioji Medicinos pusė yra . . . lietuvių kalba. Mediciniškų terminų "lietuvinimas" gramozdiškas, daug nelietuviškų išsireiškimų, daugelio žodžių tvarka sakiniuose nelietuviška.

Daugelis iš mūsų gal primiršo lietuvių kalbą, o daugelis jos ir niekas gerai nemokėjo. . . Kaip ten bebūtų, bet Medicinos lietuvių kalba turi būti patenkinama: žurnalo kalba turi būti peržiūrėta kalbininko lituanisto.

Prie ko čia dar galėčiau prisikabinti? A, atsiminiau: iliustracijos turi būti savo vietose. Pavyzdžiui, ką bendro turi prezidentas Nixon su dr. E. Salvati straipsniu apie... hemorrhoidus (žiūr. 22 psl.)? Nuotrauka su prezidentu galėjo būti arba Kronikoj, arba P. ir A. LGS-gos veikloj, arba, blogiausiu atveju, po dr. H. Armano straipsneliu 19 psl., bet tik ne tarp hemorrhoidų.

Aptarus Medicinos dabartį, leidžiu sau paklausti keletą minčių ir dėl jos ateities. Dr. Milda Budrienė, sėkmingai redagavusi Gydytojų Biuletinį, yra raginusi mane rašyti moksliskai medicininius straipsnius ir net atsiuntė porą pavyzdžių (atspaudų) iš Amerikos medicininių žurnalų. Ji buvo labai entuziastinga ir, atrodo, tikėjosi bematant susilyginti su J.A.M.A.!... Tada aš pasisakiau prieš jos planus. Žinojau, kad Biuletinio finansinė padėtis buvo silpnoka, o medicininių straipsnių iliustracijos dar labiau būtų pasunkinusios piniginę padėtį. Turėjau ir kitą, gal net svarbesnę, argumentą prieš M. Budrienės planą. Mano samprotavimu, gerus, svarius, originalius straipsnius autoriai norės spausdinti aukštos reputacijos žurnaluose: tokiu būdu galima pasigarsinti ir kartu palypėti į aukštesnę postą. Tik menkesnės vertės straipsneliai (kurių anie žurnalai gal nespausdintų...) būtų siunčiami Biuletiniui. Aišku, laikydamiesi tokios savanaudiškos (bet žmogiškos!) filosofijos, Biuletinio lygio nebūtume pakėlę. Dabar padėtis yra šiek tiek kitokia: Medicina jau nebe biuletinis, o *žurnalas*. Gal kai kas jau pasiekė profesijos Top of the Pops (k. a. profesūra, ligoninės direktoriaus kėdė ir pan.), ir jiems nesvarbu, kur siųsti straipsnį, kurį parašyti lietuviškai yra vis dėlto lengviau.

Rugsėjo mėn. dr. H. Armanas man rašė: "Siųsk straipsnį su fotografijomis ir mikrofotografijomis ir nesirūpink dėl išlaidų". Tai labai džiuginanti žinia ir didelis akstinas rašymui į Mediciną. Gal dr. H. Armanas, lankydamas Pietų Afriką, rado ten aukso ar deimantų šaltinius?...

Norėtusi rasti Medicinoj galimai daugiau gerų medicininių straipsnių santraukų iš viso pasaulio medicininių žurnalų. Taip pat būtų labai naudinga karts nuo karto pasiskaityti išsamią apžvalgą kuriuo nors vienu medicininiu klausimu. Autoriai turėtų nepamiršti pridėti skaitytos literatūros sąrašo.

Pabaigai linkiu: Medicinai — tobulėti turiniu su kiekvienu numeriu, o vyr. redaktoriui —

puoselėti pradinį entuziazmą ir produktyvumą, įtraukti į darbą visus kolegas ir neišsigąsti kritikos bei kritikų. Laukiu dienos, kada dr. H. Armanas po 10 metų išleis *jubiliejinį numerį*, kuris prilygs geriausiems pasaulio medicinos žurnalams!

— — — — —
Didžiai Gerb. Kolega:

Širdingai dėkoju už Jūsų taip malonų laišką ir tuo pačiu atsiprašau už taip ilgai užtrukusį atsiliepimą.

Jūsų redaguotas pirmas Medicinos numeris daro labai gerą įspūdį, o Jūsų kalba gyva, vaizdi ir lengvai suprantama. Leiskite palinkėti stiprios energijos, kantrybės ir geriausių sėkmių. O kaip dažnai Medicina bus leidžiama dabar?

Dėl Jūsų pageidavimo apie save parašyti straipsnelį leiskite padėkoti ir atsiprašyti. Apie save rašyti labai nemėgstu, ir vargiai tiktų šiuo laiku. Mat, jau buvo buvusiame Biuletiny Nr. 2, 1969 metais, dr. S. Budrio gana daug rašyta, ir nuotrauka įdėta. Taigi kartojimas reikėtų lyg tos sriubos persūdymą. Pagaliau ir Lietuvos Enciklopedijos antrame tome irgi yra biografinis rašinys.

Būtų labai malonu asmeniškai susitikti ir Jūsų gabią ranką draugiškai paspausti. Jei kartais pasitaikytų atvykti Chicagon, tai malonėkite mane aplankyti. Laukiu.

Dar kartą geriausių kolegiškų linkėjimų ir širdinga pagarba,

S. Biežis

Didelis ačiū garbės redaktoriui dr. S. Biežiui už tėvišką laišką. Džiaugiuosi, kad Medicina padarė gerą įspūdį. Žurnalas išeis kas 4 mėnesiai. Darysiu viską, kad Medicina tobulėtų ir augtų tiek turiniu, tiek išvaizda.

Henrikas Armanas

Sydney, Australija

Didžiai gerbiamas Daktare,

Dėkoju už Tamstos laišką, rašytą sausio 1. Trumpai norėčiau Jus supažindinti su mūsų draugija, o plačiau parašysiu Jums po mūsų draugijos narių susirinkimo, kuris netrukus numatomas susaukti.

Aš atstovauju ne visiems Australijos lietuviams gydytojams, o tik vieno steito (New

South Wales). Apie juos ir kalbėsiu. N. S. W. gydytojai buvo suburti 1963 metais, man būnant vienam iš iniciatorių. Buvo įsteigta lietuvių gydytojų draugija, į kurią įstojo 16 narių (10 medicinos ir 6 dantų gydytojai). Tik 3 nariai (jų tarpe ir aš) buvo iš jaunosios kartos, baigę gimnazijas ir universitetus čia Australijoje, kiti buvo baigę mokslus Lietuvoje ar Vokietijoje.

Ilgesniam laikui buvau išvykęs į Angliją. Po to esu dirbęs kituose Australijos miestuose, specializuodamasis chirurgijoje. Tik prieš porą metų vėl sugrįžau pastoviai į Sydney, kur vėl buvau išrinktas draugijos pirmininku. Nuo draugijos įsteigimo iki dabar yra nemaža naujai mokslą baigusiu jaunų daktarų, bet su jais nebuvo sueita į kontaktą. Aš dabar dedu pastangas užmegzti su jais ryšį, pakviesti į mūsų draugijos susirinkimą ir įtraukti į narius.

Gal būt, dėl mažo narių skaičiaus ar dėl kitų priežasčių daugumas dabartinių narių yra gana apatiški veiklos atžvilgiu. Jeigu pasiseks pritraukti šiek tiek jaunųjų gydytojų, gal tada bus galima pagyvinti mūsų veiklą.

Tamstos redaguoto Medicinos žurnalo Nr. 1 aš gavau. Techniškai žurnalas išleistas gerai ir yra malonus skaityti. Labai įdomu buvo skaityti santraukas iš skyriaus "Kas naujo medicinos srityje Lietuvoje". Tikiuos, kad šis skyrius žurnale liks ir toliau ir bus labiau praplėstas. Mokslinius straipsnius man asmeniškai yra daug lengviau skaityti anglų kalba, ir įdomesni straipsniai yra tie, kurie liečia medicinos istoriją arba nagrinėja socialinius - visuomeninius klausimus iš mediciniškos pusės. Kronika yra taip pat įdomi, ypač tiems, kurie turi daug pažįstamų lietuvių gydytojų, išsisklaidžiusių po visą pasaulį.

Kitame laiške po narių susirinkimo pateiksiu Jums informacijas, kurių prašėte, o taip pat parašysiu apie medicinos sąlygas Australijoje.

Šia proga sveikinu Tamstą, pasiėmusį sunkias redaktoriaus pareigas, linkėdamas ištvermės. Taip pat linkiu Jums asmeniškai daug laimės ir sėkmės šiais 1972 metais.

Jus gerbiaus

Dr. I. Venclovas
Sydney Lietuvių Gydytojų
Draugijos pirmininkas

Nuoširdus kolegiškas ačiū gerbiamam dr. Venclovui už šį svarbų ir įdomų pranešimą apie lietuvių gydytojų gyvenimą Australijoje ir teigiamą atsiliepimą apie Mediciną. Pasistengsiu dr. Venclovo neapvilti ir visus jo pageidavimus išpildyti. Red.

— — — — —
LOYOLA UNIVERSITY
STRITCH SCHOOL OF MEDICINE
2160 South First Ave., Maywood, Ill. 60153

November 8, 1971

Dr. Henry Armanas
1934 Wilkens Avenue
Baltimore 23, Maryland

Dear Dr. Armanas:

My apologies for long delay in sending you a copy of my talk at the Lithuanian Medical Association meeting in New York. Please feel free to correct the language as you see fit. In addition I am enclosing a copy of my Curriculum Vitae and a picture of fairly recent vintage.

I have been quite busy recently, but in the future I hope to have more time to write and will try, if you keep reminding me, to come up with occasional articles for your journal Medicina. I have read your first issue and congratulate you for a job well done.

Best regards

Rimgaudas Nemickas, M.D.

Director Cardiac Care Unit

Didelis lietuviškas ačiū gerbiamam dr. Rimdui Nemickui už straipsnį, jo pažadus ir ateityje bendradarbiauti Medicinoje ir asmenišką teigiamą įvertinimą, išleidus pirmą Medicinos numerį.

Henrikas Armanas, M. D.

— — — — —
Didžiai Gerb. Dr. Armanai!

Ačiū Jums už laišką. Kaip pageidavote, siunčiu Jums kopiją paskaitos, skaitytos gydytojų suvažiavime. Mano vienintelė sąlyga ją spausdinant — kad ji būtų atspausdinta su pridėtu paaikškinimu apie šaltinius ir tik Medicinos žurnale. Nenorėčiau, kad ji būtų spausdinama bet kokiam laikraštyje be mano sutikimo.

Siunčiu Jums geriausius linkėjimus.

Jus gerbiaus

Ramūnas Kondratas

Didelis ačiū Ramūnui Kondratui už straipsnį ir garbę leidžiant spausdinti jo straipsnį išimtinai tik Medicinoje. R e d.

Gerb. Redaktoriai,

Malonėkite patalpinti šį nekrologą apie mano mamą a. a. dr. E. Norvaišienę. Ji su nekantrumu laukdavo kiekvieno naujo numerio ir džiaugėsi naujais straipsniais ir nauja Medicinos išvaizda. Rengėsi ir pati parašyti, bet jau nebeužteko jėgų.

Linkiu Jums daug sėkmės sunkiame redaktoriaus darbe.

Su geriausiais linkėjimais,

Nora Kulpavičienė

P. S. Siunčiu mamos vardu mažą auką Medicinai paremti.

Didžiai gerbiama ponja Kulpavičienė!

Ačiū už laišką ir auką. Esu laimingas, galėdamas suteikti kiek džiaugsmo su Medicina a. a. Jūsų motinėlei.

Priimkite mano ir redakcinės kolegijos širdingą užuojautą, netekus tokios kilnios ir garbingos asmenybės, kaip a. a. dr. Emilija Norvaišienė.

Henrikas Armanas

LAIŠKŲ IŠTRAUKOS

Dr. Admundas Drukteinis: "Linkiu daug sėkmės ir kantrybės, leidžiant Mediciną".

Prof. Elena Liatukienė: "Nepaprastai gražiai išleistas pirmas numeris. Sveikinu".

Dr. Vaclovas Paprockas: "Medicina imponuojančios išvaizdos, labai nedaug korektūros klaidų... Neabejoju, kad kitas numeris bus tobulesnis. Atsiminę Paties entuziazmą, esu tikras, kad tas bus įgyvendinta. Kalbai taisyti pakviesti kalbininką..."

OHIO

LITHUANIAN MEDICAL ASSOCIATION

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija

Gerbiamas Daktare:

Malonėkite patalpinti Jūsų redaguojamame žurnale Medicina Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos nuomonę apie laišką, liečiantį mūsų narį bendradarbį dr. Joną Mauruką (Medicina Nr. 1 - 1971, psl. 5). O.L.G.D. mano, kad Jūs atsakėte į šį laišką labai teisingai, ir kartu galvoja, kad anoniminiams bei asmenis įžeidžiantiems laiškam neturėtų būti vietos mūsų žurnale.

Noriu paaiškinti, kad O.L.G.D. priima į savo organizaciją aukštą mokslą baigusius, mokslo laipsnį turinčius (PhD aukštumoje) ir aktyviai dirbančius medicinai artimose srityse lietuvius

(šiuo tarpu turime 3 ar 4 tokius narius). Jie yra nariai bendradarbiai, moka pusę nario mokesčio, yra prašomi prisidėti auka prie mūsų metinės kultūrinės premijos, tačiau negali balsuoti draugijos rinkimuose. Nariai bendradarbiai yra mūsų gerbiami ir aktyviai dalyvauja mūsų veikime.

Dr. Jonas Maurukas, medicinos chemikas, yra vienas iš mūsų narių bendradarbių, aktyviai prisidėjęs prie mūsų draugijos veiklos. O.L.G.D. yra laiminga, turėdama jį savo tarpe.

Su gilia pagarba,

E. D. Drukteinis, M.D.

Pirmininkas

DR. L. LAUCEVIČIUS APIE AMERIKĄ IR MŪSŲ GYDYTOJUS

Dr. L. Laucevičius, svečiavęsis ilgesnį laiką Amerikoje, buvo čia labai pagarbiai, gražiai ir broliškaite lietuvių gydytojų globotas, vaišintas ir vežiotas.

Atsidėkodamas už šį gražų priėmimą, grįžęs Lietuvon, parašė Tiesoje žemiau dedamą pranešimą apie Amerikos mediciną ir mūsų gydytojus.

"Jungtinėse Amerikos Valstijose, šiame didelių kontrastų bei paradoksų krašte, savo prieštaravimais pasižymi ir medicina. Jų medicinoje yra daug įdomaus ir naudingo, ir tai mes turėtume pasisavinti, tačiau daug daugiau yra mums nesuprantamų ir nepriimtinių dalykų, pasakyčiau, net atsilikimo, kuris menkina šiaipjau gana aukšto lygio Amerikos mediciną. Ypatingą nuostabą kelia kapitalistinė medicininio ligonių aptarnavimo sistema, nes toks turtingas kraštas, kaip JAV, iki šiol neturi visuotinio medicinos aptarnavimo, socialinio draudimo, kuris jau egzistuoja daugelyje Europos kapitalistinių kraštų. Visa medicininė pagalba Amerikoje yra privačiai praktikuojančių gydytojų rankose, priklauso nuo jų visagalės organizacijos — Amerikos gydytojų asociacijos. Prieš kurį laiką pažangiosios organizacijos kėlė klausimą įvesti nemokamą gydymą, tačiau, Amerikos gydytojų asociacijai užprotestavus, vyriausybė pasiūlymo nepriėmė. Tokiu būdu žmonių sveikata, jų gydymas priklauso tikrai nuo malonės privačiai praktikuojančių gydytojų, kuriems labiausiai rūpi doleris. Jis ir nulemia ligonio likimą. Dolerio kultas formuoja ir eilinio amerikiečio psichologiją. Žmogus vertinamas pagal tai, kuriam rajone jis gyvena, kiek jis uždirba, kurioje krautuvėje perka ir t. t."

Nenuostabu, kad daktarui Laucevičiui Amerikos medicina yra nesuprantama, nes jam visas laisvojo pasaulio gyvenimas ir santvarka yra nežinomi ir nesuprantami. Jis pastebi, kad Amerikos medicina nepriimtina (suprask, sovietų Lietuvos medicinai), tur būt, dėl to, kad pagal komunistinių kraštų ideologiją viskas, kas pasiekama ar padaroma laisvame pasaulyje, yra menka ir nepriimtina. Be to, kaip dr. Gudaitis ir dr. Paprockas per suvažiavimą išsireiškė, kad, kas tik dabar pradedama medicinos srityje Lietuvoje nagrinėti, vakarų pasaulyje jau buvo išnagrinėta prieš 20 metų.

Kad Amerikos medicina yra atsilikusi (reikia, tur būt, suprasti, nuo dr. Laucevičiaus sovietinės medicinos pasaulio), — reikalas yra ginčytinas. Mes manome, kad dr. Laucevičius nepasiekė tokio genialumo ir autoriteto tokio masto sprendimui padaryti.

Kad mūsų "buržuaziniams" gydytojams rūpi ne ligonis, o tik doleris, kuris nulemia ligonio likimą, yra neteisinga, negraži ir nekolegiška mūsų gydytojų iškraipa.

Lieka neišspręstas klausimas, ar dr. Laucevičius parašė Tieson šį pranešimą savo sąžinės ir įsitikinimų vedamas, ar padiktuotas komunistinės ideologijos prižiūrėtojo.

Senas lietuvių priežodis sako: Kaip tu vilko nepenėk — jis vis į girių žiūri.

Išvada: ateityje atvykusius pas mus vilkus avelių kailyje priimkime su jausmų santūra ir šaltu bei logišku padėties apsvaistymu.

Kologos kviečiami tuo reikalu plačiau pasisakyti.

R e d.

LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJA — PROFESINĖ AR VISUOMENINĖ?

DR. STASYS BUDRYS

Lietuviai gydytojai, įsikūrę Jungtinėse Amerikos Valstybėse, jau prieš 60 metų suprato reikalingą jungtis į vieną organizaciją, kad galėtų pasidalyti savo profesinėmis žiniomis ir kartu bendromis jėgomis remti lietuvių kultūros išsilaikymą Amerikoje.

Pirmieji Lietuvių Daktarų Draugijos įkūrėjai susirinkimuose diskutavo ir viešai spaudoje bei pobūviuose svarstė sveikatos ir higienos klausimus. Iš tų laikų turime visą eilę populiarių mediciniškų knygų, kaip antai "Daktaras namuose" (1906), "Sveikata" (dr. A. Graičiūno, 1911), "Namų daktaras" (dr. A. Karaliaus, 1930) ir kt.

Draugijos įkūrėjams - iniciatoriams kiek pavargus, ir draugijos darbas susilpnėjo. Po antrojo

pasaulinio karo į Jungtines Amerikos Valstybes atplūdo antroji emigrantų banga, atsiveždama su savim didelį būrį lietuvių gydytojų. Naujai atvykę gydytojai palengva pradėjo jungtis į jau veikiančią draugiją Chicagoje, o vėliau pradėjo kurti naujas lietuvių gydytojų draugijas ir kituose miestuose.

Chicagoje pirmieji įstoję į Lietuvių Gydytojų Draugiją buvo gydytojai R. Kastys, J. Valaitis, S. ir M. Budriai, V. Tauras ir kiti. Tai buvo 1947 m.

Tuo laiku ir vėl Chicagos Lietuvių Gydytojų Draugija atgijo, prasidėjo susirinkimai su mediciniškais paskaitomis, filmais, ir t.t.

1957 Chicagoje įvyko pirmasis jungtinis Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavimas, į kurį atvyko gydytojai iš Illinois, Ohio, New Yorko valstybių. Buvo išrinkta centro valdyba iš pirmininko dr. A. Montvydo, vicepirmininko dr. S. Budrio ir sekretoriaus dr. V. Tauro.

Lietuvių Gydytojų Draugijos įvairiuose miestuose dirbo pagal savo interesus ir reikalavimus. Vienur daugiau dėmesio buvo kreipiamą į lietuvių kultūrinį gyvenimą, kaip Ohio LGD, kitur — į savišalpą, kaip New Yorko LGD. Illinois LGD išlaikė savo profesinį veidą gana ilgai, turėdama mėnesinius susirinkimus su paskaitomis ir pranešimais.

Keičiantis valdyboms, keitėsi ir darbas. Pasikeitė ir susirinkimų charakteris. Paskutiniu laiku Illinois LGD pasidarė "Social Club", kur gydytojai susirinkdavo, kaip Moterų Pagalbinio Vieneto svečiai, pavalgyti ir pasižmonėti.

Gydytojams, kurie LGD organizavo ir kūrė, kilo klausimas, ar visi sutinka su vadovybės galvavimu, ar mūsų draugija pasidarė tik klubas, ar nebenorime nagrinėti gydytojų liečiančių klausimų.

Pernai pavasarį Illinois LGD nariams buvo išsiuntinėta anketa. Iš viso jos buvo išsiųsta 150, atsakė 45 (tai sudaro apytikriai 30%). Atsakymuose buvo padėkų, kad buvo pasiryžta tokią anketą išsiuntinėti. Buvo ir įdomių pastabų. Štai vienas gydytojas rašo: "Nustokime žaidę smulkmenomis, pradėkime statyti dr. V. Kudirkos senelių namus".

Kaip matysime iš anketos, susirinkimų pobūdį nusvėrė tie, kurie norėjo mokslinių paskaitų. "Social gathering" norėjo 5 (iš 45); 3 norėjo tik pasivaišinti ir neklausyti jokių paskaitų.

Šios anketos duomenys turėtų būti įdomūs naujai centro ir atskirų draugijų valdyboms. Lietuvių Gydytojų Draugijos turėtų išlikti tautinėmis profesinėmis organizacijomis ir nekonkuruoti su Bendruomenės, Tarybos, Balfio, Vliko darbais bei užsimojimais. Pavieniai gydytojai, kurie turi laiko, noro ir energijos, ir dabar dirba įvairiose organizacijose, vadovaujančiose pozicijose.

Lietuvių gydytojų pareiga yra išlaikyti lietuvišką medicinos terminologiją ir mokėti lietuviškai kalbėti mediciniškais temomis. Taip pat mūsų pareiga yra bandyti įjungti savo tarpan ir

jaunuosius gydytojus, kad jie tęstų mūsų pradėtą darbą, kad mūsų draugijos nesibaigtų su mumis.

P. S. Pridedame minėtą anketą ir jos rezultatus. Red.

Illinois Lietuvių Gydytojų Draugija, norėdama sužinoti narių nuomonių apie tolimesnę veiklą, paurošė šią anketą.

ANKETA

ILGD susirinkimai turėtų būti pasisvečiavimo (social gathering) pobūdžio — taip ne;

ILGD susirinkimuose turėtų būti skaitomos paskaitos — taip ne;

Paskaitos turėtų būti: visuomeniniais klausimais — taip ne; mediciniškais klausimais — taip ne;

Susirinkimai turėtų būti: kas mėnesį (rug-sijio - gegužės mėn.) — taip ne; 2 - 3 kartus per metus — taip ne;

Susirinkimai turėtų būti: antradieniais — taip ne; trečiadieniais — taip ne; sekmadieniais — taip ne;

Susirinkimų vieta: gydytojo kabinetas — taip ne; restoranas — taip ne.

Atsakymus į šią anketą prašome siųsti:

Dr. M. Budrys, 2751 West 51st St.,
Chicago, Ill. 60632

Atsakymų lauksime iki balandžio mėn. 10 d.

Anketos rezultatai

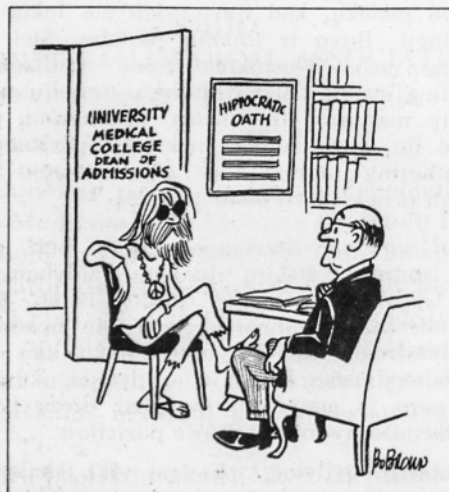
Susirinkimo pobūdis: "social" — 5, paskaitos — 22, "social" ir paskaitos — 18.

Paskaitų temos: visuomeniniais klausimais — 6, mediciniškais klausimais — 20, visuomeniniais ir mediciniškais — 16, jokių paskaitų — 3.

Susirinkimų dažnumas: kas mėnesį — 18, 2-3 (4-6) kartus per metus — 27.

Susirinkimų diena: antradieniais — 12, trečiadieniais — 24, sekmadieniais — 8, penktadieniais — 1.

Susirinkimų vieta: gydytojo kabinetas — 17, restoranas — 24, gydytojo namai (rūsysis) — 1.

Kandidatas į medicinos mokyklą pagal naują stilių...

Išpopuliarinti Medicinai ir jai paremti buvo pasiųsti laišškai šioms bendrovėms:

A. H. Robins Co.,

Smith Kline and French Laboratories,

E. R. Squibb and Sons, Inc.,

Elli Lilly and Co.,

Parke, Cadis and Co.,

Gergy Pharmaceuticals.

Čia pateikiamas laiškų turinys.

INTERNATIONAL ASSOCIATION OF LITHUANIAN PHYSICIANS

Lithuanian American Medical Association

Henry Armanas, M. D.

Editor in Chief

1934 Wilkens Ave., Baltimore, Md. 21223

Gentlemen:

Lithuanian medical doctors and dentists practicing in U. S. A. together with all Lithuanian doctors in the free world are united professionally in one United States of America and World Lithuanian Medical Association with the headquarters and center of said organization in New York. The Association has its professional journal *Medicina* (formerly Lithuanian Medical Bulletin) of which I am the editor-in-chief.

This journal is being distributed among Lithuanian doctors and dentists practicing medicine not only in U. S. A. but throughout the whole world. Those medical doctors who were born in Lithuania and those of Lithuanian descent as well as young generation of Lithuanian doctors who are practicing medicine or work in various medical research fields and by teaching at numerous universities and schools of medicine are readers of said journal.

I have the ambition to make our journal larger in size and richer in scientific contents. For this purpose I need financial support to achieve this goal.

Therefore in view of this I take the liberty to ask kindly you to support our journal by means of advertising your products in my edited journal.

At the same time I can assure you that all of my colleagues will respond to your products enthusiastically by prescribing them in every useful occasion in return for your help and support of American Lithuanian Physician Association of their journal *Medicina*.

Awaiting for your kind reply,

I remain

Respectfully yours

Henry Armanas, M. D.

P A D Ė K A

Dr. Vytautui Taurui — už 30 dolerių prenumeratą Medicinai paremti. Apie a. a. dr. Žemgulį atitinkama proga parašysim. Medicinos kalbą prižiūri Leonardas Žitkevičius. Jis jau darbą pradėjo. Nr. 2 savo kalba, reikia tikėtis, patenkins visus kalbos kritikus, tiek gydytojus, tiek negydytojus.

Dr. Ferdinandui Kaunui — už 25 dolerių auką Medicinai paremti.

Daktarams:

St. Ankudui,

Ignui Saulynui,

Justinui Kudirkai

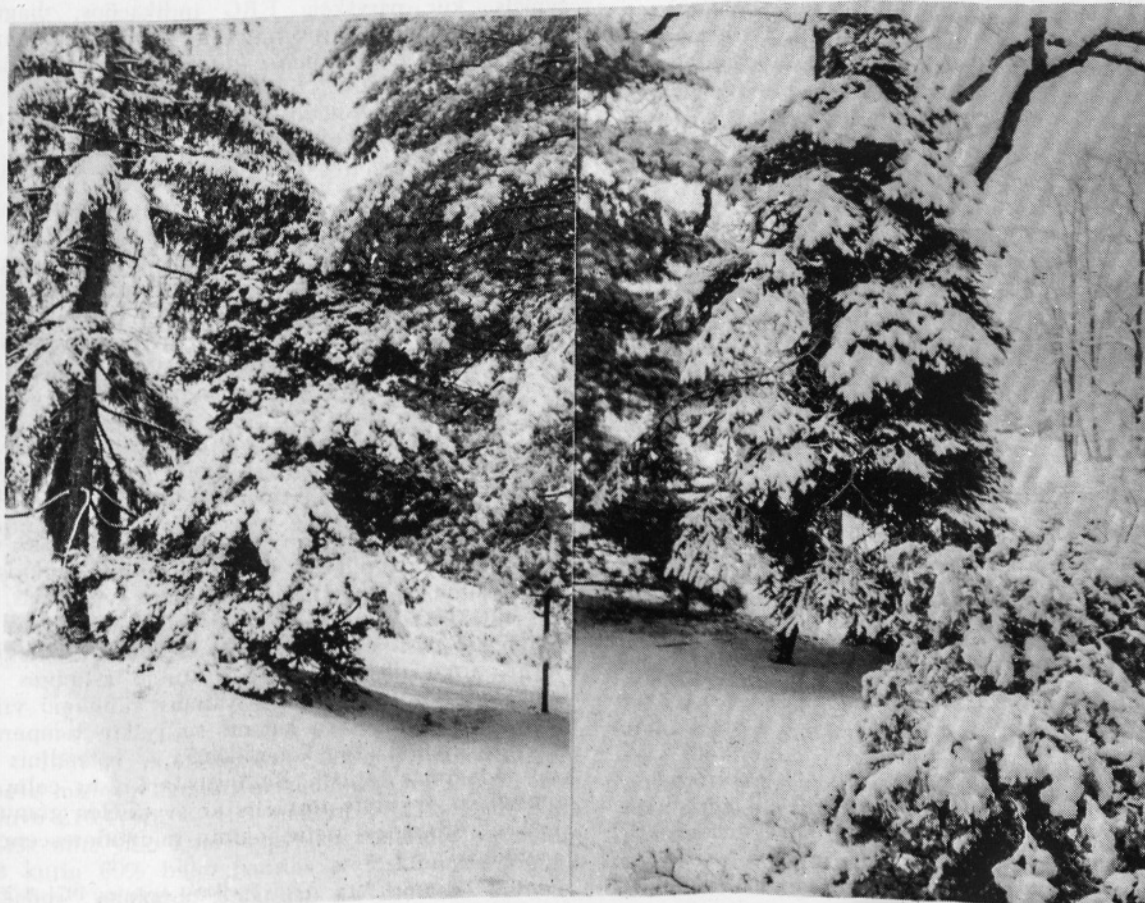
už prenumeratas ir aukas Medicinai. Redakcija, S-gos centro valdybos pirmininkas ir valdyba būtų laimingi ir dėkingi, kad ir kiti kolegos pasektų šių kilnių susipratusių lietuvių gydytojų pavyzdžiu.

Dr. V. Šauliui — už gausią medžiagą iš pavergtos Lietuvos ir straipsnį. Įdėsime į kitą numerį.

Dr. R. Sidriui — už malonų laišką ir gerus praktiškus patarimus. Nežiūrint į tai, gražiai prašome ir kviečiame gerbiamą daktarą rašyti į Mediciną.

Dailininkei Reginai Ingelevičienei (dr. V. Ingelevičiaus žmonai) už sutikimą papuošti Mediciną savo piešiniais, kurių pirmąją kompoziciją dedame į antrą viršelio puslapį. Mums garbė turėti bendradarbių tarpe žinomą dailininkę p. Reginą Ingelevičienę.

D-rui Juozui Skrinskai — už nuoširdų bendradarbiavimą, pagalbą ir finansinę paramą Medicinai.

MEDICINA OKUPUOTOJE LIETUVOJE

Skyrių veda dr. VACYS ŠAULYS

RADIOIZOTOPINĖ PLACENTOGRAFIJOS REIŠMĖ

*Med. kand. D. Maksimaitienė ir kt.
(Kauno med. institutas)*

Placentos pirmėiga (placenta praevia) sudaro 10 - 13% antrosios nėštumo pusės kraujavimų priežasčių. Kauno klinikinėje ligoninėje iš 15,979 gimdymų placentos pirmėiga buvo 0,91% atvejų. Perinatalinis mirtingumas siekė net 22,2%. Paprastai 53-91% tokių gimdymų užbaigiama operaciniu būdu — cezarinio piūvio operacija.

Šiuo metu placentos pirmėigai diagnozuoti naudojama rentgenologija. Nuo 1967 Kauno klinikų akušerijos skyrius, kaip pirmoji ligoninė visoj Sovietijoje, pradėjo naudoti radioizotopinę placentografijos metodą, suleidžiant radioaktyvų J-131 (RISA J-131), kurio pusamžis yra 8 dienos. Tuo metodu ištirta 116 moterų (nėščių); 76 su tikslu nustatyti kraujavimo priežastį; pas 27 iš jų tuo metodu buvo diagnozuota placentos pirmėiga, pasitvirtinusi 25 atvejais gimdymo metu. 37 nėščiom moterim atlikta placentografija, kurios tikslas — parinkti tinkamą vietą transabdominei amniocentezei serologinio konflikto atvejais. Kitų trijų tyrimų indikacijos buvo įtarimas vaisiaus žuvimo gimdoje, polihidramnionas ir buvusi cezarinio piūvio operacija.

Sveikatos Apsauga, 1971, 9, 6-12

INKSTŲ AKMENLIGĖS IŠPLITIMAS KAUNE

*A. Žiugžda, A. Radavičius
(Kauno med. institutas)*

Inkstų akmenligė nevienodai pasaulyje yra išsiplėtusi. Lietuva, pagal vieną rusų autorių, priskiriama vidutinio šios ligos išplitimo zonai. Autoriai esą atlikę pirmą tokio pobūdžio darbą Lietuvoje, surinkdami 2155 Kauno gyventojų tyrimų duomenis 1968 - 70 metų laikotarpyje. Inkstų akmenlige sergančių rasta 1,1%; beveik nebuvo skirtumo tarp vyrų ir moterų. 60 m. amžiaus ir vyresni serga dažniau šlapimo takų akmenimis.

Autoriai platokai aptaria diagnostines priemones ir rastų inkstų akmenų rūšis.

Sveikatos Apsauga, 1971, 9, 27 - 31

TULŽIES PŪSLĖS IR DVYLIKAPIRŠTĖS ŽARNOS FISTULĖS

*V. Lapinskas
(Vilniaus universiteto medicinos fakulteto
chirurginė katedra)*

Autoriaus hospitalinės chirurgijos klinikoje iš 564 cholecistektomijų 1968 - 70 m. tik pas 4 ligo-

nius rastos tulžies pūslės ir dvylikapirštės žarnos fistulės. Autoriaus nuomone, dažniausia tulžies akmenų priežastis yra pragulos, ypač pas ilgiau sergančius ir sergančius dvylikapirštės žarnos opa. Fistulių gydymas — chirurginis.

Sveikatos Apsauga, 1971, 9, 52-54

ELEKTRORETINOGRAFIJA AKIŲ LIGŲ KLINIKOJE

*E. Daktaravičienė, G. Mildažienė
(Kauno med. institutas)*

Akies dugną apšvietus, susidaro elektrinis potencialų skirtumas tarp tinklainės ir ragenos. Specialiu prietaisu tai užregistruojama ir užrašoma elektroretinogramą (ERG).

Autorės 1969 m. ištyrė 28 sveikas akis ir 35 su tinklainės patologija Kauno klinikinės ligoninės akių skyriuje. Būdinga, kad jos buvusios pirmos, tokius tyrimus atlikusios visoj Sovietų Sąjungoje. Savo straipsnį jos pailiustruoja kelių atvejų aprašymais, kur paryškėja ERG indikacijos, diagnozuojant tinklainės susirgimus, k. a. regimojo nervo atrofija, jo nutraukimas, tinklainės atsiknojojimo (ablatio), metalozės, tinklainės degeneracijos atvejais. Pakartotinai naudojant, ERG palengvina nustatyti ir ligos prognozę.

Sveikatos Apsauga, 1971, 8, 3 - 6

VAIKŲ RESPIRACINĖ SINTICINĖ VIRUSINĖ INFEKCIJA

*M. Šeinbergas, J. Tulavičienė, Č. Kleizienė
(Epidemiolog., mikrobiolog. ir higienos
m. t. inst., Vilniaus m. klin. ligoninė)*

Respiracinė sincitinė (RS) virusinė infekcija yra labai dažna: ligoninėje rasta 25% ūminių kvėpavimo takų susirgimų, apie 59% pas jaunesnius negu 6 mėn. amžiaus.

3 mėnesių laikotarpyje autoriai ištyrė 118 vaikų. Antikūnius nustatė liuminescentiniu mikroskopu (matomas specifiskas ląstelių švytėjimas) ir RS titravimo metodu. Iš ištirtųjų ligonių pas 48 diagnozė pasitvirtino. Toksiška plaučių uždegimo forma sirgo tik 5 vaikai, 10 turėjo astmines formas, pas kitus pasireiškė įvairaus sunkumo viršutinių kvėpavimo takų kataras su ryškiu temperatūros pakilimu. Dažna komplikacija — kataralinis ausų uždegimas (otitis). Būdingas apkrėstų celių citoplazmos švytintis tinklelis ar švytinčios granulės, ieškant RS virusų netiesioginiu imunoflorescencijos metodu.

Sveikatos Apsauga, 1971, 8, 27-30.

VANDENS TELKINIŲ UŽTERŠIMAS DETERGENTAIS

Med. kand. J. Štarkas

(epidm., mikrobiolog. ir higienos m. t. institutas)

Virusai atsparūs choravimui. Tad geriamas apkrėstas vanduo padeda plisti virusiniams susirgimams. Daug sintetinių chemikalų patenka į vandenį, kurie įvairiai veikia žmonių ir gyvulių organizmus. Be to, detergentai sumažina vandens paviršiaus slėgimą, sulėtina upių sanitarinį apsivalymą, pakeičia simbiozės procesus, vandens organoleptines savybes (skonių, kvapą) ir pn. Detergentų įtakoje deguonis lėčiau pereina iš dujinės fazės į tirpalą.

1968 - 69 m. institutas tyrė detergentų kiekį kai kuriose Lietuvos upėse (Nemune, Neryje, Jūroje ir kt.). Tiriamas vandens filtravimosi per įžemį (gruntą) dėsningumas. Detergentai atlieka bakterijų "vilkių" funkcijas. Pvz. nustatyta, kad bakterijos be detergentų smėly prasiskverbia 50 cm, o vandeny — 1,5 m, bet su detergentais bakterijos įžemį ir vandeny prasiskverbia 1,2 - 3 m ir giliau.

Lietuvoj yra 29,100 upių ir upelių, kurių ilgis — 63,700 km. Kasdien į upes suleidžiama 2.15 mln. kubinių metrų nutekamųjų vandenų, kurių dalis yra užteršta.

Sveikatos Apsauga, 1971, 7, 50-52

AORTOS LANKO IR JOS ŠAKŲ REKONSTRUKCINĖS OPERACIJOS

A. Marcinkevičius ir kt.

(Vilniaus univ. med. fakult. chirurg. katedra)

1968-70 m. Vilniaus universiteto specializuotame skyriuje gydėsi 41 ligonis su įvairiais aortos lanko ir jos šakų susirgimais, daugiausia su mechaniniais sužalojimais bei tromboembolijomis. Chirurgiškai gydyti 22 ligoniai. 2 operuoti dėl aortos lanko aneurizmos, panaudojant dirbtinės kraujo apytakos aparatą. Kiti 20 operuoti dėl aortos lanko šakų susiaurėjimo ar užakimo. Autoriai porą atvejų gana smulkiai aprašo. Iš visų operuotų ligonių vienas mirė, keturiem simptomai nepagerėjo, kitiem 16 ligos simptomai visai išnyko ar pagerėjo. Rezultatai labai panašūs į medicininėje literatūroje aprašytuosius.

Sveikatos Apsauga, 1971, 6, 7-11

MIRUSIŲ VILNIAUS M. LIGONINĖSE NEIŠGULĖJUSIŲ NĖ 2-JŲ PARŲ STATISTIKA

Med. kand. E. Martinavičienė, E. Lileikienė

1967-69 m. laikotarpy Vilniaus miesto ligoninėse mirusių ligonių, neišgulėjusių nė dviejų parų, buvo 216; vyrų — 105, moterų — 111. Daugiausia, 51% mirė nuo kraujo apytakos sistemos susirgimų, iš kurių 69% buvo įvairios aterosklerozės komplikacijos: miokardo infarktai ar ūminiai koronari-

nai nepakankamumai. Kiti mirė nuo hipertenzijos, reumato (7), smėgenų kraujotakos sutrikimų. Sirgę ūminiu miokardo infarktu trys ketvirčiai mirė neišbuvę ligoninėje nė 12 val. Iš šių ligonių ketvirtis turėjo pakartotinį infarktą. Su infarkto diagnoze mirė 22 vyrai ir 18 moterų.

Nuo kvėpavimo sistemos susirgimų mirė 43 (20%), iš jų 32 nuo įvairių plaučių uždegimų formų, 5 — nuo plaučių tuberkuliozės, 2 — nuo astmos. Nuo plaučių tromboembolijos mirė 14 (57 - 84 m. amž.). 18 (8%) mirė nuo skrandžio, žarnyno, kepenų ligų, daugiausia nuo piktybinių navikų. Apsinuodijęs mirė 21 ligonis: 15 vyrų ir 6 moterų. Virš pusės apsinuodijusių neturėjo 45 m. amž.

Būdinga, kad trečdalis ligonių mirė vasario ir rugpjūčio mėnesiais, o mažiausia (dešimtadalis) — liepos ir gruodžio mėnesiais.

Sveikatos Apsauga, 1971, 7, 32-36

ŠIEK TIEK STATISTIKOS SVEIKATOS APSAUGOS SRITYJE DABAR LIETUVOJ

Birželio 9 Vilniuje įvyko Lietuvos sveikatos apsaugos darbuotojų aktyvo pasitarimas. Pagrindinį pranešimą padarė sveikatos apsaugos ministeris V. Kleiza. Jis nusakė, kas padaryta per praėjusį ir kas norima padaryti per ateinantį penkmetį.

Ligoninių lovų skaičius vidutiniškai kasmet padidėdavęs 800. Dabar 10,000 gyventojų tenką 100 lovų. Lovų problema esanti išspręsta. Sustambintos visos respublikinės, 13 rajoninių ir 2 numerinės ligoninės. Pastatytos Varėnos, Jonavos, Druskininkų, Kretingos, Šakių ir kt. poliklinikos, respublikinė kraujo perpylimo stotis Panevėžyje ir pn. Per penkmetį paruošta 2363 gydytojai, 697 provizoriai bei jų padėjėjai ir 5202 viduriniojo medicinos personalo specialistai. Gydytojų paruošimo tempas esąs pirmoj vietoj visoj Sovietijoj. 1971 m. pradžioj Lietuvoj visose žinybose dirbė 8680 gydytojų ir 24,408 vid. med. personalo. Sveikatos apsaugos ministerijos sistemoj dirbą 88% visų gydytojų (7315). Dešimčiai tūkstančių gyventojų tenką 27.4 gydytojai. Pagal aprūpinimą gydytojais Lietuva esanti septintoj vietoj. Visi rajonai turį pagrindinių specialybių gydytojų. 1970 m. pabaigoje 11.4% gydytojų buvę komunistų partijos nariai ar kandidatai. Gydytojo priesaika šiais metais įgavusi įstatymo galią.

Ministeris nusiskundė trūkumais politiniame švietime. Per maža esą studijuojama socialistinio teisėtumo. Stokojama pirčių. Daug trūkumų profilaktiniam skiepijime. Daug trūkumų mokyklų sanitariniam aprūpinime — pastaraisiais metais dizenterijos atvejų čia pasitaiką žymiai dažniau, negu šių įstaigų nelankančių tarpe. Per penkmetį kūdikių mirtingumas sumažėjęs 5 iš 1000 gimusių. Reikią kovoti, kad kiekviena šeima augintų ne mažiau, kaip 3 vaikus. Reikią sudaryti geresnes sąlygas motinoms. Įsteigtinas specializuotas skyrius nudegusiems gydyti. Aktuali tuberkuliozės problema, gana daug ligonių diagnozuojama blogai ir pavėluotai. Daug problemų psichoneurologinėj, dermatovenerologinėj srity ir kovoj su alkoholizmu.

Sveikatos Apsauga, 1971, 7, 3-13

MIRŠTAMUMO PO SKRANDŽIO REZEKCIJŲ PRIEŽASTYS

V. Zazeckis

(Šiaulių m. onkologinis dispenseris)

Autorius išnagrinėjo mirties priežastis ir mirštamumą po 2100 skrandžio rezekcijų, atliktų dėl opaligės, vėžio ir polipozės Klaipėdos, Panevėžio ir Šiaulių ligoninėse nuo 1953 iki 1967 m. Dėl opaligės operuota 1242 (70%), dėl vėžio — 803 (38%), kiti — dėl polipų. Iš visų ligonių 589 (28%) gijo su komplikacijom, iš kurių 120 mirė (5,7%).

Dažniausia mirties priežastis — peritonitas (49%), dažniausiai dėl siūlių nelaikymo, ypač dvilikapirštės žarnos bigės, o vėžio atvejais — dėl skrandžio tuščiosios žarnos anastomozės siūlės nelaikymo. Kitos priežastys susijusios su kitų organų prakiurimais, sužeidimais ir nekroze, infekcijų operacijų metu ir tokiais reiškiniais, kaip šokas, nukraujavimas, asfiksija.

Antra vieta mirties priežasčių tarpe — plaučių uždegimas (15%).

Daug įtakos operacijų metu turėjo techninės klaidos, k. a. sužalojimai kitų organų (tulžies, blužnies, kasos), kraujagyslių sužalojimai (15% mirties atvejų).

Operacijos buvo darytos 69 chirurgų, jų patirtis įvairi. Mirštamumas didžiausias 70 m. amž. ligoniams ar vyresniems. Nuo 1963, suvienodinus operacinių ligonio paruošimą ir slaugymą, mirtinumas labai sumažėjo — iki 4,9%.

Sveikatos Apsauga, 1971, 3, 7-13

KRONIKOS ŽINELĖS OKUPOUOTOJE LIETUVOJE

— Medicinos miestelis projektuojamas statyti šiaurinėj Vilniaus pusėj, Riešės aukštumose, Žaliųjų ežerų srity. Numatoma įruošti 450 vietų onkologinė, 120 - 150 vietų klinikinė ligoninė, 15 operacinių, vaistinė, ūkiniai pastatai ir kiti įrengimai.

— Maskvoje rugpiūčio 20 prasidėjusiame tarptautiniame chirurgų draugijos kongrese ir tarptautiniame kongrese širdies ir kraujagyslių susirgimų klausimais plačiai reišėsi Lietuvos mokslininkai. Kongresų programon buvo įtrauktas prof. A. Marcinkevičiaus, doc. V. Sirvydžio, doc. D. Kavoliūno ir G. Uždavinio pranešimas apie atokius širdies vožtuvų protezavimo rezultatus. (E.)

— Miko Petrausko, žinomo mūsų kompozitoriaus, privatus muzikinis archyvas buvo neseniai surastas Kaune. Vertingiausias dalykas esąs 193 rankraštiniai muzikiniai tekstai — gaidos. Jų tarpe esanti dr. V. Kudirkos Mazurka su jo autografu.

— Dr. Algimantas Marcinkevičius, iš Vilniaus universiteto, viešėjo Italijoje ir skaitė Paduvos universitete paskaitas apie Lietuvos kardiologų pasiektus rezultatus.

— Okupuotoj Lietuvoj paminėta žymaus mokslininko, širdies ligų specialisto prof. Zigmo Januškevičiaus, Kauno medicinos instituto rektoriaus, 60 m. gimimo sukaitis.

Kauno medicinos instituto studentai buvo iškūrę Lenkijoje, Bialystoko (Baltstogės) medicinos akademijos bendrabutyje. Juos autobusas kasdien gabendavo į netoliese esantį Starošelco miestuką, kur jiems tekdavo dažyti metalines konstrukcijas. Ten jie aplankę dailininką Joną Šeštoką.

— Dr. Jonas Dauderys, žinomas kojų venų specialistas, apgynė medicinos mokslų disertaciją ir gavo med. dr. laipsnį. Šis chirurgas šiuo metu esąs žymausias savo srities specialistas visoj okupuotoj Lietuvoj.

Iš Kauno atvyko ir S-gos suvažiavime New Yorke dalyvavo dr. Marta Vindašiūtė. Pasikalbėjime su Medicinos redaktorium ji pareiškė, kad atvyko į JAV susipažinti su ligoninėmis ir jų darbo bei tyrimo metodais. Dr. M. Vindašiūtė yra otoneurologė (Lietuvos terminologija) ir dirba ausų - nosies ir gerklės neurochirurginiam skyriui Kauno respublikinėj klinikinėj ligoninėj (sovietine terminologija). Privačios praktikos neturi.

— Pagal 1970 metų duomenis, dešimčiai tūkstančių gyventojų okupuotoj Lietuvoj tenka 27 gydytojai ir 78 pagalbinių medicinos personalo darbuotojai. Viso okupuotoj Lietuvoj yra 8,700 gydytojų ir 2,580 vaistininkų. Priskaitoma 60 medicinos mokslo daktarų ir 300 medicinos mokslo kandidatų (sovietinė gydytojų mokslo laipsnio nomenklatura).

MIOKARDO REVASKULIARIZACIJA

RIMGAUDAS NEMICKAS, M. D.

Koronaroaterosklerozės chirurginis gydymas pasidarė įmanomas paskutiniame dešimtmety. Tiesioginė revaskuliarizacija tuoj pat pagerina išcheminio miokardo kraujo apytaką. Daugeliui operuotų pacientų simptomai pradingsta ar sumažėja.

Kas sukelia koronaro aterosklerozę, nėra žinoma. Ši liga pasireiškia kaip angina pectoris, krūtinės skausmas be infarkto, miokardo infarktas su staigia mirtim. Anatomiškas defektas yra dalinė arba pilna širdies arterijų blokada. Ji dažniausiai būna pirmajam arterijos trečdaly. Patofiziologija yra širdies kraujo apytakos nepajėgumas patenkinti širdies muskulo metabolinius reikalavimus. Jis gali būti laikinis, sukeliąs angina pectoris, ar ilgalaikis, sukeliąs infarktą. Problema yra didelė ir iki šiol neišspręsta. Amerikoje praėjusiais metais nuo jos mirė virš 600,000 žmonių. Metodai, kurie gali pagerinti širdies kraujo apytaką, yra jau seniai ieškomi. Dabartiniai chirurginiai žingsniai nėra pirmieji ir, esu tikras, ne paskutiniai. Tobuliausias gydymas bus atradimas ir pašalinimas aterosklerozės kaltininko. Iki tol vyks mėginimai pagerinti išcheminio miokardo būklę.

Koronaroaterosklerozės chirurgiją galima padalinti į tris kategorijas: 1) netiesioginę revaskuliarizaciją, 2) tiesioginę revaskuliarizaciją ir 3) kairiojo skilvelio rekonstrukciją. Pirmiausia buvo mėginta netiesioginė revaskuliarizacija. Jonnesco 1916 išpiovė cervical - thoracic ganglion, galvodamas, kad angina pectoris dings ir kraujo apytaka pagerės. Nors skausmai sumažėjo, cirkuliacija nepagerėjo. Kitos panašios operacijos, pašalinant nervinius takus, taip pat nepagerino širdies cirkuliacijos.

Levine ir kolegos 1933 patarė sukelti miksedemą chirurginiu būdu, galvodami, kad, sumažindami metabolinę naštą, pagerins simptomus. Nors pas daugelį skausmai sumažėjo, atsirado kitos problemos. Miksedemos simptomai ne visiems buvo priimtini. Taip pat pakilo cholesterolis, ir dabar manoma, kad pagreitėjo aterosklerozės procesas.

Dr. Rimgaudas Nemickas

Beck 1935 bandė pagerinti cirkuliaciją, sukdamas mechanišką perikarditą. Mat, patologai seniai žinojo, kad pas pacientus, kurie mirė nuo perikardito, buvo matyti naujų kraujo indų tarp perikardo ir miokardo. Buvo mėginami visoki būdai: mechaniškas trynimasis, pudra, smėlis ir asbestas. Uždegimas būdavo sukeliamas, bet, deja, kada paskutinis procesas baigdavosi fibroze, kraujo indai dingdavo. Beck toliau mėgino operaciją patobulinti dalinai užrišdamas koronarinių sinusą.

1939 buvo užrištos internalinės mamarijos arterijos, galvojant, kad daugiau cirkuliacijos pateks į širdį. Skelbiami rezultatai iš pradžių buvo geri, bet 1958 eksperimentiniu metodu buvo įrodyta, kad operacijai nė kiek ne geresnė, kaip paprastas krūtinės perpiovimas, nieko daugiau nedarant.

Vineberg 1946 laboratorijoje įrodė, kad internalinė mamarijos arterija, jei kraujuoianti būna įtraukta į muskulo tunelį, po kiek laiko tarp jos ir širdies cirkuliacijos atsiranda anastomozės. Vėliau ta operacija buvo pritaikyta pacientams. Jos pasisekimas iki šiol nėra aiškus.

Bailey 1957 padarė pirmąją sėkmingą tiesioginę revaskuliarizacijos operaciją, dešinės ko-

ronarinės arterijos endarterektomiją. Effler ir kolegos 1963 blokadą sumažino, praplėsdami arteriją gabaliuku pericardium ar venos ("patch graft"). Sawyer 1967 pirmas padarė gazo endarterektomiją. Favoloro iš Clevelando klinikos tais pačiais metais sėkmingai panaudojo veną saphenous peršokti blokadai, padarydamas anastomozę tarp aortos ir sveikos dalies dešinės koronarinės arterijos. Šios operacijos pasisekimas pradėjo naują erą koronaroaterosklerozės chirurgijoje.

Pacientų parinkimas

Kurie pacientai su koronaroateroskleroze yra kandidatai miokardo revaskuliarizacijai? Atsakymas nėra lengvas. *Tikriausiai*: 1) tie, kurių simptomai nėra kontroliuojami priprastu gydymu — svorio, kraujo spaudimo, įtampos sumažinimu ir vaistais; 2) tie, kurių simptomai dažnėja arba aštrėja (preinfarkto grupė); pas šituos gali įvykti infarktas ir baigtis mirtimi ar dideliu muskulo praradimu. *Gal būt*: 1; tie, kurie turi nepagydomą kardiogeninį šoką; 2) tie, kurie po infarkto turi aritmijas, nekontroliuojamas vaistais ir kitomis priemonėmis; 3) tie, pas kuriuos randama beveik pilnos blokados arterijose be didelių simptomų; šioj grupėj mėginama išvengti staigiosios mirties.

Evaliacija chirurgijai pradama širdies arteriografija. Naudojami keli metodai. Sonės ir Judkins yra populiariausi. Didžiausias skirtumas yra, kuri arterija ir kokie zondai naudojami. Kontrastas su juodu yra leidžiamas ranka 2-5 ml tiesiog į širdies arterijas. Filmuojama 30-60 paveikslukų per sekundę keliose pozicijose. Prieš baigiant, padaroma kairiojo skilvelio cineangiografija, kuri duoda informacijų apie širdies muskulo pajėgumą ir susilpnėjimus. Mirtingumas žemas. Clevelando klinikose iš 13,000 pacientų mirė 12 (0.09%). Skilvelio virpėjimas — ventrikulinė fibracija gaunama gan dažnai (1%), bet lengvai pašalinama kosėjimu arba defibriliacija. Kitos komplikacijos panašios į priimtas širdies zondavimo nelaimės.

Kodėl darom arteriografija, kada tikrai žinom, kad pacientas turi koronaroaterosklerozę? Todėl, kad mūsų klinikinė evaliacija ir EKG neužtektinai jautri padaryti tikslią diagnozę. Proudfit 1000 pacientų padarė arteriografijas. Iš 700, apie kuriuos buvo manoma, kad turi koronaroaterosklerozę, 18% turėjo normalius kraujo indus, ir iš 300, pas kuriuos turėjo nebū-

ti širdies ligos, 18% rasta su reikšmingomis blokadomis.

Dabartinė procedūra

Tiesioginė miokardo revaskuliarizacija dabar laikoma pirmaeile operacija. Kaip anksčiau sakiau, su venos peršokimu galima tuojau pat pagerinti miokardo išchemiją. Šis metodas naudojamas abiem širdies arterijom ir net jų šakom.

Operacija daroma skeliant krūtinkaulį išilgai. Naudojamas širdies - plaučių aparatas. Vena paimama iš šlaunies. Apsukama, kad vožtuvai nesustabdytų apytakos. Anastomozė pirma padaroma aortoj, išpiaunant mažą trikampį. Po to širdies arterija prapliaunama po blokadą ir vena prisiuinama. Iš pradžių buvo daroma po vieną, bet Johnson iš Milwaukee išpopuliarino daugelį peršokimų.

Rezultatai geri. Simptomai dingsta ar sumažėja pas 80% pacientų, kurių venos lieka atdaros. Pacientai ne tik geriau jaučiasi, bet ir fiziškai yra pajėgesni. Zondavimu yra įrodyta, kad miokardo funkcija pagerėja. Metabolizmas pasitaiso, ir širdies muskulas, kuris gamino lactate, pradeda vėl jį naudoti. Pas tuos, kurių venos užsidaro, simptomai pasilieka, kaip anksčiau, ir net dažnai paaštrėja.

Geriausieji rezultatai matomi pas pacientus, kurie turi didelius skausmus be miokardo disfunkcijos. Prasčiausi pas tuos, kurių simptomai sukasi apie kairiojo skilvelio disfunkciją ir skausmų neturi. Ši pacientų grupė turi labai sužalotą širdies muskulą su fibroze, ir, atrodo, apytakos pagerinimas nebepadeda. Mūsų grupė tokių pacientų daugiau nebeoperuoja.

Mirtingumas po venos peršokimo iš pradžių būdavo 10%. Dabar daugelyje centrų mažesnis kaip 5%. Daugelis peršokimų, implantacija maminės arterijos, skilvelio aneurizmo išpiovimas arba vožtuvo pakeitimas padidina riziką.

Technikai gerėjant, tiesioginė revaskuliarizacija yra mėginta grupėje pacientų su aštrėjančiais simptomais ar net su šviežiu infarktu. Kadangi infarktas nepataisomai sugadina dalį muskulo, pagerinant cirkuliaciją, galima tą žalą sumažinti arba jos išvengti. Mūsų grupė yra operavus 18 preinfarkto pacientų (1 mirė) ir 9 šviežius infarktus (2 mirė). Po operacijos visi jautėsi gerai. Kada pasidarė aktyvūs, simptomai pas daugelį buvo dingę ar sumažėję. Pas tuos, kurių visos obstrukcijos buvo aplenkotos, rezultatai buvo geriausi.

Kita grupė, kuriai mėginama pritaikyti šią operaciją, yra kardiogeninis šokas. Pasisekimas yra retas. Bet tai nėra nuostabu, kadangi šokui atsirasti reikia sunaikinti 75% kairiojo skilvelio. Kraujo apytakos pagerinimas nebepadeda.

Vienas iš neatsakytų klausimų yra, kaip ilgai venos pasiliks atdaros. Ankstyvi užsidarymai buvo techninės klaidos — per mažas langelis aortoj, per ilga vena, nepakankamas sutekėjimas koronarinėse arterijose. Dabar žinoma: jei mažiau kaip 40 ml per minutę kraujo teka per veną, ji greičiausiai užsidarys. Šios problemos beveik išspręstos. Nemaža venų veikia po 3 metų. Johnson yra paskelbęs keletą užsidarymų dėl intimos fibrozės. Kas tai sukelia, nežinoma. Mes pastebėjome kitokių pasikeitimų. Aterosklerozę su tromboze po 8 mėnesių ir intimos proliferaciją. Venos netampa arterijomis. Kai kurie patologai daro išvadą, kad jos visos, anksčiau ar vėliau, užsidarys. Vyksta tolimesni tyrimai, panaudojant arterijas peršokti blokados.

Nors mamarinės arterijos implantaciją Vi-berg pradėjo 1946, ji nėra pilnai priimta iki šiol. Yra tuo įdomi, kad tikrai atsiranda anastomozės tarp sisteminės ir koronarinės cirkuliacijos. Kai kurie duomenys rodo, kad miokardo cirkuliacija pagerėja. Problema yra, kad taip ilgai trunka, kol anastomozės veikia — 6-12 mėnesių. Tad operacija naudojama tik tais atvejais, kada tiesioginė revaskuliarizacija yra neįmanoma.

Mirtingumas maždaug 5% po vienos arterijos implantacijos, 10% po dviejų. Dažniausia komplikacija yra šviežias priekinės sienelės infarktas. Ši komplikacija labai sumažėja, kada blokada yra aplenkama tiesiogine revaskuliarizacija. Jei implantacija daroma po arterijomis, kurios turi 90% blokadą, 60-65 yra randamos atviros su anastomozėmis, 30% atviros be anastomozėms ir 5-10% uždaros. Iš Clevelando klinikos rezultatų matoma, kad 75% pacientų, kurie turi atdaras arterijas su anastomozėmis, nebeturi simptomų. 45% pagerėja, kurių arterijos atdaros, bet be anastomozės, ir nuostabiai 35% pagerėja, pas kuriuos arterijos uždaros. Kaip matote, kritiška evaluacija yra sunki. Favoloro aiškina, kad jo grupė turi 2% metinį mirtingumą, lyginant su koronaroaterosklerozės pacientų be operacijos 5-10%.

Arteriografija rodo, kad galima pademonstruoti koronarinės arterijas, įleidžiant kontrastą į mamarinę arteriją. Pas kai kuriuos mio-

kardo funkcija pagerėja, bet daug rečiau, negu su tiesiogine revaskuliarizacija. Tolimesnius įrodymus, kad cirkuliacija geresnė, duoda Gorlin ir Taylor, kurie rado, kad širdies metabolizmas grįžta į normalų su sėkminga implantacija — lactate naudojamas, o ne daromas.

Komplikacijos

Sinusinė takikardija beveik visuomet matoma po implantacijos. Prieširdžių fibriliacija atsiranda retkarčiais po visų operacijų. Gydome su digitaliu. Skilvelių aritmijos labai sumažėjusios, kada duodama užtektinai kalijaus po operacijos.

Šviežias infarktas galimas. Diagnozė sunki, nes pacientas po operacijos turi krūtinės skausmus, EKG pasikeitimus, sukeltus perikardito ir enzimatinų pakilimų, reikalingų infarkto diagnozei. Su infarktu skilvelio funkcija dažnai prastėja. Skilvio kraujavimas, kojų venų trombozė ir plaučių embolizmas pasitaiko pas 1% operuotų pacientų. Hepatitas po transfuzijų Chicagoje yra dažnas.

Išvados

Dabartinė chirurgija gali pagerinti širdies kraujagyslių apytaką. Simptomai sumažėja arba dingsta. Pacientų gyvenimas pagerėja, bet dar nėra aišku, ar pailgėja. Šiuo momentu chirurgija koronaroaterosklerozei neturi būti naudojama pamirštant įprastus mediciniškus metodus. Tie pacientai, kurių simptomai nekontroliuojami priprastu gydymu ar kurie nesutinka sumažinti fizinių judesių, tampa kandidatais chirurginei intervencijai.

References

1. Favoloro, Rene G.: The Surgical Treatment of Coronary Arteriosclerosis. The Williams and Wilkins Company, Baltimore, 1970.
2. Proudfit, William L., Shirey, Earl K., and Sones, Mason F. J.: Selective Cine Coronary Arteriography — Correlation with Clinical Findings in 1,000 Patients. *Circulation* 33: 901-10, 1966.
3. Scanlon, Patrick J., Nemickas, Kimgaudas, et. al.: Myocardial Revascularization During Acute Phase of Myocardial Infarction: *J. A. M. A.* 218: 207-12, 1971.
4. Sones, Mason F. Jr., and Shirey, Earl K.: Cine Coronary Arteriography. *Modern Concepts of Cardiovascular Disease.* 31: 735-38, 1962.

Curriculum Vitae

Rimgaudas Nemickas, M. D.

Home Address: 6541 South Talman Ave., Chicago, Ill. 60629

Office Address: 2160 South First Ave., Maywood, Ill. 60153

Born: March 10, 1938, Kaunas, Lithuania

Citizenship: U. S., 7795798, June 26, 1957 at U. S. District Court, Hammond, Indiana.

Married: Joan A. McLee, February 16, 1965; number of children: 3

Education:

1954-1957 Pre-medicine, Indiana Univ., Bloomington, Indiana

1957-1961 M. D., Magna Cum Laude, Stritch School of Medicine, Loyola University, Chicago, Illinois

Clinical and Hospital Appointments:

1961-1962 Rotating Internship, University of Chicago Clinics, Chicago, Illinois

1962-1963 Fellow in Cardiology, Cook County Hospital, Chicago, Illinois

1963-1966 Internist - Cardiologist, U. S. Air Force Hospital, (Wiesbaden, Germany) A. P.O. New York, New York 09220

1966-1967 Resident and Assistant in Medicine, University of Ill., Research and Education Hospitals, Chicago, Ill.

1967-1969 USPHS Trainee in Cardiology and Assistant in Medicine, University of Chicago Clinics, Chicago, Ill.

1968- Courtesy Staff-Consulting in Internal Medicine and Cardiology, Holy Cross Hospital, Chicago, Ill.

1969- Assistant Professor of Medicine, Loyola University, Stritch School of Medicine, Maywood, Ill.

1969- Attending Physician, Cook County Hospital, Chicago, Ill.

1969- Attending Physician and Director, Cardiac Care Unit, Loyola University Hospital, Maywood, Ill.

Military Service:

1963-1966 Captain, MC, U. S. Air Force

Licensure and Board Certification:

4.16.68 Diplomate, National Board of Medical Ex.

3.28.69 Diplomate, American Board of Internal Medicine

Licensed to practice medicine in Indiana: 19551, and in Illinois: 36-37918

Society Membership:

1968 Chicago Heart Association

1968 Chicago Medical Society

1968 Illinois State Medical Society

1968 American Medical Association

1969 American Society of Internal Medicine

1969 American College of Cardiology, Assoc. Fell.

1970 The Institute of Medicine of Chicago

1970 Chicago Society of Internal Medicine

1970 American Federation for Clinical Research

1970 American College of Physicians, Member

1971 American College of Chest Physicians, Fellow

Publications — R. Nemickas, M. D.

1. Nemickas, R., Roberts, J., Gunnar, R., Tobin, J. R., Jr.: Isolated Congenital Pulmonic Insufficiency: Differentiation of Mild from Severe Regurgitation. *Amer. J. of Cardiology* 14: p. 456, 1964.

2. Cheng Yee Teng, Nemickas, R., Tobin J. R. Jr., Szanto, P. B., and Gunnar, R. M.: Pericardial Effusion Following Radiation to the Chest. *Diseases of the Chest* 52: p. 549, 1964.

3. Goldberg, A. N., Moran J. F., Butterfield, T. K., Nemickas, R., and Bermudez, G. A.: Therapy of Angina Pectoris with Propranolol and Long Acting Nitrates. *Circ. v. 40*, pp. 847-853, 1969.

4. Scanlon, P., Nemickas, R., Tobin, J. R., Jr., Pifarre, R., Anderson, W., Montoya, A.: Myocardial Revascularization During Acute Phase of Myocardial Infarction. *J. A. M. A.* 218: 207-12, 1971.

5. Pifarre, R., Spinazzola, A., Nemickas, R., Scanlon, P. J., Tobin, J. R. Jr.: Emergency Aorta-Coronary Bypass For Acute Myocardial Infarction. *Arch. of Surgery*, vol. 103, pp. 525-528, 1971.

Dr. Kostas Širmenis (kairėj), atvykęs į gydytojų suvažiavimą New Yorke, susitiko su senų studijų draugu dr. Henriku Armanavičium. Dr. K. Širmenis yra Vilniaus III ligoninės chirurginio skyriaus vedėjas. Privaciai praktika nesiverčia.

KELI BRUOŽAI IŠ VILNIAUS MEDICINOS DRAUGIJOS VYSTYMOŠI LIETUVOJ 19-me ŠIMTMETY

RAMŪNAS KONDRATAS

Išsamiai išnagrinėti Vilniaus Medicinos Draugijos 150 metų veiklą šioj trumpoj paskaitoj, žinoma, neįmanoma. Dėl to norėčiau panagrinėti tik kai kuriuos mane dominančius šios draugijos vystymosi bruožus. Man ypač svarbu išnagrinėti Vilniaus Medicinos Draugijos vaidmenį bendrajame medicinos mokslų vystymosi procese Vakarų Europoj ir Rusijoje; giliau apibūdinti jos iniciatoriaus, įžymaus terapeuto ir ilgamečio Vilniaus universiteto medicinos fakulteto profesoriaus Jozefo Franko įtaką; ir bent trumpai pažvelgti svarbiausius šios draugijos atliktus darbus.

18-tojo šimtmečio pabaiga ir 19-tojo pradžia buvo didelių socialinių, ekonominių, politinių bei mokslinių kitimų laikotarpis. Socialiniai demokratiniai sąjūdžiai, atsiradę po politinių revoliucijų Amerikoj ir Prancūzijoje, sustiprino žmonių tarpe intelektualinės bei moralinės laisvės jausmus. Industrinė revoliucija ir sparčiai išsivystanti technologija žymiai pakeitė Europos ekonominę santvarką. Kapitalizmas bei demokratiniai ir tautiniai sąjūdžiai vyravo visoje Europoj.

Medicinos moksluose taip pat vyko dideli pasikeitimai. Sistemos, kurios bandė pagal vieną, bendrą, viską apimančią teoriją išaiškinti visų ligų priežastį bei su jomis kovojimo būdą ir kurios dominavo 18-tojo šimtmečio medicinos moksle, pradėjo prarasti savo reikšmę. Buvo akcentuojami empiriniai, klinikiniai ligų stebėjimo būdai. Gamtos mokslai buvo pritaikomi medicinos mokslui, ir iš to išsivystė ta eksperimentinė, klinikinė medicina, kurią mes šiandien taip gerai pažįstam. Taip pat, dėl greitos urbanizacijos ir didesnio susidomėjimo liaudies sveikata, šiame laikotarpy žymiai padidėjo ligoninių ir klinikų skaičiai.

Visi šie kitimai turėjo savo atgarsį Lietuvoj ir Rusijoje. Pramonė augo, ir su ja susijusių ligų skaičius taip pat didėjo. Gydytojų stoka, kuri visuomet Lietuvoj egzistavo, žymiai padidėjo.

Ramūnas Kondratas

Viena iš pajėgiausių Lietuvos karališkųjų ekonomijų tuo laiku buvo Gardino ekonomija, kuriai vadovavo Antanas Tyzenhauzas. Su krašto valdovo Stanislovo Augusto pritarimu jis nutarė įsteigti Gardine medicinos mokyklą, kurioje būtų ruošiami labai reikalingi karališkiesiems dvarams aptarnauti gydytojai, chirurgai ir akušerės. Šios mokyklos organizatorium ir vadovu jis pakvietė iš Liono medicinos - veterinarijos mokyklos Prancūzijoje botanikos profesorių Žaną Emanuelį Žiliberą (Gilibert). Žiliberas atvyko į Gardiną 1775 ir ėmėsi organizuoti pirmąją Lietuvoj medicinos mokyklą. Mokykla veikė neilgai. Vilniaus akademijai 1781 persiorganizavus į Lietuvos didžiosios kunigaikštystės vyriausiąją mokyklą, joje buvo pradėta dėstyti gamtos ir medicinos mokslai. Tais pačiais metais Gardino medicinos mokykla buvo uždaryta ir jos mokiniai perkelti į Vilniaus aukštąją medicinos mokyklą.

Medicinos mokslų dėstymas Vilniaus aukštojoje mokykloje buvo užsieniečių rankose. Ne visi jie buvo aukšto lygio; kai kurių išsimokslinimas buvo net nepakankamas. Dėl to pirmaisiais savo egzistavimo metais Vilniaus aukštoji medicinos mokykla nepasižymėjo savo moksliniais darbais. Ši padėtis žymiai pagerėjo 19-tojo šimtmečio pradžioje, kada Aleksandras I perėmė Rusijos sostą ir įvedė savo liberalines reformas. Tos reformos palietė ir švietimą. Naujais pagrindais 1803 buvo perorganizuota Vilniaus vyriausioji mokykla į imperatoriškąjį Vilniaus universitetą su atskiru medicinos fakultetu. Kuratoriaus pareigas nuo 1803 iki 1823 ėjo Adomas Čartoriskis, liberalas, Aleksandro I jaunystės draugas bei artimas patarėjas ir žymus lenkų magnatas kunigaikštis. Turėdamas visišką caro pasitikėjimą, kurį laiką jis net ėjo Rusijos užsienio reikalų ministerio pareigas. Jo globa Vilniaus universitetui buvo svarbi tuo, kad, kol jis turėjo įtakos carui, universitetui buvo užtikrintos palyginti ramios ir materialiskai geros veiklos sąlygos. Jo sudarytų sąlygų naudą liudija tai, kad, jam 1823 pasitraukus iš kuratoriaus posto, prasidėjo prieš universiteto profesūrą bei studentiją caro vyriausybės represijos.

Tad pirmieji du 19-tojo šimtmečio dešimtmečiai buvo Vilniaus universiteto, kaip mokslo įstaigos, subrendimo ir klestėjimo laikotarpis. Jis garsėjo žymiais profesoriais, žinomais ne tik Rusijoje, bet ir Vakarų Europoje, ir tapo kultūros bei švietimo centru Lietuvai ir Lenkijai. Svarbiausias įvykis Lietuvos medicinos istorijai šiame laikotarpy buvo Frankų atvykimas į Vilnių.

Johanas Peteris Frankas buvo žymiausias to meto Europoje aukštojo medicinos mokslo organizatorius, sveikatos apsaugos organizacijos teoretikas bei terapeutas ir garsaus veikalo „System Einer Vollstandigen Medicinischen Polizei“ autorius. Baigęs medicinos mokslus Vokietijoje, jis dėstė Bruchsalio akušerių mokykloje, dirbo Getingeno klinikos profesorium, buvo klinikos direktorius Pavijoje, tvarkė sanitariją austrų kariuomenėje, vėliau įsteigė Vienos kliniką ir dirbo joje profesorium. Būdamas įdomus ir protingas žmogus bei labai geras mokytojas, jis visur pritraukdavo daug studentų iš visų kraštų. Jį labiausiai domino liaudies sveikatos apsauga ir higiena nuo lopšio ligi karsto, kaip liudija jo minėtas vienuolikos tomų veikalas ir praktika. Dėl įvairių intrigų Vienos universitete jis nutarė išvykti į Vilniaus universitetą, kur jam bu-

vo sudarytos palankesnės sąlygos ir duota daugiau savarankiškumo. Pagal savo 1804 pasiūlytą planą jis perorganizavo visą medicinos fakultetą į septynias medicinos katedras. Nekalbant apie sudarymą naujų katedrų, kaip veterinarijos, patologijos ir vidaus ligų klinikos, planas susistemino bei padarė nuoseklesnę teorinių ir klinikinių disciplinų dėstymą ir bendrai žymiai pagerino visą mokymo procesą. Naujoji Vilniaus klinika, kurios pavyzdys buvo Franko suorganizuota Vienos klinika, atsiradė 1805.

Tais pačiais metais, Johano Peterio sūnaus Jozefo Franko iniciatyva, gruodžio 12 buvo sukviesta Vilniaus universiteto medicinos fakulteto profesorių, gydytojų ir vaistininkų grupė, kuri vieningai pritarė Jozefo iškeltai minčiai įsteigti Medicinos Draugiją. Tame susirinkime Draugijos įstatai buvo pristatyti, apsvarstyti, priimti ir pasiūsti carui Aleksandruvi tvirtinti. 1806 gegužės 26 jie buvo patvirtinti, ir tuo būdu leista Draugijai veikti. Pirmasis formalus Draugijos narių susirinkimas įvyko tų metų spalio 11. Jame buvo išrinkta Draugijos valdyba: pirmininkas — prof. A. Sniadeckis, sekretorius — prof. J. Frankas. O gruodžio 12 Vilniaus universiteto bibliotekos salėje, dalyvaujant universiteto profesoriams, studentams medikams ir miesto visuomenei, įvyko iškilmingas Draugijos atidarymas. Taip 1806 pradėjo veikti pirmoji Rusijos imperijoje grynai medicinos draugija. (Fizikos - medicinos draugija jau buvo įsteigta 1805 prie Maskvos universiteto).

Dirva šios Draugijos sėkmingai veiklai buvo paruošta, kaip jau minėta, caro Aleksandro I valdymo metu, kai geros materialinės bei intelektualinės sąlygos sudarė dinamišką aplinką naujų idėjų plėtimui ir mokslo klestėjimui. Ši palanki aplinka pritraukė daug naujų, žymių mokslininkų į Vilnių (1798 vyriausiojoje Vilniaus mokykloje profesorių buvo 18, o universitete 1806 — 34). Prie šio klestėjimo prisidėjo ir tai, kad tarp 1807 ir 1816 rektoriaus pareigas ėjo astronomas ir matematikas Jonas Sniadeckis. Jis pilnai suprato mokslo svarbą krašto ekonominiam, socialiniam bei kultūriniam vystymuisi, buvo gerai susipažinęs su mokslų organizacija Vakarų Europoje ir bandė, kiek galėjo, sudaryti tas pačias palankias sąlygas mokslui Lietuvoje ir Lenkijoje.

Pirmaisiais Draugijos gyvavimo metais medicinos fakulteto dėstytojai, jų tarpe J. Frankas, A. Sniadeckis, L. Bojanus, J. Liobenveinas, J. Volfgangas, F. Niškovskis, K. Porcijanko, V.

Pelikanas, N. ir J. Mianovskiai ir kiti, sudarė pagrindines Draugijos jėgas. Bendrai, Vilniaus Medicinos Draugijos veikla buvo glaudžiai susijusi su Vilniaus universiteto medicinos fakultetu, kol jis egzistavo. Šiam bendradarbiavimui turėjo nemaža įtakos Johano Peterio Franko organizacinis darbas ir jo įskiepytos mintys apie klinikinės medicinos ir higienos svarbą medicinos apsaugai.

Be to, mano nuomone, jo sūnaus Jozefo Franko darbas ir teorijos apie mediciną ir jos praktiką taip pat turėjo žymią įtaką nustatant Vilniaus Medicinos Draugijos gaires. Tačiau ligi šiol mokslininkai, studijuoją Draugijos istoriją, nėra atkreipę į šią įtaką didesnio dėmesio. Draugijos mokslinės veiklos nukreipimas į kovą prieš klaidingas Brownio ir Broussait teorijas, jos nukreipimas į krašto patologijos pažinimą ir krašto mineralinių versmių ištyrimą buvo didėle dalim Franko nuopelnas.

Būdamas studentu Pavijoje (1791), Frankas susipažino su skoto mokslininko Jono Brownio medicinos sistema ir tapo jo teorijų pasekėju.

Ši sistema pasižymėjo savo paprastumu. Brownas ligą ir sveikatą aiškino šitaip. Gyvų kūnų savybė yra jaudrumas (angl. excitability, lot. incitabilitas). Jėgos, veikiančios šią savybę, tai jaudiną impulsai (angl. exciting powers, lot. incitantes), o jų veikimo rezultatas — sujaudinimas (angl. excitement, lot. incitatio). Jaudrumas yra nervuose ir raumenyse. Vidutinio stiprumo impulsų ir vidutinio jaudrumo rezultatas — silpnas sujaudinimas, arba sveikata. Tos pusiausvyros sujaukimas priveda prie ligos. Nepaprastai didelis sujaudinimas baigiasi vadinamom steninėm ligom, o per silpnas sujaudinimas — asteninėm ligom. Karščiavimo ligos bei konvulsijos buvo priskirtos prie asteninių ligų kategorijos ir buvo gydomos kamforu, amoniaku, alkoholiu ir opiumu. Steninių ligų gydymas rėmėsi kraujo nuleidimu, vėmimu bei kitom išvalymo priemonėm. Gydytojui užteko nustatyti, kokiai kategorijai liga priklauso, ir jis iš karto žinojo, kaip ligą reikia gydyti. Pagaliau, kadangi buvo manoma, kad vaistai neturi savito veikimo, o tik bendrą, tai su tokia pačia nauda ligoniui vieną vaistą buvo galima pakeisti kitu, jei tik priklausė tai pačiai kategorijai. Brownio studentai net buvo nupiešę ligų mastelį ar "barometrą", numeruotą nuo nulio iki 80, pagal kurį numeris 50 reiškė sveikatą, steninės ligos buvo sugrupuotos tarp 40 ir 80, o asteninės ligos tarp nulio ir 40.

Šis paprastumas ir aiškumas Brownio mokslui savo laiku rado šalininkų daugiausia tarp teoretikų, bet susilaukė šiek tiek kritikos ir nepasitikėjimo praktikuojančių gydytojų tarpe. Frankas ir kiti studentai medikai Pavijoje greit priėmė Brownio sistemą, nes ji buvo daugiau empirinė, negu jiems dėstoma humoralinė doktrina. Bet, kai Frankas mėgino ja vadovautis, jis pamatė, kad ji nebuvo suderinama su praktika (jo brolis ir viena jauna mergaitė, kurie sirgo šiltine ir buvo jo gydomi pagal Brownio teorijas, mirė). Tad, jau skeptiškiau žiūrėdamas į savo įsitikinimus, Jozefas 1802 pradėjo kelionę po Vokietiją, Prancūziją ir Angliją.

Kiekvienam mieste Frankas pirma susipažino su žymiaisiais vietos gydytojais, o paskui aplankė miesto ligonines, klinikas, labdarybės ir mokslo įstaigas, mokslo draugijas ir kalėjimus. Jam buvo įdomu, kaip gydomos įvairios ligos ir kaip suorganizuotos ir administruojamos medicinos ir mokslo įstaigos. Jis taip pat norėjo išgirsti savo kolegų nuomones apie įvairias medicinos problemas. Įdomu tai, kad visi žymūs gydytojai, su kuriais jis susitiko, buvo neigiamos nuomonės apie Brownio teoriją. Tad šios kelionės rezultatas buvo ne tik galutinis atsižadėjimas Brownio sistemos, bet ir aršus pasipriešinimas jai ir mediciniškom sistemom bendrai. Tėvui paklausus, kurios sistemos jis galvojęs laikytis toliau, Jozefas atsakė: racionalaus empirizmo.

Netrukus po šios savo kelionės, užsidedęs naujomis racionalaus empirizmo idėjomis, jis išvyko su tėvu į Vilnių. Medicinos draugijos įsteigimas leido jam ne tik praktiškai įgyvendinti savo naujas idėjas, bet tuo pačiu pakelti medicinos lygį Vilniuj iki Vakarų Europos. O Vakarų Europoj tuo laiku mokslas buvo smarkiai organizuojamas ir medicinos draugijos steigiamos. Kaip minėjau anksčiau, Vilniaus Medicinos Draugija tapo pagrindiniu įrankiu kovai su Brownio ir kitų klaidingom teorijom.

Draugija moksliniais tikslais pradėjo rinkti žinias apie Vilniaus krašto ir Lietuvoj vyraujančias ligas, tirti jų priežastis ir svarstyti terapines bei profilaktines priemones su jomis kovoti. Jozefas Frankas pirmas bandė pateikti Vilniaus miesto medikams topografinį aprašymą ir per visą savo dalyvavimą Draugijoje sekė gyventojų sergamumą, aiškino empiriškai būdingas gyventojų mirtingumo priežastis.

Šitoki darbą Draugija tęsė visą savo gyvavimo laikotarpį. Po geros pušės šimtmečio, 24-vojanč su užkrečiamomis ligomis, 1881 visi Draugijos nariai buvo įpareigoti šių ligų pasireiškimus Vilniuj stebėti ir teikti smulkias žinias apie susirgimus. Pagilinti žinioms apie krašto patologiją Draugija 1885 susirūpino mirties atsitikimų registracija. Taip susikaupianti medžiaga buvo nagrinėjama Draugijos susirinkimuose ir skelbiama protokoluose. Nemažą dėmesį Draugija taip pat skyrė krašto mineralinių versmių gydomiesiems veiksniams ir choleros, kaltūno bei kitų ligų etiologijai išaiškinti.

Tad matome, kad Franko susidūrimas su Brown'o sistema, jos atsižadėjimas ir galutinis priėmimas racionalaus empirizmo turėjo didelę įtaką nustatant Draugijos pradinius tikslus bei jos ateities veiklą. Žinoma, reikia atsiminti, kad Draugijos veikloj atsispindėjo ne tik Franko asmeniniai pergyvenimai, bet ir visoj Europoj vykę kitimai medicinos moksluose, kuriuos minėjau šios paskaitos pradžioj. Medicinos sistemos, kurios vyravo 18-tajame šimtmety, pamažu buvo atmestos ir užmirštos. Pradėjo vyrauti nauja empirinė dvasia. Pagrindiniais tyrinėjimo darbo laukais vietoj bibliotekų tapo klinikos ir laboratorijos. Peržvelgdami Vilniaus Medicinos Draugijos veiklą, matom, kad ir ji neatsilikio: įkūnijo tą naują dvasią.

Ilgą laiką Vilniaus Medicinos Draugija buvo mokslinės medicinos centras Lietuvoj, įvairiausių naujų medicinos mokslo žinių šaltinis, vieta, kur rinkdavosi įvairių medicinos sričių specialistai bendrai aptarti kasdieniniame gyvenime sutinkamų neiškių klausimų. Moksliniai pranešimai ir referatai buvo skaitomi iš terapijos, chirurgijos, akušerijos, ginekologijos, onkologijos, parazitologijos, kurortologijos, dermatovenerologijos ir kitų sričių. Prof. Biziulevičius, dar dabar tebedėstąs Vilniaus universitete, ir kiti bandė tuos pranešimus bent suskaičiuoti turimų nepilnų archyvinių duomenų pagrindu ir rado jų apie 2,300. Šitoks praktikos patyrimų pasidalinimas gydytojams buvo labai naudingas, nes padėdavo jiems išvengti daug klaidų ir paskatindavo taikyti naujausius mokslo pasiekimus savo praktikoj.

Vilniaus Medicinos Draugijos vaidmuo, kaip naujų medicinos mokslų žinių šaltinio, buvo žymiai padidintas palaikant plačius ryšius su užsienio ir Rusijos mokslininkais bei mokslinėm draugijom. Daugelis žymių užsienio mokslininkų

tapo Draugijos nariais korespondentais ir garbės nariais. Jie susirašinėdavo su Draugija, siūsdavo jai savo darbus. Draugijos narių korespondentų bei garbės narių tarpe buvo anglas Dženeris (Jenner); prancūzai Korvizaras (Corvisart), Laenekas (Laennec), Mažendi (Magendie), Pinelis (Pinel) ir Šarko (Charcot); vokiečiai Hufelandas (Hufeland), Reilis (Reil), Miuleris (Muller) ir Humboltas (Humboldt); ir rusai Mendelejevas (Mendeleev) ir Pavlovas (Pavlov). 1899 Draugijos sąrašė buvo 103 mokslinės draugijos bei įstaigos, su kuriomis ji palaikė ryšius, jų tarpe Kairo, Vašingtono, Paryžiaus, Londono ir Briuselio mokslo įstaigos.

Dar kita svarbi Vilniaus Medicinos Draugijos veiklos sritis buvo švietimas — liaudies ir už Vilniaus ribų praktikuojančių gydytojų. Su liaudies tamsumu ir prietarais Draugija jau buvo pradėjus kovoti nuo pat pirmųjų savo egzistavimo dienų. Iškilmingame Draugijos atidarymo susirinkime, dalyvaujant gausiai miesto visuomenei, Draugijos pirmininkas Andrius Sniadeckis nurodė, kad "Draugija neš mokslo šviesą žmonėms, kuriems jos trūksta". Draugijos skleidimas medicinos žinių apsaugoti žmonėms nuo nelaimių, išvengiamų žinant pagrindinius sveikatos apsaugos reikalavimus, turėjo svarbią rolę formuojant teigiamas pažiūras į medicinus ir mediciną. Draugija ypač daug skelbdavo žinių to meto laikraščiuose bei brošiūrose apie epidemines ligas (šiltinę, dizenteriją, difteritą ir kitas), nurodydama, kaip elgtis su ligoniu nesant gydytojo, kokių priemonių imtis siekiant apriboti ligos plitimą ir pan. Įdomu, kad vienas iš Draugijos narių, kuris ypač pasižymėjo populiarindamas medicinos žinias lietuvių kalba pabaigoje 19-tojo šimtmečio, buvo dr. Jonas Basanavičius.

Sunkiau buvo pateikti naudingų žinių krašte praktikuojantiems gydytojams, nes Lietuvoje tuo laiku dar nebuvo medicinos žurnalo, kuris būtų galėjęs supažindinti skaitytojus su naujais medicinos mokslo laimėjimais ir kuriame Draugijos nariai būtų galėję skelbti savo tyrimo bei stebėjimo rezultatus. Kartas nuo karto Draugijos pastangomis buvo išleidžiami stambesni veikalai; pavyzdžiui, 1818 buvo išleistas "Vilniaus medicinos draugijos žinyno" pirmas tomas (pavadintas lenkiškai "Pamiętnik Wilenskiego towarzystwa lekarskiego"), o tarp 1822 - 24 pasirodė "Medicinos, chirurgijos ir farmacijos dienynas, pavadintas "Dziennik medycyny, chirurgii i far-

macji". Nebuvo periodiškai leidžiamo žurnalo iki 1925, kada Draugija atgaivino "Vilniaus medicinos draugijos žinyno" leidimą. Šis leidinys išėjo periodiškai iki antrojo pasaulinio karo.

Be švietimo, Vilniaus Medicinos Draugijos iniciatyva buvo įkurti įvairūs institutai, klinikos bei laboratorijos kovoti su užkrečiamomis ligomis. Jozefo Franko pastangomis 1808 gegužės 17, Edvardo Dženerio gimimo dieną, prie Vilniaus universiteto terapijos klinikos buvo įkurtas vakcinacijos institutas. Mintį steigti tokią mokslinę įstaigą, kuri buvo šios rūšies pirmoji ne tik Rusijos imperijoje, bet ir visoj Europoj, Frankas jau puoselėjo nuo savo kelionės į Angliją dienų, kur jis susipažino ir susibičiuliavo su Dženeriu. Kitas pirmas savo rūšies organizuotas institutas Europoj buvo Vilniaus motinystės institutas, įsteigtas 1809. Šis institutas, kurio uždavinys buvo teikti medicininę ir materialinę pagalbą neturtingoms moterims, buvo taip pat organizuojamas su Franko pagalba. Daug vėliau, 1887, Draugijos sanitarinės sekcijos iniciatyva buvo įkurta bakteriologijos - chemijos laboratorija, antroji tokio tipo laboratorija tuometinėj Rusijos imperijoje. O 1897, tik dvejais metais vėliau po Pastero mirties, Vilniuj buvo įsteigta Pastero stotis, kuri atliko žymų vaidmenį kovoj su pasiutimu Vilniaus krašte.

Vilniaus Medicinos Draugijos svarba, kaip mokslo centro, padidėjo 1832, kai buvo uždarytas Vilniaus universitetas, ir 1842, kai užsidarė Vilniaus medicinos - chirurgijos akademija. Ji tada liko pagrindinė organizuota medicinos mokslų įstaiga Lietuvoj, vadovavo žmonių sveikatos apsaugos darbui ir toliau ugdė medicinos mokslų vystymąsi. Šiam darbui smarkiai pakenkė griežta carinė reakcija po 1863 sukilimo nuslopinimo. Mokslinės organizacijos Vilniuj buvo sun-

kiai prislėgtos. Caro valdžia smarkiai apribojo Draugijos veiklą, pirma perkeldama ją iš švietimo ministerijos priežiūros į vidaus reikalų ministerijos priežiūrą, o vėliau pavesdama ją gubernatoriui. Nuo 1884 carinės administracijos kišimasis į Draugijos veikimą tiek padidėjo, kad, pasak V. Zahorskio, gubernatorius galėjo kontroliuoti visus svarstomus mokslo klausimus. Dėl ribotos veiklos ir priespaudos narių skaičius šiame laikotarpy taip pat žymiai mažėjo. 1863 buvo 420 narių (čia įskaitomi ir vietiniai, ir nariai korespondentai), o 1895 — tik 188.

Vis dėlto Draugija nuveikė didelį praktinį darbą kovodama su tų metų epidemijomis. Ji atidžiai sekė medicinos mokslo laimėjimus pasauly, palaikė ryšius su žymiausiais mokslininkais, rūpinosi juos įtraukti į Draugijos veiklą. Jos nariai tęsė savo mokslinį darbą, dalinosi savo medicininės praktikos patyrimais.

Tad, peržvelgdami visą Vilniaus Medicinos Draugijos veiklą, galim matyti, kad ji atliko teigiamą vaidmenį, žadindama medikų mokslines idėjas, keldama jų kvalifikacijas, apšviesdama visuomenę, organizuodama gydomąją ir profilaktinę pagalbą Vilniaus ir Lietuvos gyventojams. Įsteigta moderniais racionalaus empirizmo pagrindais, ji pasižymėjo savo aukštu lygiu ir sėkmingai atliktais darbais.

— Ruošdamas šį darbą, negalėjau pasinaudoti Vilniaus Medicinos Draugijos archyvu, nes jis yra Vilniaus universiteto mokslinės bibliotekos rankraščių skyriuje. Jame randami Draugijos narių susirinkimų protokolai, narių sąrašas, narių darbai, pranešimai bei kiti svarbūs duomenys, liečią Draugijos veiklą. Dėl to teko pasitenkinti keliom išimtim, spausdinta medžiaga, ypač šių mokslininkų darbais: M. Biržiškos, S. Biziuolevičiaus, V. Girdzijausko, J. Jurginio, A. Makausko, V. Micelmacherio ir A. Šidlausko.

LĄSTELIŲ AUGIMO REGULIAVIMAS

DR. EDVARDAS KAMINSKAS

Ląstelių augimo reguliavimas yra fiziologinė tema, tačiau ji intymiai liečia klinikinės onkologijos sritį, nes bet koks tumoro aptarimas remiasi nenormaliu tumoro ląstelių dauginimusi ir plitimu.

Jūs prisimenate Claude Bernardo aptarimą "milieu exterieur", kuris reguliuoja kūno organų ir ląstelių metabolizmą. Tas pats "milieu exterieur" reguliuoja ir ląstelių augimą. Tiksliai šiuo atveju "milieu exterieur" konceptas apima ne tik kraujo plazmą ir tarpląstelinį skystį, bet ir kiekvieną ląstelę supančius kaimyninių ląstelių paviršius. Tad šioj praplėstoj definicijoj yra ir skysčių difuzijos, ir ląstelių topologiniai momentai.

Daug kūno ląstelių nuolat auga, dauginasi ir miršta, bet daugelis nustoja augusios ir pasilieka šioj neaugimo stadijoj, kol atsiranda specifinis jų padaugėjimo pareikalavimas. Kaip šis poreikio signalas perduodamas? Nors ši sritis yra labai mažai suprasta, bet paprastumo dėlei galima šiuos signalus padalinti į dvi kategorijas. Pirmoji kategorija yra "ilgų distancijų" signalai, kurie įsako tam tikro tipo ląstelėms įvairiose kūno dalyse augti ar neaugti. Į šią signalų kategoriją įeina kai kurie hormonai, pvz. augimo hormonas, erytropoietinas. Antra kategorija yra "trumpų distancijų" signalai — šie veikia arba tiesioginiais ląstelių paviršių santykiais, arba artimų ląstelių cheminių produktų difuzija. Pirmos signalų kategorijos veikimas sukelia, sakym, viso organo reakciją, antros veikimas liečia individualias ląsteles, nustatydamas ląstelės vietą ir vietinio dauginimosi potencialą. Likusi mano pranešimo dalis bus nukreipta į šios antrosios stimulų kategorijos išryškinimą.

"Ilgų distancijų", hormoniniai, efektai yra tiriami gyvuose organizmuose. "Trumpų distancijų" efektai reikalauja daug paprastesnių ir daug geriau kontroliuojamų sąlygų. Tokios sąlygos randasi auginant ląsteles *in vitro*. Įvai-

Dr. Edvardas Kaminskas

raus tipo ląsteles galima pripratinti augti *in vitro* chemiškai nustatyta mediuje. Viena ląstelė, tokiu būdu "pasėta", išauga į ląstelių koloniją, arba ląstelių audinį. Šios ląstelės daugeliu atveju yra panašios į normalias ląsteles kūne; jos taip pat gali būti transformuojamos chemikalų ar onkogeninių virusų pagalba į neoplastines ląsteles, kurios, transplantuotos į organizmą, išauga į tumorą.

Tariamai normalios ląstelės auga, kol užpildo visą paviršių — tada jos nustoja augusios. Pirmą skaidrę iliustruoja ląsteles, kurios dar yra palaidos ir turi dar daug paviršiaus, ant kurio gali plėstis. Antra skaidrė iliustruoja ląsteles, kurios jau užpildė visą paviršių ir sudaro ląstelių audinį. Ląstelės toliau neauga; jos gavo signalą, kad nebėra vietos, todėl reikia sustabdyti augimą ir dauginimąsi. Šis augimo sustojimas buvo pavadintas "topologiniu ląstelių augimo suvaržymu", arba "kontaktiniu augimo suvaržymu". Jei toks ląstelių audinys yra sužalojamas, perbraukiant skersai audinį ir nušluojant ląstelių ruožą, ląstelės, esančios palei tą ruožą, pradeda vėl daugintis, kol užpildo visą tuščią paviršių. Dar kita skaidrė — čia buvo ląstelių audinys perbrauktas, ir šios tamsios ląstelės yra naujai užaugusios po perbraukimo. Šis eksperimentas iliustruoja "trumpų distancijų" signalą. Kitas panašus eksperimentas liečia reikalingumą tvirto paviršiaus fibroblastinėms ląstelėms augti. Ląstelės, suspenduotos tirštame metilcelulozės mediuje, palieka gyvos, bet ne-

auga. Jei joms yra leidžiama užsikabinti ant tvirto paviršiaus, jos pradeda augti.

Ląstelėms augti reikia ne tik paviršiaus, ant kurio augtų, ne tik vietos, kur jos nebūtų liečiamos kitų ląstelių, bet ir augimą stimuliuojančių medžiagų mediuje. Šios paprastai yra randamos serume; todėl ląstelių augimo mediu mas, be druskų, gliukozės, amino rūgščių ir vitaminų, turi ir tam tikrą koncentraciją serumo. Šiuo atveju čia nėra hormonų koncentracijos serume klausimas — šie turi savo specifinę reikšmę, bet nėra augimo stimuliacijos faktoriai. Augimo faktoriai nėra specifiniai — jie stimuliuoja įvairių organizmų ir įvairių ląstelių tipų augimą. Šie serumo faktoriai yra taip pat “trumpų distancijų” signalai. Toliau skaidrė iliustruoja santykį tarp kontaktnio suvaržymo ir serumo faktorių. Kaip matome, ląstelės su 10% serumo koncentracija jau yra nustojusios augti, tuo tarpu ląstelės su 20% ir 30% koncentracija dalinai nuveikia kontaktnį suvaržymą ir išauga į tirštesnį audinį. Taip pat transformuotos ląstelės tame pačiame 10% serumo mediuje išauga į daug tirštesnį audinį. Tolimesnė skaidrė iliustruoja eksperimentus su nubrauktų ląstelių ruožu — toj pačioj serumo koncentracijoj ląstelės šalia nubraukto ruožo auga daug daugiau, negu ląstelės vidury audinio. Taigi kontaktiškai nesuvaržytos ląstelės daug stipriau reaguoja į serumo augimo faktorius, negu suvaržytos ląstelės. Kas yra tie serumo augimo faktoriai ir kaip jie veikia, tai šiuo metu yra labai aktyvi tyrimų sritis.

Dabar pasuksime temą link onkologinių virusų. Dauguma mums pažįstamų virusų — polio, raupų ar influenzos — užkrečia ląsteles ir tose ląstelėse dauginasi. Pagaliau užkrėsta ląstelė yra sunaikinama, ir išleidžiami naujai pagaminti virusai. Bet yra ir kita klasė virusų, kurie ląstelę ne “užmuša”, bet pakeičia, transformuoja. Šie virusai yra integruojami į ląstelės genetinę sudėtį. Ląstelė tampa autonomiška, neoplastine vėžio ląstele. Transformuotų ląstelių augimas skiriasi nuo normalių dviem aspektais. Pirmiausia, kaip rodoma skaidrėj, transformuotos ląstelės yra stimuliuojamos augti žemesnės augimo faktorių koncentracijos. Antra, transformuotos ląstelės yra mažiau suvaržytos kitų ląstelių kontakto. Toliau skaidrė iliustruoja ne-transformuotų normalių ląstelių audinio skersinį piūvį. Matome, kad audinys yra vienos ląstelės storumo. Kitoj skaidrėj matome tokias pat ląsteles, transformuotas polyoma viruso. Audinys

daug tirštesnis. Dar kita skaidrė — to audinio skersinis piūvis. Transformuotos ląstelės išauga į daugelio ląstelių storumo audinį. Pats ląstelių augimo greitis lieka toks pat, tačiau transformuotos ląstelės nepaiso kitų ląstelių kontakto ir auga viena per kitą. Taip pat paminėtina, kad normalių ir transformuotų ląstelių audinių išvaizda skiriasi. Skaidrė. Čia dvi ląstelių kolonijos viena šalia kitos. Normalios ląstelės turi orientaciją, reguliarumą; tuo tarpu transformuotos ląstelės auga be orientacijos, lyg be plano.

Ir serumo faktorių studijos, ir virusinės transformacijos studijos išskėlė ląstelės paviršiaus, ląstelės membranos svarbą. Serumo faktorių reakcijoj su ląstelės membrana ir tos reakcijos pasekmėse slypi ląstelių dauginimosi mįslė. Koks yra šios reakcijos pobūdis ir kaip ši reakcija pradeda visą ląstelės augimo eigą, yra ypatingai įdomūs klausimai. Keleto metų bėgyje jie, be abejo, bus bent dalinai atsakyti. Lygiai įdomu bus sužinoti, kaip virusinė transformacija pakeičia ląstelių membranų savybes ir tuo pačiu šių ląstelių santykius su kaimyninėm ląstelėm ir jų reakciją su augimo faktoriais.

Ląstelių membranų studijos yra dar savo vaikystėj, bet jos žengia sparčiai priekin dėka metodo, vartojančio lektinus arba aglutininus. Šie augalų proteinais reaguoja su specifiniais receptoriais ląstelių paviršiuje, aglutinuodami ląsteles. Tuo būdu yra galima nustatyti, kiek ir kokių receptorių yra ląstelių paviršiuje. Naudojant šį metodą, buvo nustatyta, kad transformuotų ląstelių membranos chemiškai skiriasi nuo normalių ląstelių — jos turi daugiau lektinų receptorių. Skaidrė iliustruoja normalių ląstelių aglutinaciją ir transformuotų ląstelių aglutinaciją. Transformuotos aglutinuojamos lengviau dėka didesnio receptorių skaičiaus. Tolimesnės studijos nustatė, kodėl transformuotų ląstelių kolonijos turi daugiau receptorių. Būtent, normalių ląstelių receptoriai yra pasiekiami tik ląstelei dalinantis, t. y. mitozės metu, kitose ląstelės gyvenimo stadijose yra nepasiekiami. Reiškia, normali ląstelė teturi palyginti retą progą priimti, sakykim, augimo stimulą. Tuo tarpu transformuotų ląstelių receptoriai yra pasiekiami visada. Tokiu būdu (tolimesnė skaidrė) yra teorizuojama, kad transformuotos ląstelės visą laiką priima signalą augti ir dauginėtis, normalios tik retai tą signalą priima. Jeigu transformuotų ląstelių receptoriai yra dirbtinai uždengiami aglutinino fragmentu, — transformuotos elgiai kaip normalios ląstelės.

PSICHIATRIJOS EVOLIUCIJA J. A. V. PO ANTRO PASAULINIO KARO

DR. VYTAUTAS DAMIJONAITIS

Amerikos psichiatrija, kurios pradžia skaičiuojama nuo 19-tojo šimtmečio pabaigos ir kurios tėvu laikomas Benjaminas Rush, daugelį metų sekė viena iš dviejų mokyklų — organine arba psichobiologine. Organinė mokykla tvirtino, kad protines ligas sukelia organiniai smegenų pakitimai, o psichologinė mokykla akcentavo aplinkos ir biologinius faktorius kaip psichinių sutrikimų priežastį. Įvairiais laikotarpiais dominavo arba viena, arba kita mokykla.

Prieš antrą pasaulinį karą, prasidėjus Europoj žydų persekiojimui, didelis skaičius žymių psichoanalistų, tiek freudinės, tiek neofreudinės mokyklų pasekėjų, imigravo į Jungtines Valstijas. Jie čia plačiai paskleidė psichoanalitinės mokyklos idėjas, kurios, be kitko, teigia, kad išgyvenimai žmogaus vaikystėje turi lemiamos įtakos vėliau pasireiškiantiems psichologiniams sutrikimams, todėl yra labai svarbu juos iššifruoti psichoanalizės pagalba. Psichoanalitinė galvosena tapo esmine Amerikos psichiatrijos dalimi genetiniu, simptomatologiniu ir terapiniu požiūriu. Dėl to tada naudojamos fizinės gydymo priemonės, kaip įvairūs šokai ir kitos, buvo paliktos psichotinių ligonių gydymui, kai tuo tarpu psichoanalizė tapo pagrindine priemone gydyti neurotikams. Tačiau šis gydymo būdas reikalavo la-

bai ilgo laiko ir buvo prieinamas tik nedideliame pacientų skaičiui. Be to, iki šiol niekas nėra paskelbęs objektyvių duomenų, kad ta gydymo priemonė tikrai buvo efektinga, ir psichiatrijoje tuo klausimu nėra vieningumo.

Tad jau karo metu ir vėliau, jam pasibaigus, Amerikos psichiatrijoje buvo galima pastebėti dviejų priešingų srovių plitimą. Iš vienos pusės, freudinės mokyklos konservatyvi laikysena buvo stipriai išsisknijusi, ir psichoanalizės pasekėjai dominavo Amerikos psichiatrijoje. Iš antros pusės, buvo pastebima vis didėjanti tendencija kreipti dėmesį į socialinių faktorių įtaką psichiniams sutrikimams. Psichoanalizės dominuojąs vaidmuo Amerikos psichiatrijoje tęsėsi iki XX šimtmečio vidurio. Pirmasis aiškus pasipriešinimas tam dominavimui iškilė 1956 m. per Amerikos Psichiatrinės Asociacijos suvažiavimą. To suvažiavimo metu dr. Percival Bailey padarė pranešimą tema "Didžioji psichiatrijos revoliucija". Tam pranešime jis pateikė gerai dokumentuotą kritiką ne tik psichoanalitinės teorijos ir praktikos, bet ir pačios tos teorijos kūrėjo — Freudo. Nuo to laiko pradėjo pasigirsti vis daugiau ir daugiau kritikos balsų, kartais net gana kraštutinių. Pvz. 1961 m. dr. Leon Eisenberg išsi-

Baigdamas susumuoju pagrindinius mano paliestus punktus:

1. *In vitro* kultivuojamos ląstelės sudarė galimybes tirti pavienių ląstelių augimo reguliavimą.

2. Normalios ląstelės turi griežtai apibrėžtą augimo reguliavimą; transformuotos ląstelės tą reguliavimą turi mažiau suvaržytą. Dėl to transformuotos ląstelės auga ir tada, kai nėra signalo normaliom ląstelėm augti.

3. Normalios ir transformuotos ląstelės skiriasi savo paviršiaus struktūra. Dėl to transformuotos ląstelės ne tikrai nenormaliai reaguoja į augimo stimulus, bet išauga į topologiškai neorganizuotą audinį.

4. Šie reguliavimo mechanizmai šiuo metu yra dar tik paviršutiniškai suprasti. Dar per anksti juos pritaikyti klinikinio vėžio ligų išaiškinimui.

reiškė, jog psichiatrijos istorikai ateity Freudo mokslą traktuos kaip keistą kultūrinį fenomeną, sudariusį kliūtį progresui. Tačiau tai nereiškia, kad psichoanalizė neteko savo egzistencijos. Psichoanalitinė teorija ir toliau buvo pripažįstama kaip svarbus įrankis moksliniams tyrimams, o psichoanalizė, kaip gydymo priemonė, ir toliau buvo praktikuojama, ypač privačių psichiatrų; ji tik neteko *pirmaujančios* įtakos Amerikos psichiatrijos evoliucijai.

Dr. Vytautas Damijonaitis

Didele dalimi tokia įvykių raida buvo pasekmė antro pasaulinio karo, kuris turėjo katalitinės įtakos psichiatrijos evoliucijai Jungtinėse Valstybėse. Karo metu kariuomenės psichiatrai, kurių buvo palyginti nedaug, buvo priversti gydyti didelį skaičių pacientų su psichiniais sutrikimais. Kad būtų galima tai atlikti, psichodiagnostinės ir psichoterapinės procedūros turėjo būti modifikuotos taip, kad jas būtų galima pritaikyti plačiu mastu. Į gydymą turėjo būti įtraukti pagalbinių personalo nariai, kaip psichologai, socialiniai darbuotojai, gailestingos seserys. Nors jie ir veikė palyginti nepriklausomai, tačiau visi kartu, su psichiatru priešaky, sudarė vadinamą terapinį vienetą, kurio narių veikimas buvo koordinuotas. Buvo pradėta palankiau žiūrėti ir į *trumpalaikius* psichoterapijos metodus, nes ilgai užtrunkanti klasikinė psichoterapija ir psichoanalizė toms sąlygoms buvo netinkamos. Atsiradus reikalui gydymo laiką sutrumpinti ir tuo pačiu suteikti patarnavimą kaip galima didesniai pacientų skaičiui, buvo plačiau pradė-

tas naudoti amytalis narkokatarzės, narkoanalizės ir narkosintezės reikalams. Taip pat hipnozė, kuri anksčiau buvo netekusi populiarumo, karo metu vėl buvo pradėta plačiau naudoti. Ji daugiausia buvo naudojama gydyti aštriems psichiniams sutrikimams. *Grupinė* psichoterapija, kuri buvo žinoma jau prieš karą, karo metu buvo pradėta taikyti platesniu mastu, o po karo šis terapijos būdas Amerikoje žymiai išpopuliarėjo. Įvairios grupinės terapijos formos, įskaitant šeimų terapiją, psichodramą ir kitas, buvo plačiai naudojamos. Manoma, kad grupinė psichoterapija Amerikoje įgijo tokį pasisėkimą dar ir todėl, kad tai buvo palyginti nesena, tipiška amerikietiškos galvosenos išraiška, kai tuo tarpu individualinė terapija buvo daugiau europietiškos galvosenos padarinys. Iš grupinės terapijos idėjų pastaraisiais laikais išsivystė visa eilė jos derivatų, kaip pvz. "group encounter", "sensitivity training" ir kiti, kuriems vadovauja nebūtinai profesiniai žmonės ir dėl kurių naudingumo ar žalingumo yra nemaža nuomonių skirtumų.

Pokariniam laikotarpyje psichiatrijos darbuotojams teko susidurti ir su kita problema. Didelis psichinių ligonių skaičius iš kariuomenės perėjo į civilinį gyvenimą, ir atsirado reikalas juos reabilituoti. Buvo dedamos pastangos sugrąžinti tokius pacientus į jų kilmės vietas ir leisti jų bendruomenei rūpintis tolimesniu jų gydymu. Tai padėjo Amerikos visuomenei geriau suprasti tuos pacientus ir prisidėjo prie sušvelninimo nepalankių pažiūrų į buvusius psichinius ligonius.

Iki to laiko sunkiau sergą psichiniai ligoniai beveik be išimčių buvo gydomi valdžios išlaikymo didelėse psichiatrinėse ligoninėse, kurios dažnai būdavo statomos atokiau nuo apgyventų vietovių. Ši praktika tęsėsi nuo 19-tojo šimtmečio vidurio; ji prasidėjo po to, kai Dorothea Lyde Dix iškelė aikštėn faktą, kad to meto psichiniai ligoniai buvo netinkamai prižiūrimi vietinių bendruomenių ir su jais buvo elgiamasi nehumaniškai; dėl tos priežasties valstybių valdžios perėmė pacientų priežiūrą ir sukonzentravo juos į dideles ligonines.

Tačiau 20-tojo šimtmečio vidury ta filosofija pradėjo keistis. Kai kurios valstybės, pvz. New Yorkas, 1954 išleido įstatymą — **Community Mental Health Service Act**, kuriuo buvo įkuriamos agentūros įvairiuose rajonuose ir joms pavedama rūpintis psichiniais ligoniais jų pačių gyvenamose vietose. Vadinasi, prasidėjo tendencija nesiųsti ligonių į centralizuotas valdžios li-

gonines, o tuos pacientus, kurie jau ten buvo ir kurių sveikata pagerėjo, grąžinti į jų gyvenamas vietas tolimesnei priežiūrai ir gydymui.

Valdžios ligoninėse gydymo metodai irgi pradėjo keistis. Ganarevoliucinis žingsnis buvo atkakinti tų ligoninių duris, leisti pacientams išeiti iš ligoninės pastatų ir vaikščioti be suvaržymų. Pradžioje ligoninių administracijos, ypačingai tų ligoninių apylinkėse gyveną žmonės, baiminosi ir net protestavo, nes manė, kad pacientai išbėgios ir pridarys žalos. Tačiau, nemažam visų nustebimui, pacientai ne tik neišbėgiojo, bet sugrįždavo laiku į vidų. Tvarkymasis su jais pasidarė lengvesnis — jie tapo labiau sukalbamais. Vyrams ir moterims buvo leista laisvai bendrauti ir valgyti bendrose valgyklose. Vėl buvo baiminamasi, kad nemoralūs veiksmai taps nesukontroliuojami, tačiau tai irgi nepasitvirtino. Tam tikrais atvejais pacientams net buvo leidžiama turėti tam tikrą savivaldą. Į gydymo procesą buvo įtraukti ir pagalbinių bei jaunesnio personalo nariai, įskaitant ir sanitarus. Tuo būdu susidarė terapinės grupės (“interdisciplinary teams”), kurios, vadovaujamos psichiatro, suteikdavo visam ligoninės skyriui gydomąją atmosferą, pavadintą “milieu therapy”.

Daugiau populiarumo pradėjo įgyti ir elgesio terapijos (“behavior therapy”) metodai, kurie dažniausiai yra trumpalaikiai gydymo būdai.

Taip pat pradėta daugiau domėtis socialinių faktorių įtaka psichiniams susirgimams. 1958 du mokslininkai, Hollingshead ir Redlich, New Haven, Connecticut valstybėj, tyrinėjo psichinius ligonius, norėdami nustatyti ryšį tarp psichinių ligų ir tų pacientų socialinės klasės. Jie surado, kad žemesnės socialinės klasės pacientai buvo dažniau diagnozuojami psichotikais ir guldomi į psichiatrines ligonines, o aukštesnės klasės — diagnozuojami neurotikais ir gydomi privačiai, kaip ambulatoriniai pacientai. Kiek vėliau kiti du mokslininkai, Srole ir Langer, atliko vadinajamą studiją, tyrinėdami psichinių ligų dažnumą ir taip pat socialinių faktorių įtaką. Tie tyrimai buvo atlikti Manhattano gyventojų tarpe. Rezultatai buvo panašūs į New Haveno studijos rezultatus, bet ir dar atskleidė faktą, kad 80% Manhattano rajono gyventojų turėjo mažesnio ar didesnio laipsnio psichinių ar emocinių simptomų, o jų tarpe 20% turėjo žymaus laipsnio psichinių sutrikimų.

Paveiktas visų šių faktų, Jungtinių Valstybių Kongresas, 1961, Kennedy administracijos metu,

išleido įstatymą — **Action for Mental Health**, kuris tapo pagrindiniu vadinamosios “bendruomeninės psichiatrijos” (Community Psychiatry) dokumentu. Juo federalinė valdžia yra įgalinama teikti paramą vietinėms bendruomenėms, kurios savo rajonuose steigs psichiniams ligoniams gydyti įstaigas. Tokios įstaigos vėliau išleisto įstatymo buvo pavadintos **Community Mental Health Centers**. Kiekvienas tokių centrų turi aptarnauti nuo 75,000 iki 200,000 gyventojų. Tie centrai privalo teikti pagalbą visiems tokio patarnavimo ieškantiems to rajono gyventojams 24 valandas per dieną. Ta pagalba turi būti visokeriopa, įskaitant telefonines konsultacijas kritiškų susirgimų atvejais, ambulatorinį gydymą, trumpalaikį paguldymą į ligoninę ir pusiaustacionarinį gydymą, t. y. paguldymą tik dienos metui ar tik nakties metui.

Šių centrų tikslas taip pat yra išvengti siuntimo į centralizuotas valdžios ligonines, kad nebūtų nutrauktas jų kontaktas su savo bendruomene ir neprailgintas jų gulėjimo laikas ligoninėje. Klausimą, kiek laiko pacientą laikyti ligoninėj, gana nuodugnai studijavo dr. Ernest Grunberg. Jis tyrė pacientus iš Dutchess apskrities, New Yorko valstybėj, paguldytus į valdžios psichiatrinę ligoninę, ir stebėjo du dalykus: 1) kiek ilgai tęsėsi jų vadinamasis socialinio prisitaikymo sutrikimas, kuris buvo jų paguldymo tiesiogine priežastimi, ir 2. kiek ilgai tęsėsi kai kurie jų psichiniai simptomai, kuriuos jie dažnai turėdavo ilgą laiką prieš atsigulimą į ligoninę. Buvo pastebėta, kad socialinio prisitaikymo sutrikimas susitvarko žymiai greičiau, nekaip kai kurie psichiniai simptomai. Tam socialinio prisitaikymo sutrikimui atžymėti buvo nukalta frazė “social breakdown syndrome”. Daugelis psichiatrų tvirtina, kad paciento laikymas ligoninėj gali būti pateisinamas tik tol, kol tęsiasi jo socialinio prisitaikymo sutrikimas. Šiam sutrikimui susitvarkius, pacientas jau gali prisitaikyti prie gyvenimo už ligoninės ribų, nors ir ne visi jo psichiniai simptomai dar būtų išnykę.

Šitokiai galvosenai vyraujant, daugelis bendro pobūdžio ligoninių pradėjo steigti psichiatrinius skyrius ir priiminėti psichinius ligonius trumpalaikiam gydymui. Ši praktika taip paplito, kad pastaraisiais laikais iš naujai statomų bendrinių ligoninių netgi yra reikalaujama, kad jos turėtų psichiatrinį skyrių; kitaip jos negalės būti akredituotos.

Tokia pokarinių įvykių raida privedė prie to, kad psichiatrijoj atsirado naujų specialybių.

Atsirado vadinamoji "bendruomeninė psichiatrija" (*Community Psychiatry*) ir "socialinė psichiatrija" (*Social Psychiatry*). Šie du terminai dažnai naudojami kaip sinonimai, tačiau, tiksliau kalbant, tarp jų yra skirtumas. Bendruomeninė psichiatrija daugiau pasižymi aktyvumu, t. y. teikimu pagalbos dideliame pacientų skaičiui jų gyvenamose vietovėse; tuo tarpu socialinė psichiatrija daugiau domisi moksliniais tyrinėjimais socialinių faktorių, turinčių įtakos psichiniams susirgimams. Žinoma, yra ir kritikų, pasisakančių prieš tokį psichiatrijos išvėlimą į socialines problemas. Pvz. britas dr. Michael Shepherd tuo reikalu išsireiškė gana aštriai, sakydamas, kad pagal žodyną psichiatras yra tas asmuo, kuris gydo protines ligas, o ne tas, kuris stengiasi pašalinti prostitutiją, stengiasi būti aukščiausiu autoritetu vaikų auklėjime, parenka korporacijų direktorius arba diskutuoja aktualias temas per televiziją. Tačiau iš kitos pusės daugelis psichiatrijos evoliucijos stebėtojų su tokiu apibrėžimu nesutinka.

Pokarinė psichiatrijos evoliucijoj taip pat labai svarbų vaidmenį suvaidino atsiradimas psichoterapijų vaistų. Jie Jungtinėse Valstybėse buvo pradėti naudoti 1955 ir pamažu išstūmė visą eilę anksčiau naudotų fizinių terapijos būdų. Pvz. insulino arba metrazolio šokai Jungtinėse Valstybėse praktiškai jau nebenaudojami. Smegenų operacijos, ypač įvairios lobotomijos, naudojamos tik labai retai. Elektros šokas dar yra naudojamas gana plačiai, bet ir jam indikacijos susiaurėjo.

Šiuo metu rinkoje įvairių psichoterapijų vaistų yra daug. Tačiau visus juos galima suskirstyti į tris didžiąsias grupes: vieną grupę sudaro vaistai, kuriuos galima pavadinti priešpsichotiniais (major tranquilizers), antrą grupę — priešneurotiniais (minor tranquilizers), trečią grupę — priešdepresiniais. Suprantama, kad ne visi vienai ar kitai grupei priklausančios vaistai turi vienodą gydymo efektą. Jie taip pat sukelia ir nevienodus pašalinius simptomus ir komplikacijas. Tačiau toks jų veikimo įvairumas suteikia galimumą pacientų gydymą daugiau individualizuoti.

Visų šių faktorių dėka psichinių ligonių gydymo laikas žymiai sutrumpėjo. Naujai susirgę pacientai, kuriems tenka atsigulti į ligoninę, dažniausiai išbūna ligoninėje tik tarp 3 ir 8 savaičių. Tai nereiškia, kad po to nebūna ligos atkrytinių. Apie 25% pacientų pakartotinai sugrįžta į ligoninę trumpesniam ar ilgesniam laikui. Mano-

ma, kad ligos atkrytimo yra dvi pagrindinės priežastys: 1) šeima ar bendruomenė nenori paciento suprasti ir priimti jo grįžusio į savo tarpą, ir 2) iš ligoninės išėjęs pacientas dažnai nustoja imti jam prirašytus vaistus.

Yra vienas kitas psichiatras, kaip pvz. Thomas Szasz iš Syracuso universiteto, kuris iš viso nepripažįsta psichinių ligonių guldymo į ligoninę ir netgi laiko tai nusikaltimu. Jo nuomone, toks dalykas, kaip psichinės ligos, visai neegzistuoja — tai esąs tik mitas. Kaip ten bebūtų, bet su tokia galvosena dauguma psichiatrų nesutinka.

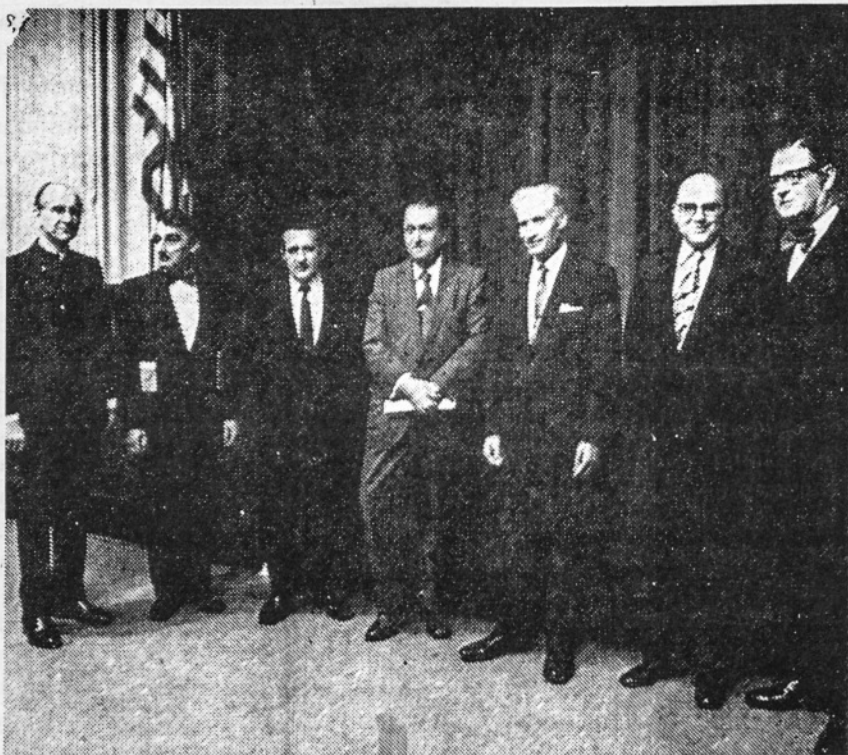
Reikia pasakyti, kad paskutinio dešimtmečio bėgy taip pat pasikeitė galvosena ir apie gydymą pacientų su organiniais smegenų pakitimais, įvykstančiais dėl senėjimo arba arteriosklerozės. Dar ne taip seniai visame krašte (kai kuriose valstybėse tai vykdoma dar ir dabar) tokie pacientai buvo guldomi į valdžios psichiatrines ligonines ir pamirštami giminių bei draugų. Tačiau tyrimai parodė, kad tokių pacientų laikinis didesnis laipsnis protinis sumišimas dažnai būdavo dėl kokios nors *antrinės* fizinės ligos, kaip pvz. širdies dekomensacija, plaučių uždegimas, apopleksija ir pan. Tą antrinę fizinę negalavimą sutvarkius, jų protas irgi prablaivėdavo, ir jie vėl, bent kurį laiką, galėdavo gyventi normalesnį gyvenimą už ligoninės ribų.

Remdamasi tokiais duomenimis, New Yorko valstybės valdžia uždraudė tokio pobūdžio ligonius priiminėti į valdžios psichiatrines ligonines ir nukreipė jų gydymą į jų gyvenamosios vietos gydymo įstaigas. Tuo būdu yra neišvengiamas ilgalaikis paciento kontakto nutraukimas su jo natūralia aplinka.

Nežiūrint visokeriopos pažangos psichinių ligonių gydyme, padarytos po antro pasaulinio karo, tam tikras pacientų nušimtis (maždaug 6-8%) vis dėlto tampa chroniškais ligoniais, kuriems reikia ilgalaikio gydymo psichiatrinėse ligoninėse; tokios ligoninės, bent artimoje ateityje, atrodo, dar negalės visai išnykti.

Visų šių pokarinių įvykių akivaizdoj kyla klausimas, ko psichiatrija gali laukti iš netolimos ateities.

Kadangi psichiatrija dabar yra išsišakojusi į visą eilę siauresnių sričių, kaip bendrinė psichiatrija, jaunuolių psichiatrija, dzeriatrinė psichiatrija, teismo psichiatrija, alkoholizmas, narkotikų adikcija, ir į eilę kitų *socialinių* sričių, tai

JAV Lietuvių Bendruomenės 20 metų sukakties minėjimo, įvykusio rugsėjo 10 New Yorke, kalbėtojai ir sveikintojai: Tėv. P. Giedgaudas, OFM, LB New Yorke apyg. pirm. A. Vakselis, LB JAV centro vald. pirm. V. Volertas, PLB valdybos vicepirm. dr. H. Brazaitis, Vliko pirm. pareigas ėjęs J. Audėnas, prof. dr. J. Stukas, Lietuvos gen. konsulas A. Simutis.

jau dabar jaučiamas didelis psichiatrų trūkumas visa tai aprėpti. Todėl reikia laukti, kad ateity psichiatro pasiruošimas savo darbui turės būti modifikuotas. Specializavimasis turės prasidėti jau anksti medicinos mokykloj. Dėl to, žinoma, turės sumažėti to asmens bendras medicininių žinių bagažas. Nors tai gal ir nebus palankus reiškinys, bet jau dabar yra ženklų, kad ši tendencija vystosi ne tik psichiatrijoj, bet ir kitoje medicinos specialybėse. Tačiau ir su tokia modifikacija nebus galima greit paruošti pakankamo specialistų skaičiaus, galinčio aptarnauti dides žmonių mases. Didelę psichiatrinio darbo dalį teks deleguoti specialiai apmokytam pagalbiniam personalui, kuriam paruošti programos jau yra sudaromos. Psichiatro darbas turės apsiriboti konsultanto pareigomis ir vadovavimu terapinėms grupėms, sudarytomis iš įvairių darbo sričių pagalbinio personalo ir dirbančioms gydymo centruose. Psichoanalizė ar ilgalaikė intensyvi psichoterapija tokiuose gydymo centruose vietos neturės, anot dr. John Visher, nes ji pasiektų tik mažą pacientų skaičių ir sudarytų per didelę našą mokesčių mokėtojams. Ji ir toliau egzistuos ribotam laipsny privačioje praktikoje,

bet nevaids lemiamos reikšmės psichiatrijos darbe.

Ateičiai didelių vilčių yra dedama į mokslinių tyrimų atsiekimus psichiatrijoj. Psichiatrijos moksliniai tyrimai biocheminėj srity, prieš antarą pasaulinį karą visai neegzistavę, dabar yra vykdomi plačiu mastu. Robert Heath iš Tulane universiteto tvirtina suradęs schizofrenijos priežastį. Anot jo, tai yra imunologinis sutrikimas. Žinoma, ne visi su tuo sutinka, ir tas klausimas toliau tebeaiškinamas. Daug vilčių yra dedama į biologinių aminų centrinę nervų sistemoj tyrimėjimus. Tokie mokslininkai, kaip Kety, Rapport ir eilė kitų, savo darbais yra plačiai žinomi šioj srity. Jie jau surado tam tikras chemines reakcijas, kurios vyksta nervų galūnėse centrinėj nervų sistemoj ir kurios nušviečia kai kuriuos psichinius fenomenus.

Baigdamas noriu pasakyti, kad, nors iki pilno psichinių fenomenų išaiškinimo kelias yra dar tolimas, bet minėtų atsiekimų akivaizdžoj tenka su dideliu smalsumu stebėti, kuria kryptim pasuks psichiatrijos evoliucija netolimoj ateity.

*Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos ir
Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos*

VEIKLA

Pirmininkas

FERD. VYT. KAUNAS, M.D.
1407 So. 49th Court
Cicero, Ill. 60650
(312) 652-1381

**NAUJASIS
PASAULIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ S-GOS IR
AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ S-GOS
PIRMININKAS**

DR. FERDINANDAS VYTAUTAS KAUNAS

Dr. Ferdinandas Vytautas Kaunas gimė 1921 gegužės 9 Kivyliuose, Skuodo vlsč., Kretingos apskr., med. dr. Ferd. Kaunackio, S. Daukanto seserėno, slaptosios spaudos puoselėtojo ir plataus masto visuomenininko, šeimoje. Tėvui mirus, 14-metis gimnazistas stūmėsi pirmyn, privačiai dėstydamas matematiką, lotynų ir vokiečių k. Iš Klaipėdos per Skuodą ir Kauno Aušros berniukų gimnaziją atsidūrė Mažeikiuose, kur pirmuoju baigė gimnaziją. Baigęs VDU medicinos fakulteto medicinos skyriaus XX laidą, labai gerai išlaidęs baigiamuosius gydytojo egzaminus, stažavo Mažeikių apskr. ligoninėj. 1943 vedė Vandą Galminaitę, sporto išvykų draugę dar iš gimnazijos laikų.

1944 spalio 4 su naujagimiū sūnum pro Jugoslaviją atsidūrė bauksito kasyklose Austrijoj, o 1945-46 asistavo kaimo praktikoj. 1947-48 buvo Head of the Civilian Dept., State Hospital Linze, kur aktyviai reiškėsi ir lietuvių veikloj.

Amerikoj atsirado 1949 sausio mėn. Nedelmas atliko reikalingą stažą ir, sėkmingai 1950 rudenį išlaikęs egzaminus, atidarė savo įstaigą Ciceroj. Kad nepersidirbtų, Dėdė Samas 1955 įvilko jį majoro uniformon dvejiem metam.

Naujasis PLGS pirmininkas dr. Ferdinandas Kaunas

Anksti įsijungė į daugelį vietinių bei lietuviškų organizacijų. Išjudino Illinois LGD-jos Kultūros Fondo komisiją, taip pat vadovavo pačiai D-jai jos klestėjimo laikotarpy. Ilgametis Cicero lietuviškųjų mokyklų mecenatų — bičiulių būrelio pirmininkas. Veiklus Lietuvių Fondo organizatorius ir LF narys Nr. 1, paklojęs pirmąją tūkstantinę; LF tarybos ir skirstymo komisijos narys. Dar LB, Balfas, Opera, Teatras, Jaunimo kongresas, Grandinėls premjera, Fraternitas Lithuanica, Respublikonų Lyga... Acting Commissioner, Cicero Health Dept., Chairman, Dept. of Family Practice, Loretto Hosp., President, West Side Chapter, Ill. Acad. of FP.

Lietuviai gydytojai neapsiriko išsirinę pirmininku dr. Ferdinandą Kauną.

Tai plačios erudicijos, aukštos kultūros ir inteligencijos vyras. Plataus masto visuomenininkas ir didelis savo tėvynės Lietuvos mylėtojas. Jis pasižymi savo taktu ir tolerancija. Jo tautinei veiklai ir energijai nėra ribų. Geras organizatorius. Garbingas šeimos tėvas ir geras savo profesijos žinovas.

Linkime geriamam S-gos pirmininkui dr. Ferdinandui Kaunui sėkmės, vadovaujant ateinančius dvejus metus lietuvių gydytojų bendruomenei laisvajame pasaulyje.

Kviečiu visus gydytojus ištiesti Ferdinandui draugišką pagalbą ir paramą ranką šiame sunkiame visuomeniniame darbe.

Dr. Henrikas Armanas

PLGS IR ALGS AŠTUNTASIS SUVAŽIAVIMAS NEW YORKE

Rugsėjo 4-5 įvyko 8-sis PLG ir ALG suvažiavimas Pierre viešbutyje New Yorke. Iškilmingą posėdį atidarė New Yorke Gydytojų Draugijos pirm. dr. Vytautas Avižonis ir perdavė vadovavimą s-gos pirmininkui dr. Vladoviui Paprockui, kurio įžanginis žodis spausdinamas atskirai. Prezidiumą sudarė: dr. Domas Jasaitis — pirmininkas, dr. B. Radzivanas, dr. B. Matulionis, dr. B. Jankauskas, istorikas R. Kondratas, dr. L. Giedraitienė, dr. K. Gudaitis ir dr. V. Avižonis.

Suvažiavimas pradėtas Amerikos ir Lietuvos himnais ir mirusių bei nukankintų gydytojų pagerbimui tylos minute.

Suvažiavimą sveikino daug organizacijų ir asmenų, kurie yra išvardinti Rezoliucijų pranešime.

Į S-gos garbės narius pakelti: dr. Aldona Šliupaitė, garsaus lietuvių veikėjo dr. Jono Šliupo duktė, už jos ilgų metų ypatingą pasidarbavimą Lietuvai ir lietuvybei JAV-se, dr. Jonas Bačiulis, kuris 1966 m. įsteigė lietuvių kilmės medicinos studentams fondą savo motinos ir brolio Mato vardams įamžinti, ir dr. Milda Budrienė už jos pasidarbavimą 10 metų redaguojant lietuvių gydytojų leidžiamą biuletinį.

Ta proga dr. M. Budrienė buvo atžymėta, jai įteikus specialią garbės lentą. Lentą įteikė ir kalbėjo naujasis Medicinos žurnalo redaktorius dr. Henrikas Armanas. Dr. M. Budrienė atsidėkodama tarė:

“Anksčiau, 10-ties metų bėgyje, būdama redaktore, į mūsų suvažiavimus vykdavau su tam tikra baime, nes žinojau, kad savo kolegų būsiu kaltinama ne vienu atveju. Vieni sakys, kad mano redaguojamam biuleteniui trūksta vienkiais ar kitokiais klausimais straipsnių. Kiti sakys, kad jų per daug. Vieniems per daug nuotraukų, kitiems bus per maža. Dar kitas priekaištaus, kam jo straipsnis buvo sutrumpintas ar visai nespausdintas ir t. t. Važiudama galvodavau, kaip čia reikės man pasiteisinti. Šį kartą važiauvau su puikia nuotaika, kaip laisva eilinė mūsų organizacijos narė. Blogai nuotaikai esant, galėsiu ramia sąžine pakritikuoti kitus kolegas, nes priekaištų rasti labai lengva, tačiau redaguoti biuletinį, rasti bendradarbių ir išleisti tokį, kad visi priimtų be kritikos, yra beveik neįmanoma, todėl naujajį redaktorių dr. Henriką Armaną, jau spėjusį išleisti pirmąjį numerį, nuoširdžiai sveikinu ir linkiu sėkmės bei ištvermės naujose pareigose.

Dėkoju už suteiktą man staigmeną ir noriu priminti, jog ta dovana priklauso ne man vienai, o kartu mano vyrui dr. Stasiui Budriui ir visiems bendradarbiams, be kurių ir didžiausios mano pastangos nebūtų pasiekę tikslo”.

Pirmą suvažiavimo dieną vyko dvi paskaitos. Dr. B. Matulionis skaitė apie Lietuvos gydytojo vaidmenį tautos kovoje už savąją kultūrą ir laisvę. Jaunosios kartos atstovas istorikas Ramūnas Kondratas labai išsamiai ir kondensuotai nušvietė Vilniaus Medicinos Draugijos vystymąsi Lietuvoje 19 amž.

PLGS ir ALGS VIII suvažiavimo prezidiumas The Pierre viešbutyje New Yorke. Iš kairės: dr. K. Gudaitis, dr. L. Giedraitienė, R. Kondratas, dr. B. Jankauskas, dr. B. Matulionis, dr. D. Jasaitis, dr. B. Radzivanas, dr. V. Avižonis. Kalba dr. V. Paprockas.

Po paskaitų vyko centro valdybos ir skyrių pranešimai ir organizacinis darbo posėdis.

Suvažiavime buvo sudarytos trys komisijos — šalia nominacijų (aštuonių narių), dar ir rezoliucijų bei mandatų.

Nominacijų komisiją sudarė: dr. V. Damijonaitis, dr. B. Matulionis, dr. K. Gudaitis, dr. V. Majauskas, dr. A. Lukienė, dr. J. Skrinska, dr. H. Brazaitis, dr. Užupienė ir dr. A. Milius. Rezoliucijų komisiją: dr. B. Radzivanas, dr. K. Ambrozaitis, dr. J. Yčas, dr. Kriauciūnas ir dr. Garunkštis. Mandatų komisiją — dr. H. Brazaitis, dr. M. Žemaitienė ir dr. V. Paulius.

Suvažiavime dalyvavo 60 narių ir tiek pat svečių. Vakare įvyko banketas, kurio meninę dalį atliko iškilioji pianistė Julija Rajauskaitė - Petrauskienė. Dalyvavo 140 asmenų.

Kitos dienos (sekmadienio) rytą buvo pamaldos už nukankintus, žuvusius ir mirusius gydytojus. 12 val. prasidėjo vėl darbo posėdžiai, kurie tęsėsi iki 5 val. vakaro. Paskaitas skaitė: jaunosios kartos dr. Edvardas Kaminskas — Ląstelių auginimo reguliavimas, veterinarijos dr. Petras Radvila — Tetanuso profilaksė pas žmones ir gyvulius po sužeidimų. Jau nas, jau spėjęs pasižymėti gabumais dr. Rim gaudas Nemickas iš Chicagos kalbėjo apie širdies raumenų kraujo indų perkilnojamą. Abi paskutinės paskaitos buvo iliustruojamos skaidrėmis. Dr. Irena Giedrikienė kalbėjo tema —

Dešimties metų phenylketonurijos apžvalga New Jersey valstijoje; dr. Vytautas Damijonaitis — Psichiatrijos evoliucija JAV po 2-jo pasaulinio karo.

Po pertraukos vyko organizacinio darbo posėdis. Pasaulio Lietuvių Gydytojų ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos pirmininku išrinktas dr. Ferdinandas Kaunas, dr. G. Balukas — vicepirmininku, dr. V. Šaulys — sekretorium. Į direktoriatą išrinkti: dr. Jonas Jankauskas, dr. Aleksas Valadka, dr. Zigmas Brinkis, dr. Romas Gineitis, dr. Stasys Ankudas, dr. Ona Mironaitė ir dr. Vytautas Mileris.

Suvažiavimas priėmė eilę rezoliucijų, kurios paskelbtos atskirai. Suvažiavimo rengimo komisiją sudarė moterys: dr. M. Žukauskienė, dr. A. Goeldnerienė, dr. A. Skripkutė ir dantų gydytoja R. Saldaitienė.

Po visų darbų ir posėdžių antros dienos vakare įvyko korporacijų ir kursų bendra vakarienė. Abi dienas vyko PLGS-gos atliktų darbų spaudos parodėlė.

Suvažiavimo protokolas bus paskelbtas ištiesai kitame Medicinos numeryje.

Kolegos kviečiami parašyti apie suvažiavimą savo išpūdžius: kas girtina, kas kritikuotina, ką reikėtų daryti, rengiant kitus suvažiavimus ateičiai.

R e d.

DR. DOMO JASAIČIO, pirmininkavusio 8-tajam Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavimui,

IŽANGINIS ŽODIS

Gerbiamoji Centro Valdyba, Kolegos ir Kolegės,

Man malonu pirmininkauti šiam 8-tajam Pasaulio Lietuvių Gydytojų ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungų suvažiavimui. Tos organizacijos apjungia apie 1,000 lietuvių gydytojų. Tų organizacijų svoris visuomeniniame gyvenime yra reikšmingas, jos yra svarios, kaip uranas. Tai didžiulis kapitalo sutelkimas. Jūsų išauklėjimas ir išmokslinimas atsiėjo mažiausia 50 milijonų dolerių. Mūsų organizacijos yra neišsemiamas šaltinis intelektualinių galių ir talentų, kurie naudojami žmogaus sveikatai saugoti, gerovei didinti ir laimei ugdyti.

Šitas suvažiavimas pažadina manyje prisiminimus apie Lietuvos Gydytojų Sąjungos ir draugijų veiklą, kurioje ir man teko ilgus metus dalyvauti. 15 metų buvau Šiaulių Miesto Gydytojų Draugijos pirmininkas ir 7 metus Lietuvos Gydytojų Sąjungos vicepirmininkas. Šakniniai pradai, vairavę lietuvius gydytojus viešame ir visuomeniniame gyvenime, buvo mis-

tinė ištikimybė tautai ir pagarba žmogui. Juose viešpatavo lietuviška siela ir jos gimdytos tautinės aistros ir vizijos.

Nėra laiko tą teigimą išvystyti plačiau, bet noriu tik prisiminti didžiadvasį varpininką dr. Vincą Kudirką, dr. Vincą Pietarį, dr. Joną Basanavičių, dr. Joną Šliupą, kurie yra palikę mums neužgesstančiais žiburiais, tautos atgimimo šauklius. Dr. Rimgaudas Nemickas kalbės mums apie miokardo revaskuliarizaciją. Tai labai gerai. Bet lygiai svarbu yra, kad mūsų pašmonė ir sąmonė degtų ir maintintųsi tautinėmis žarijomis. *Didžiausia širdies yda yra, jei joje nėra meilės lietuviui ir Lietuvai.*

Mes, lietuviai gydytojai, gerai suprantame Brazinskių, Simokaičių ir Kudirkos žygius, kuriuos rėmė tautos laisvės troškulys, kuriuos vykdė juose atgimusi senovės lietuvių drąsa. Lietuvis gali kartais pasakyti: "Aš tikrai nežinau, kada Lietuva bus laisva", bet jis egzistencialiai yra įsipareigojęs dirbti ir kovoti už jos išlaisvinimą. Veiksmas plienina valią ir įdaiktina viltis.

Tegyvuoja Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjunga, Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjunga ir jos nariai!

Dalis suvažiavimo dalyvių ir svečių. Iš svečių pirmoj eilėj matom (iš kairės) tėvą L. Andriekų, OFM., J. Audėną, G. Žilioniene, Šlepetienę, V. ir B. Sidzikauskus ir konsulą A. Simutį. Toliau matyti V. Jonuškaitė - Leskaitienė, tėvas K. Bučmys, OFM.

**PLGS ir ALGS PIRMININKO
DR. VACLOVO PAPROCKO
IŽANGINĖ KALBA
PLGS ir ALGS VIII SUVAŽIAVIME**

Lietuvis gydytojas, nesvarbu, kur jis bebūtų, šioje ar anoje geležinės uždangos pusėje, patekęs į dabartinį gyvenimo sukurį, surado save ir, kaip taisyklė, išlaikė savo lietuvišką veidą ir sielą. Nežiūrint į tai, kad jam tenka ne tik tai dieną naktį budėti sveikatos sargyboje, ne tik tai grumtis su socialinėm negerovėm, ne tik tai būti geruoju samaritiečiu, jis vis dėlto suranda laiko kovai už išlaisvinimą tėvų žemės, kurios veidą aižo rusiškas okupantas.

Medikas — realiai galvojantis žmogus, nors tuo pačiu metu gali būti ir idealistas, ir svajotojas. Gyvenimą seka neužsidėjęs blankinančių akinių. Jam visi žmonės lygūs teikiant medicinišką pagalbą, jam visos lietuviškos organizacijos vienodai vertingos, jeigu jų darbas nesiriboją skambiomis frazėmis ir perdėtu patosu.

Tiesiu žvilgsniu žiūrint į dabartinę lietuvišką veiklą, norėtusi matyti mažiau eikvojamos energijos ir rašalo tarpusavio ginčams spręsti, norėtusi jausti stipresnę lietuviško darbo pulsavimą kovoje su dabartiniu Lietuvos okupantu. Sutinkame, kad be trinties negali būti ugnies ir be ugnies negali būti gyvybės. Tačiau, kai trintis peržengia ribas ir ugnis pradeda spirginti patį kiečiausią lietuvišką kamieną, tenka susimąstyti ir pagalvoti, ar nenuklydo kartais

kai kurie mūsų veiksniai nuo pagrindinio kelio, kurio tiesioginė paskirtis — kova už Lietuvos laisvę ir lietuviybės išlaikymą abiejose geležinės uždangos pusėse. Atvykę iš pavergtos Lietuvos svečiai pastebi šią negerovę. Ne be pagrindo vienas iš jų, užklaustas, kokią jam pavadė misiją okupantas, su ironija atsakė: "Susprogdinti jūsų organizacijas, bet grįžęs pranešiu, kad tos pareigos atkrito, nes išeiviai patys save pradeda sprogdinti". Atsimindami, kad šiuo metu lietuviškų organizacijų vadovybėse yra gana daug mūsų profesijos žmonių, turime viltį, kad jie įneš pragiedrulius į lietuvišką veiklą.

Nei Dievas, nei žmogus nesukūrė pasaulio aimanavimais, dejavimais ar rezignacija. Tik ryžtingi, tvirto ir aiškaus nusistatymo žmonės sugeba ir pajėgia kurti gyvenimą. Medikas, gelbėdamas žmogaus gyvybę, nei dejuoja, nei aimaunoja sukryžiauvęs rankas. To paties jis laukia iš lietuviškų sambūrių, nes verkšlendami mes Lietuvos neišvaduosime.

Kovoje už Lietuvos laisvę ir nepriklausybės atstatymą nepaprastai daug prisidėjo ryžtingi senosios kartos lietuviai. Man labai malonu matyti jų atstovus mūsų tarpe. Neminėdamas skyrium jų pavardžių, galiu užtikrinti šią garbingą auditoriją, kad jie visi nuoširdžiai dirbo Lietuvai, aukojo savo laiką, triūsą ir siaurus piniginius išteklius tam, kad matytų gimtąjį kraštą laisvą ir žydintį. Jie padėjo atsistatyti atsikuriančiai Lietuvai, jų dėka mes esame šiame krašte. Jų dalyvavimas šiame iškilmingame posėdyje ne tikai suteikia mums džiaugsmo, bet ir naujų dvasinių jėgų tolimesnei mūsų veiklai. Labai prašau visus čia susirinkusius pareikšti jiems pagarbą gausiu plojimu.

Aštuntasis PLGS ir ALGS suvažiavimas yra surištas su visiems mums tragiška sukaktimi. Sukako trisdešimt metų, kaip okupantas rusas išsivežė į Sibiro taigas tūkstančių tūkstančius nekaltų žmonių ir nukankino tūkstančius nekaltų lietuvių. Jų tarpe buvo daug mūsų profesijos žmonių, įskaitant ir tuos Panevėžyje nukankintus tris chirurgus, kurie verti šventųjų vardo. *Dr. Juozas Žemgulyš, dr. Stasys Mačiulis ir dr. Antanas Gudonis* 1941 birželio 26 buvo ligoninėje suimti tuo metu, kai jie, vilkėdami baltus chalatus, ruošėsi gelbėti žmogaus gyvybę. Moigio namo rūsyje septynių rusų enkavedistų jie buvo bestiališkai nukankinti. Visų mūsų kolegų, nukankintų, žuvusių ir mirusių, atminimą prašau pagerbti atsistojimu ir susikauptimu.

Karui pasibaigus, rusai nurovė nuo Moigio namo memorialinę lentą, ir iki šiai dienai ji nėra grąžinta į savo vietą. Kremliaus valdovai niekur nemini šios prieš 30 metų įvykdytos mūsų kolegų egzekucijos, ir tuo pačiu prašosi išvada, kad jie tų nekaltų gydytojų nužudymui pritaria. Priešingu atveju bet kuriame ne teroru valdomame krašte nusikaltėliai seniai būtų buvę išaiškinti, nubausti, ir nusikaltimas būtų buvęs pasmerktas. Visiems tiems, kurių akys pradeda apsitraukti raustančia katarakta, patartina šį faktą gerai įsidėmėti ir įsisąmoninti: Lietuvos kolonizatorius rusas, koks buvo, toks ir tebėra, tik jisai pakeitė lietuvių tautos eksterminacijos metodus.

Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos aštuntojo suvažiavimo proga mūsų dėmesys tebūnie nukreiptas į pavergtą lietuvi, rusinamą Lietuvą ir okupanto išnaudojamą lietuvi gydytoją. Neabejoju, kad pavergtos Lietuvos gydytojo jausmai sutampa su čia susirinkusiųjų mintimis, ir esu tikras, kad ištikimas savo kraštui žmogus gyvena viltimi, jog anksčiau ar vėliau Lietuva vėl bus laisva ir nepriklausoma valstybė.

CENTRO VALDYBOS SEKRETORIAUS PRANEŠIMAS

Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos VII-tame suvažiavime — 1969 rugpiučio 30 - 31 Toronte nominacinės komisijos pasiūlymu buvo išrinkti naujon valdybon šie daktarai: Vaclovas Paprockas, Vytautas Avižonis ir Bronius Radzivas; taip pat ir du vicepirmininkai: daktaras Edmundas Ringus iš Illinois ir Jonas Yčas iš Kanados.

Posėdžių buvo 14. Beveik visuose posėdžiuose dalyvavo visi trys centro valdybos nariai. Susirinkimų vieta beveik pastovi — dr. Vaclovo Paprocko būstinė.

Vienas iš svarbesnių nutarimų buvo Lietuvos medicinos istorijos leidimas. VII PLGS ir ALGS suvažiavimas Kanadoje davė laisvę nuspręsti šiai valdybai apie šio veikalo leidimą. Centro valdyba vienbalsiai nutarė šį veikalą leisti anglų kalba, motyvuodama tuo, kad yra svarbu įeiti į pasaulines bibliotekas, enciklopedijų sąrašus. Svarbu, kad tas leidinys skelbtų pasauliui apie lietuvių gydytoją. Jei būtų išleistas lietuvių kalba, leidinys gulėtų tik mūsų lentynose. Kasoje turime labai mažai. Todėl centro valdyba vienbalsiai nutarė prašyti visas gydytojų draugijas skirti po 20 dol. nuo kiekvieno nario.

Prieš mus buvusios centro valdybos pakviestas vyr. redaktorium dr. Jonas Puzinas atsisakė nuo tų pareigų. Tuo pat buvo nutarta vyr. redaktorium Lietuvos medicinos istorijai kviesti dr. Zenoną Danilevičių. Dr. Z. Danilevičius sutiko.

1970, artėjant Vasario 16-tajai, nutarta rašyti laiškus senatoriams, kongresmanams, gubernatoriams — prašant kelti nepriklausomos Lietuvos atstatymo klausimą Jungtinėse Tautose. Tokių laiškų buvo parašyta: senatoriams — 100, kongresmanams — 430, gubernatoriams — 50. Kai kurie iš jų parašė gražius atsakymus. Tų laiškų dėka Delaware, Kansas ir Indiana gubernatoriai paskelbė Lietuvių Dieną. Jiems nusįsta po knygą Lithuania 700 Years.

Dr. Bronius Radzivas

Šiais metais, artėjant Vasario 16-tajai, buvo pasiūsti laišakai prezidentui Nixonui ir valstybės departamento sekretoriui Rogers, prašant, kad duotų eigą 416 Rezoliucijai į Jungtines Tautas, reikalaujant Latvijai, Estijai ir Lietuvai nepriklausomybių atstatymo.

Gavus oficialų pranešimą iš dr. Mildos Budrienės, atsakingosios Lietuvių Gydytojų Biuletenio redaktorės, ir Irenos Makštutienės, administratorės, apgailėstauta ir buvo prašyta, kad jos pasilikėtų pareigose nors iki šio VIII suvažiavimo. Joms nesutikus, nutarta nauju redaktorium kviesti dr. Henriką Armaną iš Baltimorės. Jis sutiko. Administratore pakviesta sutiko būti dantų gydytoja Jadvyga Vytuvienė iš New Yorko. Visiems žinoma, kad žurnalo leidimas priklauso nuo narių apsimokėjimo už prenumeratą. Du kartus buvo rašyti laišakai, raginant

mūsų draugijų narius sumokėti ne tik nario mokesčių, bet ir prenumeratą.

Neeiliniai nutarimai ir jų pasekmės

Leidinyje apie pirmąjį lietuvių gydytoją New Yorke dr. Aleksandrą Kuršių nusiųstas į 17 enciklopedijų leidyklų su prašymu, kad būtų įdėtas būsimų laidų sąrašuose. Kai kurios leidyklos atsiprašė, kad neįdėtų ir pažadėjo įdėti.

Buvo nutarta tirti sąlygas dėl medicinos knygų siuntimo į Lietuvą, į Kauno universitetą.

Pirmiesiems astronautams, išlipusiems mėnulyje, pagerbti ir Lietuvą priminti buvo nusiųsta iš Lietuvos gauta medinė statinaitė, papuošta gintaru, su žiupsneliu Lietuvos žemės. Gautas gražus laiškas — padėka su visų trijų astronautų parašais. Šis jų originalus laiškas ir statinaitės nuotrauka su mūsų laiško kopija, sutikus St. Balzekui, padėti jo muziejuje Chicagoje.

Mūsų tautiečiams Brazinskams — tėvui ir sūnui — patekus į Turkijos teisinius reikalus, tuoj buvo nusiųsta telegrama Turkijos prezidentui, kad negrąžintų jų sovietams.

Kilus Turkijoje choleros epidemijai, pirm. dr. V. Paprocko iniciatyva tuoj buvo parūpinta vaistų Chloromycetin (1728 buteliukai). Parke-Davis bendrovė juos davė nemokamai. Jie buvo persiūsti į Turkijos Raudonąjį Kryžių.

Pirm. dr. V. Paprocko privačia iniciatyva buvo išleista 400,000 spalvotų ženkliukų, lipdomų ant vokų. Centro valdyba posėdyje nutarė tuos ženkliukus platinti.

Kiti nutarimai

Nutarta paremti 50 dol. auka Batuno surengtą demonstraciją prie Jungtinių Tautų Molotovo - Ribentropo pakto sukakties proga.

Išsiuntinėti laišakai visiems draugijų nariams, prašant paremti lietuvių pranciškonų statybą New Yorke.

Nutarta susirišti su vysk. V. Brizgiu dėl trijų Panevėžyje nukankintų gydytojų įamžinimo Washingtono Šiluvos koplyčioje arba Kaninių koplyčioje Romoje.

Pasiūstas sveikinimas JAV LB centro valdybos surengtam mokslininkų suvažiavimui Chicagoje; sveikinimas Gajos ateitininkų medikų korporacijos 40 metų jubiliejaus proga; Ohio

Lietuvių Gydytojų Draugijai 20 metų sukakties proga; Inžinierių ir Architektų Sąjungos suvažiavimui Kanadoje; genocido parodos komisijai Chicagoje; Vokietijos lietuvių gydytojų suvažiavimui, kuriame lietuviai gydytojai susigrupavo į klubą; pasveikintas raštu 80-ties metų sukakties proga dr. Jurgis Prialgauskas.

Chicagos "didieji" suvažiavime (iš k.): dr. H. Brazaitis, dr. F. Kaunas, dr. V. Majauskas ir dr. A. Milius.

Nuoširdžiai pasveikinta buvusioji atsakingoji Lietuvių Gydytojų Biuletenio redaktorė dr. Milda Budrienė, per 10 metų taip sėkmingai biuletinį redagavusi. Taip pat pasveikinta buvusioji administratorė Irena Makštutienė. Dr. M. Budrienei nutarta įteikti dovanėlę — lentelę su įrašytu adresu.

Centro valdyba dvejų metų laikotarpyje vedė platų susirašinėjimą su draugijų valdybomis, su biuletinio redaktore, administratore, su atskirais kolegoms gydytojais, su kitomis organizacijomis bei atskirais asmenimis. Viso išsiųsta 140 laiškų. Organizaciniais bei kitais klausimais gauta 159 laškai.

Suvažiavimo reikalai

Artėjant VIII-jam lietuvių gydytojų suvažiavimui, buvo ieškomi paskaitininkai, nustatoma programa, buvo raginamas rengimo komitetas sparčiau veikti, atliekami kai kurie suvažiavimo parengiamieji darbai.

Paskutiniuose dviejuose posėdžiuose nutarta pakelti į Sąjungos garbės narius dr. Aldoną Šliupaitę, jos 85 metų amžiaus proga, už jos didelę veiklą, ir dr. John Bachulus (Bačiulį).

B. Radzivanas, M. D.
Sekretorius - išdininkas

Suvažiavimo nariai su svečiais

SUVAŽIAVIMO SVEIKINIMAI

Aštuntajame Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavime, įvykusiame 1971 rugsėjo 4-5 Pierre višbutyje, New Yorke, išrinkta nauja valdyba su centru Chicagoje. Ją sudaro dr. Ferdinandas Kaunas — pirmininkas, dr. Vaclovas Šaulys — sekretorius - išdininkas ir dr. Gediminas Balukas — vicepirmininkas.

Suvažiavimą sveikino raštu:

Diplomatijos šefas Stasys Lozoraitis iš Romos; Lietuvos pasiuntinys Washingtono Juozas Kajeckas; Lietuvos generalinis konsulas New Yorke Anicetas Simutis; Lietuvos generalinis konsulas Los Angeles dr. Julius Bielskis; Lietuvos charge d'affaires Londone Vincas Balickas; Lietuvos generalinis konsulas Kanadoje Jonas Žmuidzinas; Lietuvos atstovas Pietų Amerikai A. Grišonas;

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas; Lietuvos Laisvės Komitetas ir Lietuvos Delegacija Pavergtųjų Europos Tautų Seime; Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Amerikos Lietuvių Taryba; Bendras Amerikos Lietuvių Fondas; Lietuvos Enciklopedijos Leidykla; Lietuvių Fondas; Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija; Kanados Lietuvių Bendruomenė; Ateitininkų Medikų Korp. Gaja; Lietuvių Šaulių Sąjunga; Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga; Lietuvių Katalikų Moterų Organizacijų Pasaulinė Sąjunga; Pasaulinė Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjunga; Tėvai Pranciškonai; Lietuvių Rašytojų Draugija; Lietuvių Moterų Klubų Federacija;

JAV Lietuvių Bendruomenės Centro Valdyba; Lietuvių Profesorių Draugija Amerikoje; Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserys Putname; Kalifornijos Lietuvių Gydytojų Draugija; Vokietijos Lietuvių Gydytojų Klubas; Lietuvos Vyčių New Yorko - New Jersey Apskritis; Pabaltijo Moterų Tarybos Lietuvių Skyrius; Baltic Appeal To the United Nations; Lietuvos pasiuntinybėje Washingtono min. dr. Stasys Bačkis su ponija; visa eilė gydytojų iš JAV ir iš įvairių kitų kraštų; paskiri asmenys, kurių čia visų neįmanoma išvardinti.

Suvažiavimas visiems sveikinusiems išreiškė nuoširdų ačiū.

REZOLIUCIJOS

Rezoliucijų komisija, susidedanti iš šių daktarų — B. Radzivano (pirm.), K. Ambrozaičio, J. Yčo, J. Kriaučiuo, J. Valaičio, pasiūlė ir suvažiavimas priėmė šias rezoliucijas:

1. *Suvažiavimas, reikšdamas solidarumą su kenčiančiais mūsų broliais ir seserimis okupuotoje Lietuvoje dėl žmogaus teisių paneigimo, prašo laisvajame pasaulyje esančius lietuviškus veiksmus sutartinai apeliuoti į Žmogaus Teisių Komitetą Jungtinėse Tautose dėl genocido vykdymo okupuotoje Lietuvoje.*

2. *Gautomis iš okupuotos Lietuvos žiniomis, okupantai žmonių terorui naudoja psichiatrines ligonines ir ten prievarta uždarytus sveikus žmones kankina įvairių vaistų pagalba ir laisvės atėmimo priemonėmis. Laisvojo pasaulio lietuvių gydytojai protestuoja prieš tokias teroro*

Nauja 1971 - 1973 PLG ir ALG S-gų valdyba (iš k.): dr. Gediminas Balukas — vicepirmininkas, dr. Ferdinandas Kaunas — pirmininkas, dr. Vaclovas Šaulys — sekretorius - išdininkas.

priemonės ir kviečia visus laisvojo pasaulio gydytojus pareikšti protestą prieš tokį kankinimo būdą.

3. Lietuviai gydytojai Brazinskių pabėgimo į laisvę nelaiko kriminaliniu aktu. Dėkoja Turkijos vyriausybei už demokratinį Brazinskių traktavimą ir jų prieglaudą. Prašo ir toliau jų neišduoti Sovietų Sąjungai.

4. Suvažiavimas kviečia lietuvius gydytojus ir toliau dalyvauti lietuviškose organizacijose ir dar aktyviau remti kovą už Lietuvos laisvę, lietuviškos kultūros darbus ir lietuviybės išlaikymą.

5. Suvažiavimas kviečia visus už tėvynės ribų gyvenančius lietuvius gydytojus susijungti į labiau kompaktinę masę ir būti aktyviais mūsų organizacijos nariais.

6. Suvažiavimas dėkoja mūsų spaudai ir radijo valandėlėms už tokį nuoširdų populiarinimą ir vertinimą mūsų tikslų, darbų ir šio VIII PLGS ir ALGS suvažiavimo.

7. Suvažiavimas dėkoja PLGS ir ALGS centro valdybai už jos atliktus darbus; New Yorko Gydytojų Draugijai ir jos išrinktam VIII

suvažiavimo rengimo komitetui už atliktus darbus rengiant šį suvažiavimą.

8. Suvažiavimo proga nutarta pasveikinti:
- a) JAV prezidentą,
 - b) American Medical Association prezidentą,
 - c) Lietuvos Diplomatinę Tarnybą,
 - d) Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą,
 - e) Amerikos Lietuvių Tarybą,
 - f) Pasaulio Lietuvių Bendruomenę,
 - g) JAV Lietuvių Bendruomenę.

MANDATŲ IR NOMINACIJŲ KOMISIJOS

Nominacijų komisija susirinkusi posėdžiui 1971 rugsėjo 5, nutarė pasiūlyti suvažiavimui šiuos kandidatus į Pasaulio Lietuvių Gydytojų ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos vadovybę būsimai kadencijai:

Pirmininkas:

Ferdinandas Kaunas

Sekretorius - išdininkas

Vaclovas Šaulys

Vicepirmininkai

Gediminas Balukas
 Juozas Kriaučiūnas
 Aleksas Zotovas

Direktoriai:

Jonas Jankauskas
 Aleksas Valadka
 Zigmąs Gineitis
 Stasys Ankudas
 Ona Mironaitė
 Vytautas Mileris

Revizijos komisija:

Bronius Radzivasas
 Leonida Giedraitienė
 Vaclovas Tumasonis

Garbės teismas:

Vytautas Avižonis
 Balys Matulionis
 Henrikas Brazaitis

Nominacijos komisijos vardu

Vytautas Damijonaitis

Mandatų komisija:

H. Brazaitis — Ohio
 M. Žemaitienė — New York
 P. Vytė — Kanada

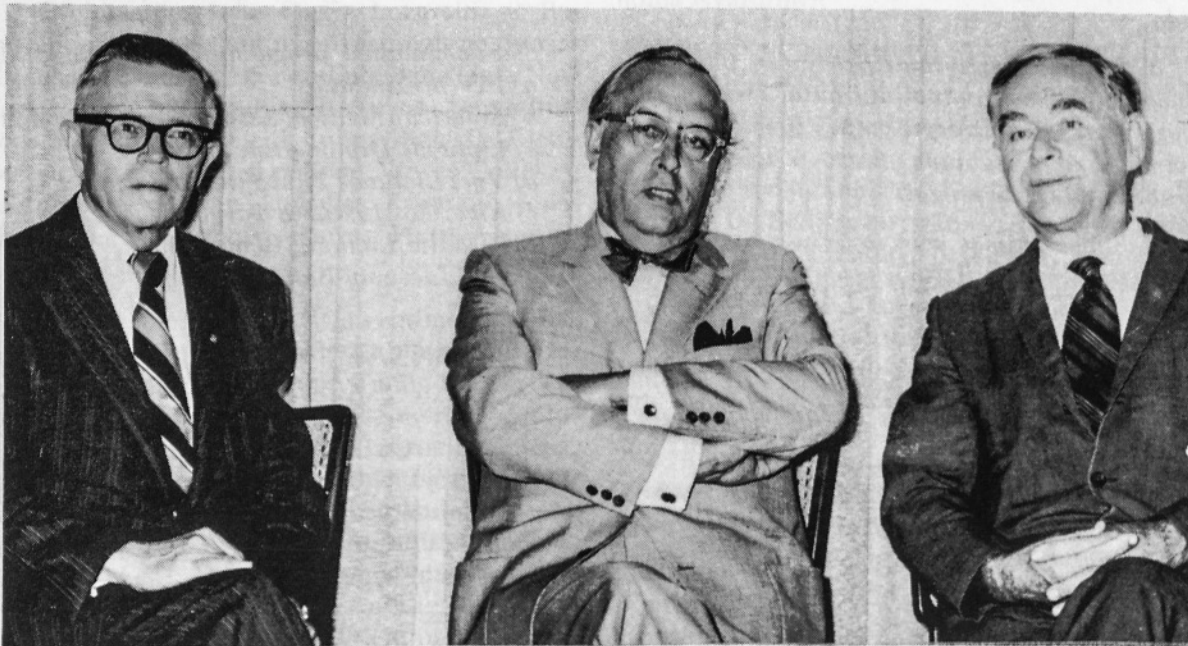
Nominacijų komisija:

V. Damijonaitis — New York
 K. Gudaitis — Illinois
 A. Užupienė - Lukienė — Kanada
 V. Majauskas — Michigan
 B. Matulionis — Naujoji Anglija
 A. Milius — Illinois
 J. Skrinska — Ohio

Rezoliucijų komisija:

K. Ambrozaitis — Illinois
 J. Yčas — Kanada
 J. Kriaučiūnas — Ohio
 B. Radzivasas — New York
 J. Valaitis — Illinois

B. Radzivasas
 Sekretorius

ALGS ir PLGS-gos buvusioji centro valdyba (iš k.): dr. B. Radzivasas — išdininkas - sekretorius,
 dr. V. Paprockas — pirmininkas, dr. V. Avižonis — vicepirmininkas.

Dr. Henrikas Armanas įteikia žymenį naujai S-gos garbės narei dr. Mildai Budrienei.

DR. MILDOS BUDRIENĖS PAGERBIMAS

Dr. Milda Budrienė gimusi Lawrence, Pa. Yra dr. Aleksandro Kuršiaus giminaitė. Jauna išvyko Lietuvon, baigė ten mokslus, dalyvavo skautų organizacijoje, grįžusi į JAV, dirbo kaip gydytoja. Visuomeniniais klausimais bendradarbiauja Drauge, Sandaroje, Mūsų Viltyje, Moterų Dirvoje. 10 metų sąžiningai ėjo Lietuvių Gydytojų Biuletenio atsakingos redaktorės pareigas, daug ir kantriai dirbo.

Apgailestaujam, kad nutraukė tą darbą, bet kada nors turi gauti atostogas. Tikimės, kad gerbiamoji daktarė prisidės prie žurnalo turinio.

Centro valdyba už dr. Mildos kantrybę, vežant tokį vežimą, ją sveikina ir skiria prisiminimui dovanėlę, kurią įteiks dr. Henrikas Armanas.

NAUJI GARBĖS NARIAI

Dr. John Bachulus (Jonas Bačiulis), Matthew, gimė 1899 gegužės 6 New Britain, Conn. Vidurinį mokslą išėjo New Britain, studijavo Middlebury kolegijoje, Vt., Bowdoin kolegijoje ir Vermonto universiteto medicinos mokykloje, kurią baigė medicinos daktaro laipsniu 1924. Tarnavo JAV laivynė nuo 1924 iki 1955, pasitraukė į atsargą kapitono laipsniu. 1930 baigė laivyno akademią, dirbo kaip laivyno aviacijos chirurgas. II-ojo pasaulinio karo metu dirbo laivuose Lexington ir Saratoga. Nuo 1950 iki pasitraukimo į atsargą dirbo Pentagone. Nuo 1948 iki 1950 tarnavo Londone JAV laivyno attache

įstaigoje kaip ryšininkas su Europa, ypatingai su Pabaltijo kraštais. Dirbdamas aviacijos medicinoje, padarė daug tyrinėjimų, parašė studijinių straipsnių. Apdovanotas Italijos karūnos ordinu ir turi 9 JAV pasižymėjimo medalius iš abiejų pasaulinių karų ir iš Korėjos. Priklauso prie Fellow of AMA, Royal Society of Medicine ir Harveian Society of London. Yra 32-tro laipsnio masonas. Buvo Washingtono lietuvių drjos pirmininkas. Bowdoino kolegijoje 1966 įsteigė stipendijų fondą lietuvių kilmės studentams savo motinos ir brolio dr. Mato atminimui. Fondas pavadintas Antanina Kunigonis - Marcinkevičius Bachulus Fund.

Dr. Aldona Šliupaitė — gimusi New Yorke, mokėsi Scranton, Pa. Medicinos mokslus baigė 1908. Kurį laiką dirbo privačioje praktikoje ir New Yorko ligoninėje. 1916 norėjo vykti į Lietuvą ir ten padėti lietuviams, bet JAV valdžia neleido, nes tuo metu Lietuva buvo okupuota vokiečių. Po metų per Japoniją išvyko į Rusiją ir Sibire padėjo lietuviams pabėgeliams ir tremtiniams. 1918 nuvyko į Vilnių, vėliau į Šilalę, kur tuo metu siautė įvairios epidemijos. Buvo priskirta prie Hooverio (JAV) misijos, kuri rūpinosi pokariniais vaikais — maitinimu ir apranga. Lietuvoje suorganizavo vaikų sveikatos punktus. Kaune Raudonojo Kryžiaus ligoninėje kartu su dr. Mažyliu suorganizavo moterų skyrių. 1931 grįžo į JAV ir vertėsi privačia praktika Brooklyne, N. Y. Čia dirbo Balfe ir kitokiame Lietuvos laisvinimo darbe. Dabar gyvena Kalifornijoje, sulaukusi 85 m. amžiaus.

DR. VACLOVO PAPROCKO INTERVIEW SU VOICE OF AMERICA KORESPONDENTU

(1971 rugsėjo 2 įrašytas ir perduotas į
okupuotą Lietuvą)

— Kada įsteigtos abi sąjungos, ir kokie svarbiausi jų tikslai?

— Abi sąjungos įsteigtos 1957 metais Darbo dienos savaitgalį — rugsėjo 4-5. Tačiau užuomazgos lietuvių gydytojų organizuotai veiklai JAV reikia ieškoti Amerikos Lietuvių Daktarų Draugijoje, kuri buvo įsteigta Chicagoje 1913 metais.

Neminint įprastų profesinių tikslų, mūsų įstatuose įrašytas ir kruopščiai vykdomas 5-tas paragrafas, kuris skamba taip: “Aktyviai dalyvauti Šiaurės Amerikos lietuvių kultūrinėje ir visuomeninėje veikloje ir Lietuvos laisvinimo kovoje”.

— Kiek lietuvių gydytojų šiuo metu gyvena Vakarų pasaulyje, ir kiek jų apjungia abi sąjungos?

— Vakarų pasaulyje gyvena apie 1000 lietuvių gydytojų. Abi sąjungos apjungia virš 500 medikų.

— Ką svarbesnio nuveikė savo kadencijos metu dabartinė centro valdyba?

— a. Vasario 16 proga 1970 metais buvo išsiuntinėti laiški visiems JAV kongresmanams, senatoriams, gubernatoriams ir vyriausybei, primenant jiems, kad Lietuva tebėra rusų pavergta, ir prašant juos paremti mus kovoje dėl Lietuvos laisvės.

b. Pirmiesiems, pasiekusiems mėnulį su Apollo 11 astronautams, kaip suvenyrą, nusiuntėm lietuvišką statinaitę, pripildytą iš Zarasų ežero dugno pasemtu smėliu.

c. 400,000 tiražu išleidome spalvotus lipdomus ant vokų ženkliukus, primenančius laisvajam pasauliui, kad rusai nuo antrojo pasaulinio karo tebekolonizuoja Lietuvą.

d. Išsiuntinėjom devyniolikai pasaulinio masto enciklopedijų leidyklų laiškus, atkreipdami jų dėmesį, kad leidiniuose neminimas žymus mūsų tautietis — dr. Aleksandras Karolis Kuršius.

e. Susidarius Turkijoje choleros epidemijos pavojui, Chicagos Moterų komitetui padedant, išsiuntėm vertingą siuntą vaistų, jų tarpe 27,500 kapsulių chloromycetino, kurio rinkos kaina būtų virš 9,000 dol.

— JAV lietuviai gydytojai sudaro kompaktinį vienetą. Įdomu išgirsti, ar ir senieji iš Lietuvos pasitraukę gydytojai dalyvauja organizacijos veikloje.

— Taip, dalyvauja, kiek sveikata leidžia. Mūsų organizacijos garbės nariais yra profesorė dr. Vanda Tumėnienė, buvusi Vytauto Didžiojo universiteto vaikų klinikos vedėja, ir dr. Vladas Ingelevičius, buvęs vienas iš Lietuvos Raudonojo Kryžiaus steigėjų ir taip pat vienas iš steigėjų Lietuvių gydytojų korporacijos Fraternitas Lithuanica.

Dr. Mildos Budrienės padėkos žodis. Klausosi dovaną įteikęs dr. Henrikas Armanas.

— Suvažiavimo programoje numatytos mokslinės paskaitos. Atrodo, kad jaunesnioji karta pranešimuose taip pat dalyvauja?

— Pranešėjų tarpe mes turime taip pat jaunus prelegentus, gabius mokslininkus.

Harvardo universiteto profesorius dr. Edvardas Kaminskas skaito pranešimą “Ląstelių augimo reguliavimas”.

Loyola universiteto profesorius dr. Rimgaudas Nemickas skaito apie miokardo revaskuliarizaciją.

Harvardo universiteto jaunas medicinos istorikas Ramūnas Kondratas daro pranešimą apie Vilniaus Medicinos Draugijos vystymąsi Lietuvoje 19-tame amžiuje.

Buvo kviesta skaityti pranešimą jauna mokslininkė daktarė Birutė Biskienė, deja, atvykti į šį suvažiavimą negalėjo. Ji pagarsėjo tuo, kad kartu su kitais dviem bendradarbiais surado, jog žmogaus kaulų vėžio ekstraktas, išvirkštas pelėms, sukelia kaulų vėžį. Naujai surastas virusas pavadintas FBJ. Tai yra trijų tų virusų suradusių mokslininkų pavardžių pirmosios raidės.

Dr. Vyt. Avižonis, N. Y. Liet. Gyd. Dr-jos pirmininkas, atidaro suvažiavimą.

— *Kalbate apie jaunesniąją kartą. Įdomu būtų žinoti, ar esama pasižymėjusių medicinos srityje senosios kartos Amerikos lietuvių gydytojų.*

— Buvo ir yra. Pavyzdžiui, velionis dr. Juozas Paulionis buvo didžiausios Brooklyno ligoninės, Kings County Hospital, vicedirektoriumi. Kaip pediatras, jis labai artimai draugavo su prof. Bela Schick, kuris yra žinomas visam mediciniškam pasauliui kaip išradėjas metodo nustatyti kūno atsparumui prieš difterijos infekciją.

Cornel universiteto profesorius dr. Jerome A. Urban (Urbanas) pagarsėjo savo pasiūlytu krūties operacijos metodu sergant krūties vėžiu.

Dantų gydytojas Antanas Kaires, kurį gerai pažįstu ir kuris kalba gražiai lietuviškai,

už savo nuopelnus šiais metais prezidento Nixono aktu pakeltas į admirolus.

Tai tik keli, kuriuos greitosiomis galiu suminėti.

— *Be sąjungos padalinių, kokios dar kitos lietuviškos mediciniškos organizacijos veikia Vakarų pasaulyje?*

— Seniausias lietuviškas akademinis vietas — gydytojų korporacija Fraternitas Lithuanica, įsteigta 1908 metais Petrapilyje.

b. Ateitininkų gydytojų korporacija Gaja.

c. Gydytojų ir odontologų korporacija Patria.

d. Lietuvių dantų gydytojų draugijos.

— *Ar nenorėtumėt tarti keletą žodžių savo kolegoms, gyvenantiems už geležinės sienos?*

— PLGS ir ALGS 8-tojo suvažiavimo proga mūsų dėmesys nukreiptas į pavergtą lietuvių, rusinamą Lietuvą ir okupanto išnaudojamą lietuvių gydytoją. Neabejoju, kad visų mūsų mintys yra tos pačios: galimai greičiau sulaukti laisvos ir nepriklausomos Lietuvos.

Lietuvių Gydytojų Biuletenio steigėja ir redaktorė, nauja S-gos garbės narė dr. Milda Budrienė su Medicinos redaktorium dr. Henriku Armanu.

Registruojasi nariai

Suvažiavimo dalyviai

MIXTURA NERVINA

arba Suvažiavimo potpourri

Dr. K. Ambrozaitis

PO TRISDEŠIMT METŲ

Sveiki, draugai, po 30 metų
Vėl suvažiuoju į šaunų Pierrą!
Pakelkim šampaną, išgerkim skačių —
Čia mus globoja New Yorko mėras.

Sveiki, sulaukę šviesaus pakaušio!
Atlėkėt džetais ir kadilakais.
Tiktai neturim čia Matukyno,
Anei Juozaičio, Garmaus, nei Lašo . . .

Ten Panemunėj saulė nukrito, —
Čia nuo dangoraižių veidai aptemo.
Dar suskaičiuokim, kiek mūsų liko,
Kiek dar mokėsim tam dėdei Samui . . .

Visur buvojom, visur kovojom,
Visur daugybę dolerių klojom.
Palaiškėm Balfą, parėmėm Vliką
Ir kitiem fondam dar daug palikom . . .

30 metų greitai prabėgo
Ten Panemunėj ir čia Chicagoj.
Dargis planuoja skrist į mėnulį,
O Tumasonis perka Vasagą . . .

Ten Lietuvoje šlama žilvičiai,
Čia trūksta oro nuo to poliušen.
Tenai nutilo draugai bevilčiai,
O čia tau juodas su plyta muša . . .

Už visas ponias pagimdo Milius,
Kad negimdytų — duoda piliules.
Čia laikas eina bekemšant bonkas
Ir besidžiaugiant vyro draudimais . . .

Kas antri metai vėlei sueinam,
Lėtesnę polką kas kartą šokam.
Dar vis užtraukiam studentų dainą,
Nors ir su daug žemesne gaida.

Prisiminimai staiga atgyja.
Vynas ir minkai sušildo kraują.
Išdroži kalbą apie tėvynę —
Gyventi noris vėlei iš naujo . . .

Susikaupimas . . .

Vakarais saulė Baltijon krenta,
Laisvės alėjoj dar liepos šneka, —
O čia vis dedi šimtą prie šimto,
Perki kas dieną vis naują staką . . .

Tūkstančius krauni tu čia sušilęs.
Vilniuje verkia beržas prie namo,
O čia žmonelė laukia činčiluos,
Kol tave Petkus išteps balzamu . . .

Po daugel metų, Valaitis sako,
Sunyko genai ir chromozomai.
Bet, susitikus čia prie konjako,
Prisiminimų atgyja tomiai . . .

Pakelkim taurę ir — į sveikatą!
Dar jaunos širdys — sako Jankauskas.
Vėl susitiksim po dvejų metų —
Sako seniūnas Vytaš Majauskas.

Dr. Brazaiti, reikia klausyti,
apie ką reikalas eina. . .

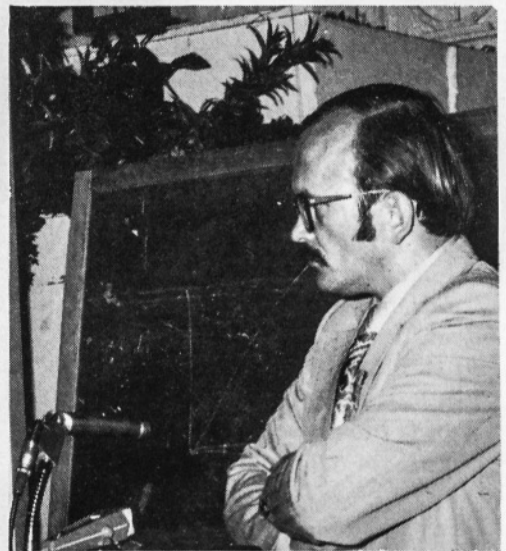

Rimti klausytojai arba "kaltas ar nekaltas"?

Prezidiumo galvų mikstura arba —
vyrai, ką darysim, kad Vlikas išėjo?

Klausytojas pagal naują stilių

"Atsistokite,
kad negautumėt širdies atakos"

Foto L. Tamošaičio

Paskaita suvažiavimo dalyviams ir svečiams, kaip elgtis gerame viešbutyje

... ką žada man diena rytojaus?

"Išlaisvintos moterys — dr. E. Milienė, dr. Slava Kripas ir dr. M. Budrienė. Dr-ės M. Budrienės vyras antroje eilėje: "Sudie, laimės dienos".

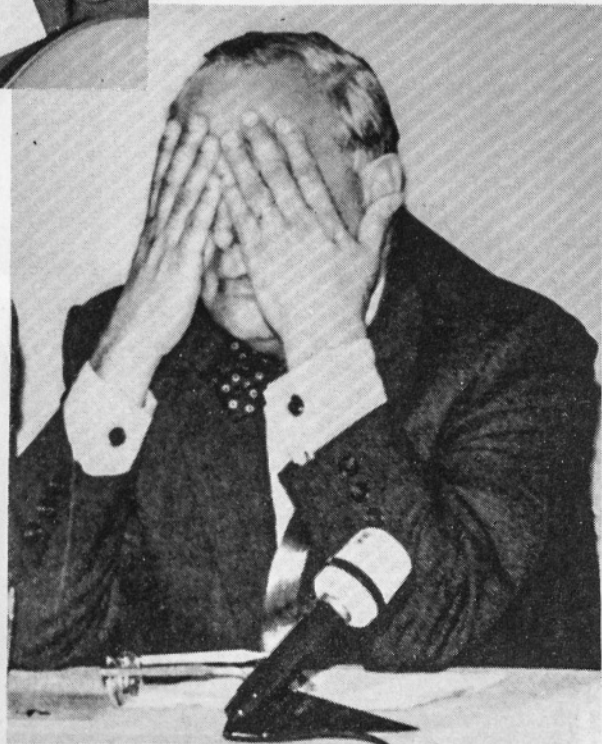

Ar stotis, ar ne?

Žvilgsnis į suvažiavimą pro tarppirštį...

Pranešimas urbi et orbi

MILDA BUDRIENĖ-KURŠAITĖ

Gimė Lawrence, Mass. 1923 kartu su tėvais grįžo į Lietuvą ir apsigyveno Tauragėje. Ten baigė pradžios mokyklą ir pradėjo lankyti Tauragės aukštesniąją komercijos mokyklą. 1932 persikėlė į Kauną ir įstojo į Aušros mergaičių gimnaziją, kurią baigė 1934. Tais pačiais metais įstojo į Vytauto Didžiojo universiteto biologijos fakultetą, o kitais metais perėjo į medicinos fakultetą. Būdama gimnazijoje ir universitete, aktyviai dirbo skautų organizacijoj. Universitete buvo viena iš Akademikių Skaučių Draugovės steigėjų ir ilgametė pirmininkė. Medicinos fakultetą baigė 1940. Atlikusi stažą, gavo praktikos teises. Dirbo Raudonojo Kryžiaus tuberkuliozinėje sanatorijoje, prof. V. Tumėnienės vaikų sanatorijoje, vaikų ligų dispensery, o vėliau kaip mokyklų gydytoja.

1941 ištekėjo už savo kurso kolegos dr. Stasio Budrio. 1943 susilaukė dukters Gražinos.

1944 pasitraukė iš Lietuvos į Vokietiją. Vokietijoje dirbo su prof. Czerny asistentu, o vėliau išvažiavo į Prahą, kur dirbo vaikų ligoninėje su prof. Bennett. 1945, rusams artėjant, grįžo į Sudetų kraštą, kur gyveno visa šeima. Vėliau visi pasitraukė toliau į Vakarus. Tuo laiku jau baigėsi karas. M. Budrienė su šeima atsidūrė Bavarijoj ir gyveno įvairiose DP stovyklose. 1946 iš Stuttgarto išvyko į Jungtines Amerikos

Valstybes. Atvykusi į Chicagą, pradėjo dirbti Mary Thompson ligoninėje, o vėliau Šv. Antano ligoninėje, kur baigė stažą. Dar kiek laiko padirbusi Franklin Blvd. ligoninėje, išlaikė egzaminus ir gavo praktikos teises Illinois valstybėje.

Bendroji praktika M. Budrienės neviliojo. Todėl ji greitai pradėjo lankyti kursus alergijos srityje. 1956 pradėjo dirbti su dr. L. Unger jo kabinete. Kitais metais jau jai buvo pavesta vadovauti alerginei klinikai Mary Thompson ligoninėje. Nuo 1958 buvo priimta į Illinois universitetą, kur dirba iki šio laiko.

Dirbdama Illinois universitete, dalyvavo visoje eilėje eksperimentų, vaistų tyrimuose, skaitė paskaitas rezidentams. Vienas iš svarbesnių darbų buvo limfocitų transformacija. (Šis straipsnis yra spausdinamas Medicinoje. Red.).

Šiais metais Milda Budrienė buvo pakelta į Assistant Professor titulą.

Šalia savo tiesioginio darbo kabinete ir universitete, M. Budrienė buvo aktyvi ir visuomeniniame gyvenime. Pradžioje dirbo Skaučių Sąjungoje, vėliau Lietuvių Gydytojų Sąjungoje ir Illinois Draugijoje, eidama įvairias pareigas. Nuo 1960 pradėjus leisti Lietuvių Gydytojų Biuletinį, dirbo redakcijoje ir paskutiniaisiais metais buvo atsakingoji redaktorė.

Šiais metais PLGS ir ALGS VIII suvažiavime dr. Milda Budrienė buvo apdovanota pažymėjimo lenta ir buvo pakelta į Sąjungos garbės nares.

Vyras dr. Stasys Budrys yra aktyvus mediciniškame gyvenime ne tik lietuvių tarpe, bet ir amerikiečių. Šiuo laiku jis yra Chicago Medical Society atstovas (councilor) ir Englewood skyriaus sekretorius. 1961-63 buvo Central Community Hospital prezidentu. Lietuvių visuomeniniame gyvenime reiškiasi Skautų Sąjungoje, yra Rako skautų stovyklos valdytojas. Aktyviai dirbo Lietuvių Gydytojų Sąjungoje, būdamas Sąjungos pirmininku, Chicagos LGD eidamas įvairias pareigas ir redaguodamas LG Biuletinį.

Duktė Gražina, ištekėjusi už H. De Santis, pernai dėstė De Paul universitete, o šiais metais kartu su vyru studijuoja Chicagos universitete, kur abu ruošiasi doktoratams.

OHIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJA

— Pavasariniame draugijos susirinkime dr. A. Damušis skaitė paskaitą apie jaunimą Lietuvoje ir Amerikoje.

— Ruggiūčio mėn. dr. J. ir B. Skrinškai pas save suruošė draugijai gegužinę gratis. Buvo ir jaunimo.

— Metinis draugijos suvažiavimas įvyko lapkričio 6 Sheraton Inn Clevelande. Senoji valdyba pateikė savo paskutiniųjų dvejų metų veiklos apyskaitą. Dr. J. Skrinška pranešė apie Sąjungos suvažiavimą New Yorke Darbo dienos švenčių metu.

Į naują valdybą išrinkti: J. Skrinška — pirmininkas, A. Čepulis — vicepirm., J. Mačiulis — sekretorius, J. Stankaitis — išdininkas, V. L. Ramanauskas — narys. Į revizijos komisiją: V. Bergas, J. Kriaučiūnas, A. Savičiūnas.

Draugijos pirmininkas dr. E. Drukteinis pranešė, kad draugijos XV-ji metinė kultūrinė premija — 1,000 dol. teko prof. Z. Ivinskiui Vo-

kietioj. Dr. A. Čepulis perskaitė prof. Z. Ivinskio atsiųstą padėkos laišką.

Po bendros vakarienės dr. V. Bergas skaitė paskaitą "Reumatas, aspirinas ir skausmai", rodė skaidres ir diskusijų metu atsakinėjo į klausimus.

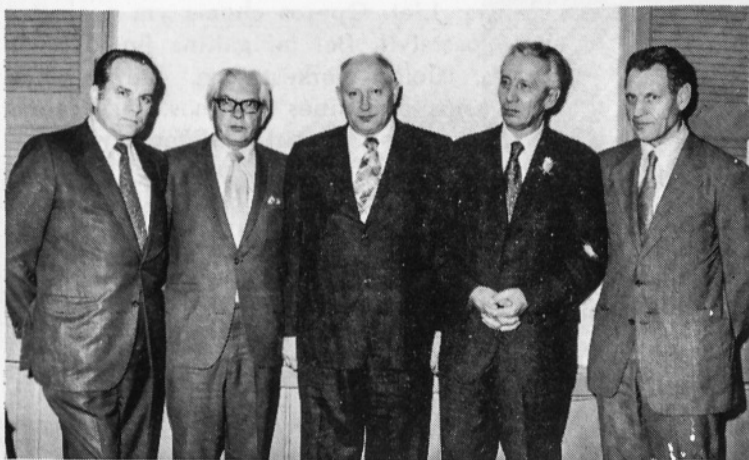
Ponių pagalbinis ratelis dar prieš suvažiavimą išsirinko savo valdybą — R. Degesienę ir R. Ramanauskienę.

Suvažiavimui pirmininkavo V. L. Ramanauskas, sekretoriavo A. Savičiūnas.

Nauju nariu buvo priimtas dr. Rimas Liauba. Buvo atvykusių iš Daytono, Akrono ir Toledo. Buvo ir svečių.

Kitą rytą Šv. Jurgio bažnyčioje buvo pamaldos už mirusius draugijos narius ir už rusų Panevėžy nužudytus lietuvius gydytojus.

Šiais metais draugija švenčia dvidešimtmetį. Iš kelių narių išaugo iki 60, paskyrė net 14 kultūrinių premijų, kurių suma yra 14,000 dol. Kasmetinė kultūrinė premija virto draugijos tradicija.

Naujoji Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos valdyba, kuri buvo išrinkta įvykusiame suvažiavime. Stovi iš kairės: dr. A. Čepulis, dr. V. L. Ramanauskas, dr. J. Stankaitis, dr. J. Mačiulis ir dr. J. Skrinška.

Ohio lietuvių gydytojų ponių pagalbininkų ratelio dalis narių suvažiavimo metu. Sėdi iš kairės: p. p. Stungienė, Ramanauskienė, Skrinškienė, Gruzdienė. Stovi: p. p. Lenkauskienė, Bergienė, Savičiūnienė, Azelienė, Brazaitienė, Kriaučiūnienė, Drukteinienė, Šontienė ir Miliauskienė.

Ohio lietuvių gydytojų suvažiavimo paskaitininkas dr. V. Bergas, suvažiavimo pirmininkas dr. V. L. Ramanauskas ir buvęs Ohio Liet. Gydytojų Draugijos pirmininkas dr. E. Drukteinis.

Illinois Liet. Gyd. Dr-jos moterų pagalbinio vieneto dvi dailininkės: Marija Ambrozaitienė ir Vanda Balukienė su pirmininke Kauniene.

ILLINOIS LIET. GYD. D-JOS ANTROJI TŪKSTANTINĖ JŪRATĖS IR KASTYČIO OPERAI

Rugsėjo 25 Dune Acres klube įvyko Ill. Liet. Gyd. Draugijos ir moterų pagalbinio vieneto bendras susirinkimas, kuriame buvo padaryta trumpi abiejų valdybų pranešimai.

Vėliau buvo prarastas moterų ir vyrų klimakteriumo simpoziumas. Dr. G. Balukas padarė apžvalgą apie moterų hormonalinio veikimo fiziologiją, jos sutrikimus bei menopauzės reiškinius. Dr. P. Sutkus padarė pranešimą apie šių dienų menopauzės gydymą. Dr. K. Bobelis trumpai peržvelgė vyrų lytinių organų funkcijas, impotencijos reiškinius bei patologiją. Po pranešimų buvo diskusijos.

Pasibaigus diskusijoms, draugijos pirm. dr. Milius pranešė apie Jūratės ir Kastyčio operos fondo komiteto prašymą paremti tos operos orkestracijos išleidimą.

Dr. V. Taurus komiteto vardu dėkojo už ryškią materialinę paramą, išleidžiant tos operos klavyrą. Liet. Operos choras yra pasiryžęs tą operą pastatyti. Bet tai galima įvykdyti tik atlikus ir išleidus orkestraciją, kuriai tikrai reikia gausios finansinės paramos. Dr. Taurus iš savo pusės pasiūlė skirti iš Draugijos kultūros fondo 1000 dolerių. Po trumpų diskusijų veik vienbalsiai nutarta paskirti tūkstantinę Jūratės ir Kastyčio orkestracijai.

Vėliau buvo vaišės, paruoštos moterų pagalbinio vieneto. Atsiradus muzikai, pasiškota bei pasilinksminta.

Illinois Gydytojų Dr-jos suvažiavime simpoziumo referentai (iš k.): dr. K. Bobelis, dr. G. Balukas ir dr. F. Sutkus.

Illinois Dr-jos suvažiavimo dalyviai. Dešinėje matosi: dr. Meškauskas, dr. Šaulys su ponia, dr. Bobelis, dr. Juozevičius. Kairėje: dr. Balukas, dr. Ambrozaitis. Toliau dr. dr. Budriai, dr. Lipskis, dr. Giedraitis, dr. Ringus ir kt.

Pokalbis po Illinois LGD susirinkimo Dune Acres, Ind. Dr. P. Sutkus, I. Dargienė, dr. A. Lipskienė, dr. D. Giedraitis, D. Bobelienė, M. Ambrozaitienė, dr. K. Bobelis ir dr. V. Tumasonienė.

Pokalbis po Illinois LGD susirinkimo Dune Acres, Ind.

Po Illinois LGD susirinkimo išdininkas renka Medicinos prenumeratą: dr. J. Juozevičius, dr. G. Balukas, dr. A. Razma ir dr. Povilaitis.

Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos valdybos posėdžio, įvykusio 1971 lapkričio 5 dr. V. Šaulio bute, dalyvaujant G. Balukui, F. V. Kaunui ir V. Šauliui

PROTOKOLAS NR. 2

1. Susipažinta su Sąjungos turtu ir sekretoriaus knygomis, kurios gautos iš buv. sekretoriaus dr. B. Radzivano. Turtas gautas paštu ir pristatytas tvarkingai. Narių sąrašas bus atsiųstas vėliau. Perimta kasos knyga su 1406.51 dol., sutinka su banko mėnesiniu pranešimu. Kanos Gydytojų Draugijai sumokėjus nario mokesčių ir sutvarkius su banku 1969 m. neįregistruotą įnašą, dabar kasoje yra 1650.04 dol.

2. Valdyba laišku prisistatys skyrių valdyboms ir supažindins jas su bendru veikimo planu.

3. Senosios valdybos prašymu, bus sureduguotas ir pasiųstas laiškas JAV prezidentui ir JAMA redaktoriams, VIII-jo suvažiavimo proga. Bus išsiųsti padėkos laišakai paskaitininkams. Nutarta pasiųsti sveikinimo telegramą lapkr.

Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos Židinyš spalis 17 New Yorke paminėjo mokslininko, botaniko, liaudies gydytojo, pranciškono tėvo Jurgio Ambrozijaus Pabrėžos 200 m. gimimo sukaktį. Nuotraukoje pagrindiniai kalbėtojai: tėv. dr. V. Gidžiūnas, OFM, dr. V. Paprockas ir tėv. J. Venckus, SJ. Dr. V. Paprockas skaitė pranešimą tema "Pabrėža — išsimokslinęs liaudies gydytojas".

6-7 vykstančiam Liet. Rašytojų suvažiavimui Detroite, taip pat glaudžiai bendradarbiauti su Medicinos redakcija, dr. H. Armano asmenyje raginant visų skyrių valdybas remti redakcijos pastangas.

4. 1973 Sąjungos IX-tojo suvažiavimo tracinė Darbo dienos data gali būti nepatogi dėl tuo laiku vykstančio pasaulio lietuvių kongreso. Tikslī vieta ir laikas bus nustatyti vėliau.

5. Pasaulio Liet. Gyd. Sąjunga, atsiliepdama į Liet. Profesorių Dr-jos prašymą, paremia Lietuvos universiteto leidinį 100 dol. auka, tapdama garbės prenumeratorium. Gen. konsului P. Daudžvardžiui mirus, jam atminti įnešta 100 dol. į Liet. Fondą.

Pirm. F. V. Kaunas, M. D.

Sekr. išd. V. Šaulys, M. D.

NEW YORKAS

N. Y. Lietuvių Gydytojų susirinkimas buvo spalio 23 pas dr. Aleksandrą Narvydą. Susirinkime apsvartyta buvusio gydytojų suvažiavimo išlaidos ir kiti klausimai. Prieš rengdami šį liet. gydytojų suvažiavimą, rengėjai buvo prašę, kad šios apylinkės gydytojai paskolintų po 50 dol. kiekvienas. Dabar paaiškėjo, kad suvažiavimas praėjo be nuostolių. Valdyba dabar atsiklaus kiekvieną gydytoją, ar jis nori, kad pinigai būtų grąžinti. Jeigu ne, tai pinigai bus įnešti į specialų fondą, iš kur bus imami ypatingam lietuviškam atžymėjimui.

Dr. V. Paprockas padarė pranešimą apie liaudies gydytoją kun. J. Pabrėžą. Aktorius Vitalis Žukauskas dar paskaitė Pabrėžos "pypkute". Visi svečiai šeimininko buvo gražiai pavaišinti.

Odontologijos Skyrius

Veda Prof. ELENA LIATUKIENĖ, D.D.S.

Labai stropiai pradėjau, net su keliolika laiškų į visokias valstijas, norėdama suburti dantų gydytojus. Bet labai nusivyliau, kada negavau nė vieno atsakymo, nors daugeliui laiškų pakartojau. Tikslas yra, kad bendros profesijos žmonės laikas nuo laiko sužinotų, ką kuris daro, kur gyvena ir kas naujo jo padangėje. Kronika, straipsniai ar nuotraukos yra gyvas ir malonus pasidalinimas žiniomis su bendros profesijos draugais. Neturėjimas laiko nėra pasiteisinimas. Mes visi dirbam, turim savo rūpesčių bei pareigų. Tenka susikaupti ir pamąstyti, ar ignoravimu ir pastabom galima palaikyti žurnalo gyvybę. Pagaliau, ko bus vertos pastabos, kai nebus kūrinio?

Kviečiu visas ir visus dantų gydytojas ir gydytojus į talką.

KASDIENINIS MAISTAS IR JO ĮTAKA DANTIMS

DR. ELENA L. LIATUKIENĖ

Maistas yra būtinas mūsų gyvybės palaikymui. Mes nuolat kalbam apie kalorijas, proteinus, mineralus bei vitaminus ryšium su sveikata, bet labai retai pagalvojam apie tai, ką tas

maistas gali padaryti mūsų dantims. Visiems yra žinoma, kad cukrus yra mūsų dantų priešas; kai mažiau jo vartojam, paprastai mažiau pasitaiko ir dantų gedimų. Tačiau mums neateina mintis, kad tam tikras maistas, turįs mažą karbohidratų, daugiau žalos gali padaryti dantims, jei jis nėra pašalinamas tuoj po valgymo.

Ryšium su minėtais daviniais, dariau keletus metų tyrimus, norėdama nustatyti įvairių virtų maisto dalykų veikimą emaliui. Virtas maistas su seilių mišiniu ir žmogaus dantimi buvo įdėtas 24 valandom į aparatą, kuris turėjo panašias sąlygas, kaip žmogaus burna.

Tikriausiai maža kas pagalvoja, kad košė (cereal), valgoma kiekvieną dieną pusryčiams, gali būti kenksmingesnė už cukrų, jei po valgymo pasilieka nenuvalyta nuo dantų. Ar kilo kam nors mintis, kad salotų padažai yra žymiai kenksmingesni už cukrų? Įdomu pastebėti, kad įvairios mėsos, išskyrus kiaulieną, yra nekenksmingiausias maistas dantims, jei palieka ant dantų prilipęs kurį laiką.

Tyrimai, daryti vartojant apie 30 populiarių maisto rūšių nustatyti jų rūkšties gaminiui ir emalio tirpimo gilumui (decalcification) 24 valandų periode, yra nurodyti pirmoje tabelėje. Patyrinėję tą tabelę kiek giliau, pa-

ACID PRODUCTION AND ENAMEL DECALCIFICATION BY VEGETABLES

PRODUCTS	0 HOURS	24 HOURS	DECALCIFICATION	TITRATABLE ACID FORMED IN 24 HOURS
	pH			
1. TOMATO SOUP	4.7	3.8	+ + +	5.9 c.c.
2. PEA SOUP	6.7	4.1	+ +	11.2 c.c.
3. SWEET CORN	6.5	5.0	+ +	7.6 c.c.
4. SAUERKRAUT	4.0	3.8	+ + + +	7 c.c.
5. SPINACH	6.5	4.8	+ +	6.8 c.c.
6. RED BEET SOUP	6.5	4.2	+ + +	8.6 c.c.

Maisto dalykai vartoti ir rūgštis kiekis pagamintas per 24 valandas

stebėsime, kad rūkštios gamyba 24 valandų tarpe nėra tiesiogiai kalta dėl emalio tirpimo (tirpimo gilumo). Yra maisto dalykų, kurie pagamina gana daug rūkšties, bet emalio tirpimo laipsnis yra gana žemas. Tuo tarpu kiti maisto dalykai labai mažą rūkštį pagamina 24 valandų tarpe, bet tirpimo gilumas emalyje yra labai didelis. Tačiau yra maisto dalykų, kurie pagamina daug rūkšties 24 valandų tarpe, ir emalio tirpimo laipsnis yra gana aukštas. Tai rodo, kad rūkštis rūšis yra svarbi, nes ne visos rūkštys yra vienodai kenksmingos.

Daržovių įtaka 24 valandų tarpe yra nurodyta antroje tabelėje. Čia kiek aiškiau galim pastudijuoti rūkštios gamybą ir tirpimo gilumą.

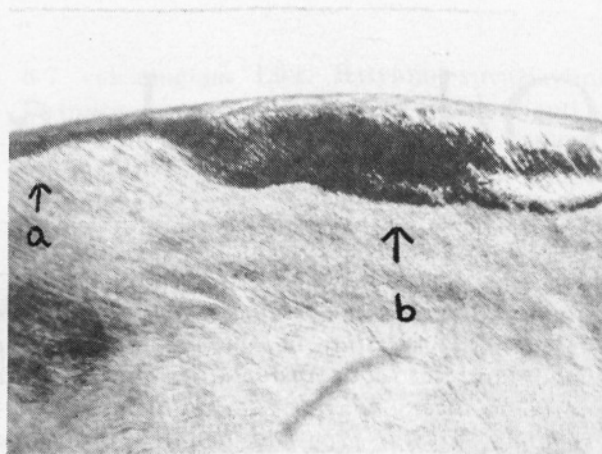
Mikroskopinės fotografijos No. 3, 4, 5, 6 parodo, ką maistas, kaip kopūstai, košė, barščiai ar salotų padažai, gali padaryti danties emaliui per 24 valandas, jei tas dantis yra įdėtas į seilių ar maisto mišinį ir į vandens siūbuotoją prie 37 laipsnių C temperatūros, kas sudaro maždaug burnos sąlygas.

Fotografija No. 7 rodo dantį prieš tyrimą ir po tyrimo, vartojant kopūstus. Emalio ištirpimas yra aiškiai pastebimas mikroskopiškai.

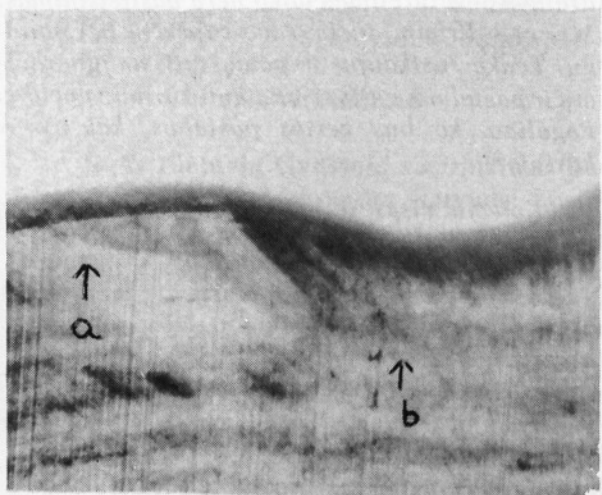
Beveik kiekvienam kyla klausimas: o kas gi laiko tą maistą burnoje 24 valandas? Maistas praeina pro mūsų dantis per kelias minutes. Tačiau kiek minučių susidaro per metus, valgant kiekvieną dieną kelis kartus, tenka apskaičiuoti kiekvienam asmeniškai. Senas priežodis sako: Lašas po lašo ir akmenį pratašo... Minkštas ir lengvai limpąs prie dantų maistas yra labai dažnai vartojamas ir, neturint laiko ar noro dantų išvalyti po valgio, nešiojamas tarp dantų gerą dieną dalį.

Yra žinomas faktas, kad tarp dantų ir arti smegenų (cervical region) gedimas yra vienas iš dažniausių, nes tose vietose maistas gali gerai užsilaikyti, jei nėra mechaniškai pašalinamas.

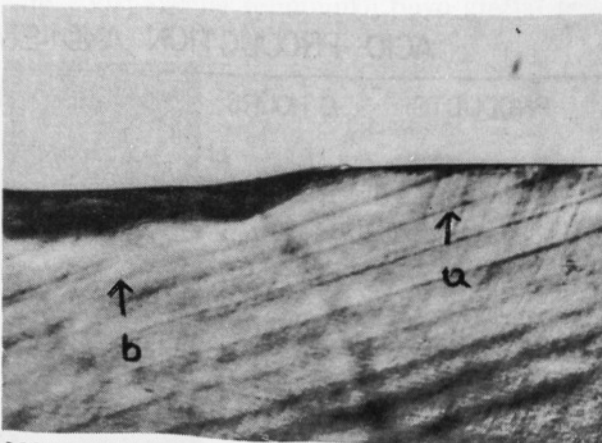
Taigi, pastudijavę šiuos tyrimo davinius, turim priėti išvadą, kad dantų valymas yra daug svarbesnis po kiekvieno valgymo, o ne vien tik iš ryto prieš valgymą. Dantų pasta, ar ji būtų vienos rūšies, ar kitos, nesustabdys dantų gedimo, kaip skelbiama prekybininkų per televiziją. Šepetėlis be jokios pastos, kelias minutes teisingai pavartotas, ir plovimas su druskuotu vandeniu duos gana patenkinamus rezultatus.

Mikroskopinė nuotrauka, rodanti emalio ištirpimą nuo kopūstų laike 24 valandų (orig. padid. x 100) a. normali emalio dalis, b. ištirpinta emalio dalis.

Mikroskopinė nuotrauka, rodanti emalio ištirpimą nuo avizinės košės laike 24 valandų (orig. pad. x 100) a. normali emalio dalis, b. ištirpinta emalio dalis.

Mikroskopinė nuotrauka, rodanti emalio ištirpimą nuo salotų padažą, laike 24 valandų (orig. pad. x 60)

Pirmas visų Lietuvos dantų gydytojų suvažiavimas 1921 m. gegužės 12-14 d. d.

— Dr. Elenos Liatukienės straipsnis "Esthetic Branched Pin Restorations of Anterior Teeth: report of a case" buvo atspausdintas American Dental Association žurnale, š. m. spalio numery.

— Dr. Elena Liatukienė dalyvavo metinėje A. D. A. konvencijoje, įvykusioje spalio 10-13 Atlantic City.

— Leiserio spindulius ateity numatoma paversti odontologijoje, lydant burnoj metalus (ortodontikoj ir tiltų konstrukcijoj).

— Po dvejų metų studijų dantų mokykloje studentams odontologams bus leidžiama dirbti kaip "dental hygienist", ir jie galės užsidirbti pinigų mokslui daug lengviau, negu dirbdami gazolino stoty ar kitoj nelabai malonioj vietoj.

— Naujos medžiagos priekiniams dantims, bendru vardu vadinamos "composites", yra gana stiprios, tačiau kitos fizinės savybės, reikalingos tai plastikinei medžiagai, turi būti patobulintos. Tos medžiagos turi leidi reklamuoti A. D. A. ir kituose žurnaluose, tačiau specifikacijos ir prizinio jos dar neturi. Visos dar yra tyrimo stadijoj.

— Metaliniai implantai bedantėms burnos vietoms pradeda įgyti daugiau reikšmės. Tai daug žadanti technika ateity.

— Dr. Gražina Baliūnaitė - Austin išskrido į Japoniją susipažinti su Tokijo universiteto dantų klinikomis. Keliaudama su vyru, taip pat žada aplankyti Hong Kongą ir Havajų salas. Dr. G. Austin dirba odontologijos mokslo tyrimo srityje New Jersey.

— Dr. Bladas Vencius, dantų gydytojas ir lietuvių tarpe žinomas veikėjas, ilgus metus dirbęs Brooklyne, N. Y., savo gydymo kabinetą uždarė ir pasitraukė į poilsį.

Jo dabartinis adresas: 42 Tarryhill Rd., Tarrytown, N. Y. 10591.

APDOVANOTAS LIETUVIŠ DANTŲ GYDYTOJAS

Ltn. dr. Floyd W. Gedutis buvo amerikiečių apdovanotas The Outstanding Intern of the Year atžymėjimu.

Leitenantas dantų gydytojas F. W. Gedutis yra penktos kartos Amerikos lietuvis. Jo sesutė Karilė, iš profesijos mokytoja, yra ištekėjusi už Antano Rudžio, Jr.

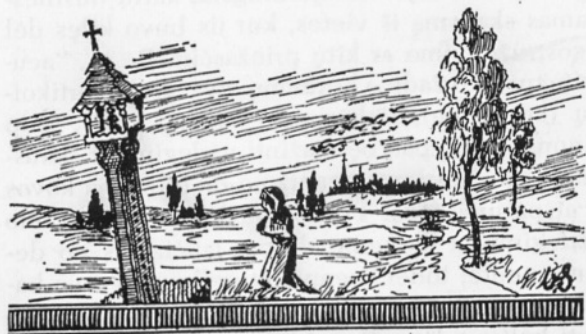
— Korp.! **Fraternitas Lithuanica** metinio suvažiavimo New Yorke viešnių grupė. Antra iš kairės — Medicinos dailininkė Regina Ingelevičienė. Ketvirtoji iš kairės — dr. A. Devenienė iš Kalifornijos. Pirmą iš dešinės — dr. B. Paprockienė; šalia jos Marija Slavinskienė. Pirmą iš kairės — V. Avizonienė.

Ltn. dr. F. W. Gedutis gavo paskyrimą dvejiems metams į Marakeech, Maroką, Šiaurės Afrikoje. Amerikiečių kariškoji bazė yra netoli Marakeech, tai — Sidi Yahia. Kaip JAV-bių kariškos bazės dantų gydytojas ir karininkas, jis prižiūrės amerikiečių karius ir jų šeimas, taip pat ir amerikiečių diplomatus bei jų šeimas, gyvenančius Šiaurės Afrikoje.

Ltn. dr. F. W. Gedutis gimė ir augo Chicago, Ill. Jis baigė Šv. Ritos aukšt. mokyklą. Studijavo Lojolos universitete (Lake Shore), gaudamas diplomą 1965 su bakaluro laipsniu biologijoje. Baigęs studijas, mokytojavo pradžios mokykloje Lemonte, Ill. Po vienerių metų mokytojavimo jis įstojo į Lojolos universiteto dantų gydymo fakultetą 1966. Diplomą gavo 1970.

Jis yra Amerikos dantų gydytojų sąjungos narys. Priklauso prie profesionalinės korporacijos Delta Sigma Delta ir lėktuvų savininkų ir pilotų sąjungos. Ltn. dr. F. W. Gedučio tėvai yra abu čia gimę lietuviai: Elena ir ketvirtos kartos Floyd Gedučiai.

Sėkmės jaunam ir gabiam amerikiečių apdovanojamam profesionalui lietuviui tolimoj Afrikoj!

1971 m. rugpiūčio mėn. 27 d.
New York, N. Y.

Dantų gydytojai poniai
Ksaverai Žilinskienei
Woodbury, Conn. 06798

Didžiai Gerbiama ir Miela Daktare,

75 metų amžiaus sukakties proga nuoširdžiai sveikinu Tamstą, linkėdamas visapusiškos sėkmės tolimesniame Tamstos gyvenime.

Man itin malonu sveikinti Tamstą, kaip gyvenimo draugę buvusio mano šefo a. a. prof. med. dr. Jurgio Žilinsko, kuris, kaip buvo, taip ir tebėra man labai brangi asmenybė, išvedusi mane į mediciniško pasaulio platųjį kelią.

Taip pat esu dėkingas už kai ką Tamstai asmeniškai. 1937 metais Tamstos kviečiamas Moterų Seklyčioje skaičiau paskaitą "Išvaizda ir charakteris". Nuo to laiko, juo ilgiau gyvenu, juo labiau domiuosi šiuo klausimu ir tuo pačiu dažnai prisimenu šią ypatingą Tamstos man padarytą paslaugą.

Ilgiausių metų, našios sveikatos!

Prie šių linkėjimų taip pat prisideda mano gyvenimo draugė, taip pat ir PLGS bei ALGS centro valdyba.

Dr. Vaclovas Paprockas
PLGS ir ALGS pirmininkas

Naujųjų Metų diena yra kalendoriaus pirmoji metų diena. Tai diena, kuri yra švenčiama visame pasaulyje. Senovės Roma šią dieną buvo pašventusi Janusui, kiekvienos pradžios ir pabaigos dievui. Dievas Janus turėjo du veidus, kad galėtų žiūrėti atgal (į pabaigą) ir pirmyn (į ateitį).

BASAKOJAI KINŲ GYDYTOJAI

Nežiūrint milžiniškos pažangos medicinos gydymo mene, raudonoji Kinija vis dar gydo milijonus savo žmonių priemonėmis, kurios prilygsta senų laikų Lietuvos bobučių ir šundaktarių gydymui su bonkomis ir dėlėmis ar vais-tazolėmis ir užbūrimais.

Kinija šiandieną plačiai praktikuoja mediciną, kuri jau buvo žinoma ir naudojama Konfucijaus laikais, prieš 2500 metų. Jos "apaštalai" yra vadinamieji basakojai daktarai. Jų gydymo metodas vadinasi "acupuncture". Tai vietiniai "gydytojai", kilę iš kaimo bendruomenės, praėję trumpą pirmosios pagalbos kursą ir "acupuncture" praktiką pas jau praktikuojantį "daktarą". Jie primena rusų felčerius ar amerikiečių chiropraktus. Kadangi jie eina iš bendruomenės (komunos) į bendruomenę, nešini krepšeliu su adatomis, dažniausiai basi, kaip ir visi kiti kaimiečiai, tai juos ir vadina basakojais daktarais.

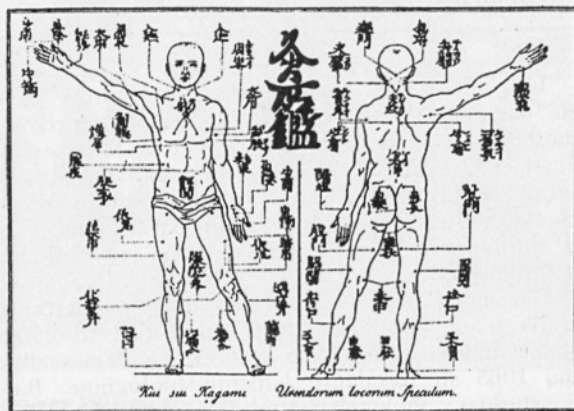
Jeigu toks gydytojas rodo ypatingų gabumų medicinoje, jis siunčiamas į artimiausią miestą atlikti stažui ligoninėje, kur jis gali prisiziūrėti modernaus gydymo meno ir stebėti ligonių ligos pasireiškimus bei jos gydymo metodus. Toks gydytojas, grįžęs į bendruomenę, jau apsiauna batus ir dirba kaip kaimo ambulatorijos gydytojas, bet vis tebevertodamas, šalia antibiotikų, senąjį "acupuncture".

"Acupuncture" yra senovės kinų metodas ligoms gydyti, įsmeigiant ilgas adatas į poodinio sensorinio nervo jaudiklio centrą įvairiose kūno dalyse, norint sumažinti skausmą ar išgydyti ligą. Kinai sako, kad mūsų kūno paviršiuje yra 365 taškai, į kuriuos įsmeigus ilgas ir aštrias adatas, gaunamas psichologinis efektas. Akupunkturistas turi žinoti tų taškų paskirstymą kūne ir adatų vartojimo būdą tam tikrų ligų atvejais.

Tokios adatos yra pritvirtintos prie didelių apvalių ir pailgų medinių kotų. Jų grupė, įsmeigta į kūną, labai primena Lietuvoje vartotas "bonkas". Yra devynios adatų rūšys ir aštuoni vartojimo būdai, pvz. duriant ir sukant tuo pačiu laiku, ar tiesiog duriant ir laikant vietoje, ar duriant keletą kartų į tą patį tašką, ir t. t.

Adatos laikomos kūne tam tikrą laiką, pagal ligos sunkumą ir skausmo didumą.

Pagal kinų psichologiją, tokie basakojai gydytojai ir jų "acupuncture" turi visada ligą pagydyti. Jeigu dėl kokių nors priežasčių ligonis nepasveiksta, kaltinami arba pats ligonis, kad jis neprisidėjo prie gydymo, arba adata, kad buvo neteisingai įsmeigta ar vartota. Taigi, jei nepasveikai, nekaltink "acupuncture", bet kaltink pats save. Raudonosios Kinijos valdžia geriau viską žino už tave ir yra visada teisinga!

Nuostabu, kad šitoks gydymas duoda palyginti gerus rezultatus, kurių dėka gimdymo procesas ar apendicito operacija praeina be skausmo ir nereikalauja bendros anestezijos. Vakarų medicinos pasaulis mano, kad "acupuncture" yra kita psichosomatinės medicinos forma ir turi psichologinį ir savęs užhipnotizavimo pagrindą. Kita priežastis yra skausmo gydymas nauju skausmu ir kitoje kūno vietoje, t. y. perkeliant skausmą į adatų smeigimo vietą. Ištraukus adatą, skausmas toje vietoje dingsta, kartu nusinešdamas skausmą iš vietos, kur jis buvo kilęs dėl ligos, uždegimo ar kitų priežasčių. Be to, "acupuncture" sužadina hormonų, pvz. glukokortikoidų (kortizonų), išskirimą į kraują, kuris, kaip žinome, turi ypatybę mažinti uždegimą ir skausmą. Epinenefrinas organizme mobilizuoja kovos ir atsparumo jėgą. Tulžies pūslės skausmas, nuo uždegimo ar akmenų, dažnai jaučiamas po dešine mente; todėl "acupuncture" moko savo basakojus gydytojus tokiu atveju įsmeigti ir laikyti kelias adatas ligonio dešinės mentės vieto-

je. Kinų pranešimais ir Vakarų pasaulio gydytojų stebėtojų teigimu, "acupuncture" pasiekia gerus rezultatus kinų liaudies masėse.

Vakarų pasaulio žmogui įdūrimas į kūną bet kokia nesterilizuota adata reiškia infekciją ar hepatitą; tuo tarpu ta pati procedūra čia vartojama infekcijai ar hepatitui gydyti.

Liudininkai aprašo, kad jie matė Kinijoje atliekant atvirą širdies operaciją vartojant vietoj narkozės tik dvi adatas, įsmeigtas į ligonės rankas. Ligonė šypspjosi ir gėrė vaisių sunką, chirurgui laikant savo rankose ligonės pulsuojančią širdį.

Kinai tiki, kad ne nervinis impulsas valdo skausmą ir organų veiklą, bet tekėjimas energijos iš jos didesnės koncentracijos vietos į mažesnę. Tai, anot kinų, mūsų kūno "gyvenimo upės", kurios nieko bendro neturi su kraujo apytaka ir nervine sistema. Šios "gyvenimo upės" turi 12 kanalų ar meridianų ir yra surištos su 12 atskirų gyvybinių mūsų kūno organų. Įsmeigus adatą į tam tikrą meridiano tašką, energijos srovė arba padidinama, arba sumažinama, norint privesti kūno dinamiką prie pusiausvyros. Kuris organas gauna per daug ar per mažai energijos, nustatoma iš riešo pulso. Akupunkturistas vietoj vieno radialinio pulso randa riešo srityje tris pulsus, kurie, atatinamai spaudžiant ar liečiant, duoda "gydytojui" atsakymą, kuris organas kūne yra susirgęs, nes į tuos tris pulsus subėga visos 12 "energijos upių", kurios savo ruožtu atstovauja specialiems organams. Suradus, kuris organas yra nesveikas, iš specialios lentelės (žiūrėk iliustraciją) surandamas nurodymas, į kurią kūno dalį smeigti adatą.

Vidutiniškai įsmeigiamos keturios nesterilizuotos adatos, padarytos iš nerūdijančio plieno ar aukso. Adatos laikomos penkias minutes, ta-

čiau sunkių ligų atvejais išlaikomos iki kelių parų. Gydymas kartojamas 2 - 3 kartus per savaitę ir kartais tęsiasi kelis mėnesius. Gydymo metu ligonis turi nevalgyti mėsos ir saldumynų. "Acupuncture" gydymas nesiriboja vien tik adatų įsmeigimu, bet derinamas su deginamomis žolėmis, kurių karštos sultys arba užlašinamos ant kūno dūrimo vietoje, arba užtepamos ant adatos galo. Toks metodas vadinasi Moxa.

Visus organus kinai dalina į vyriškosios lyties, vardu Yang, ir moteriškos lyties, vardu Yin. Yang organai yra stiprūs, teigiamos energijos, geri ir karšti, kai tuo tarpu moteriškieji Yin yra neigiamos energijos, juodi ir šalti. Tai primena mums baterijų principą.

Blužnys ir kepenys yra Yin, o skrandis ir visi tuščiaaviduriai organai yra vyriškos lyties — Yang.

Visiems gerai žinoma paprasta sloga yra dramatiškai išgydoma įsmeigus adatą į didįjį kojos pirštą ar jį užšaldžius. Aiškinama, kad didysis kojos pirštas ir nosis turi tiesioginį ryšį ir, įsmeigus adatą į pirštą, karštis ir uždegimas perkeliamas iš nosies į pirštą, iš kurio liga pati išeina per kelias valandas, išėmus adatą. Užšaldant pirštą, tas pats karštis iš nosies energijos upe suteka į pirštą neutralizuojantį šaltį.

Taigi, mieli kolegos, jei gausit biaurią slogą su varvančia nosimi, įkiškite didįjį kojos pirštą į sniegą ar apkraukit ledais iš šaldytuvo ir pažiūrėkit, kiek tiesos yra šiame raudonosios Kinijos tautiniame "acupuncture" gydyme.

Nežiūrint visų turimų žinių ir samprotavimų apie šį senovinį, ypatingai dabar plačiai praktikuojamą ir valdžios globojamą gydymą, — "acupuncture" vis dar pasilieka Vakarų pasauliui mediciniška mįslė ir paslaptis.

Dr. Henrikas Armanas

KRONIKA

Veda Dr. P. LEGECKIS

JR. H. BRAZAIČIUI 60 METŲ

Buęs Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos pirmininkas, tris kartus buęs Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos pirmininku, dabartinis PLB III valdybos vicepirmininkas visuomeniniams reikalams dr. H. Brazaitis sulaukė 60 metų. Jis yra gimęs Vilniuje 1911 rugsėjo 20. Kauno Aušros gimnaziją baigė 1930, VDU medicinos fakultetą 1936. Dirbo karo ligoninėje, o 1940 perėjo į VDU medicinos fakultetą asistentu. Būdamas studentu, įstojo į Fraternitas Lituanica korporaciją. Pasitraukė į vakarus 1944. Dirbo UNRRA ligoninėj Augsburgėje. Atvykdamas į Ameriką, atvežė susikūrusios Lietuvių Gydytojų S-gos raštinę ir kasą. Į New Yorką atvyko 1949, o 1956 pradėjo verstis gydytojo praktika Willoughby, Ohio.

Linkime jam daug metų, geros sveikatos ir sėkmės medicinos ir visuomeniniame darbe.

— Dr. Antano Butkaus ir kitų klinikos bendradarbių mokslinė studija susilaukė dėmesio iš Clevelando klinikų meno departamento, kuris parengė parodai eksponatus, skirtus kalbamai studijai.

— Dr. S. Biežis, LNT namų Chicagoj lėšų telkimo komiteto pirmininkas, rūpinasi sudaryti galimumus, kad tie namai greitai laiku galėtų pradėti veikti.

— Neoficialus Vid. Vakarų kolegų slidininkų sąskrydis numatomas Vail, Colo., Canadian - American Medical - Dental suvažiavimo metu vasario 26 - kovo 4. Kviečiami visi, skeptikai ir entuziastai, su šeimom ar pavieniai, iš N. Y. ir L. A. Suinteresuotieji tesikreipia į dr. F. Kauną.

— Suburban Life (lapkr. 24) įdėjo į savo skiltis dr. F. Kauno nuotrauką ir žemiau spausdinamą žinutę:

Heads Lith MD group

Dr. F. V. Kaunas, 1640 S. 49th Ave., has been elected president of the prestigious Western World Lithuanian Medical Association.

A past president of the Illinois Lithuanian - American Medical Society, he currently heads the West Side Chapter of the Illinois Academy of Family Practice.

Dr. Kaunas is on the staff of Loretto Hospital, Chicago, where he recently completed an extended chairmanship of the department of family and general practice.

The Western World Lithuanian Medical Association has chapters in the U. S., Canada, Germany, South America and Australia.

Sveikinam gerbiamą dr. F. Kauną ir didžiujamės turėdami jį mūsų sąjungos pirmininku.

Red.

Dr. Henrikas Armanas šeimos gydytojų metiniame akademijos suvažiavime Miami Beach — Fountainblue viešbutyje.

NEW YORK

— Dr. B. Radzivanas, žymus Gajos korporacijos veikėjas, vienas iš pirmųjų lietuvių gydytojų New Yorke, paaukėjo Kultūros Židinio statybai jau antrą tūkstantį dolerių.

LIETUVIAI GYDYTOJAI KULTŪROS ŽIDINIO STATYBOJE

Lietuviai gydytojai, pritardami lietuvių pranciškonų sumanymui pastatyti New Yorke Kultūros Židinį ir įvertindami jų pastangas suorganizuoti rytiniame JAV pakraštyje lietuvišės tvirtovę, įsijungė į vąjį ir gausiomis pinigėmis aukomis jį remia. Tuo tarpu stambiausi aukotojai yra šie:

Dr. A. Starkus	\$6,540.00
Dr. B. Radzivanas	\$2,255.00
Dr. R. Jauniškienė	\$1,530.00
Dr. V. Paprockas	\$1,400.00
Dr. B. Jankauskas	\$1,275.00
Dr. A. Goeldnerienė	!1,012.00
Dr. E. Matulaitienė	\$1,010.00
Dr. K. Šimaitienė	\$1,000.00

— Jauna ir veikli New Yorke Liet. Gyd. Draugijos narė gyd. **Aldona Skriputė** išlaikė vaikų ligų specialybės egzaminus ir žada praktikuoti Kearny, N. J. Linkime jai sėkmės!

— Dr. **Vytautas Slavinskas**, gyvenąs Monticello, N. Y., lapkričio 28 atšventė 60 metų gyvenimo sukaktį. Linkime ilgų sveikų ir darbščių metų!

Dr. A. Starkus

— Gydytojų korporacija Gaja spalio 16 Kultūros Židinio patalpose suruošė paskaitą apie leukemiją. Ją skaitė dr. **A. Starkus**, gyvenąs Brooklyne ir dirbąs kaip patalogas keliuose ligoninėse.

— Ateitininkų medikų Gajos korporacijos New Yorke skyriaus valdyba, lietuvių gydytojų sužaviavimo proga, rugsėjo 5 d. 10 val. ryto Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje New Yorke suorganizavo mišias už mirusius, žuvusius ir komunistų nukankintus lietuvius gydytojus. Kuklioje, bet jaučioje bažnyčioje, globojant mielam klebonui **kun. Jurgiui Gurinskui**, susirinko nemažas būrys gydytojų ir svečių.

— **Korp! Fraternitas Lithuanica** metinio sužaviavimo New Yorke dalyviai. Sėdi iš k. į d.: dr. Slavinskas, dr. Damijonaitis, dr. Paprockas, dr. Ingelevičius, dr. Matulionis, dr. Avižonis. Stovi: dr. Plechavičius, dr. Armanas, dr. Petrauskas.

1,000 DOLERIŲ PREMIJAI

Gydytojų korporacijos *Fraternitas Lithuanica* rytinio pakraščio padalinio metinis suvažiavimas įvyko spalio 24 dr. L. Plechavičiaus rezidencijoje, Yonkers, N. Y.

Išrinkta nauja valdyba, kurią sudaro: dr. B. Matulionis — pirm., dr. S. Petrauskas — izd., dr. V. Avižonis — sekretorius.

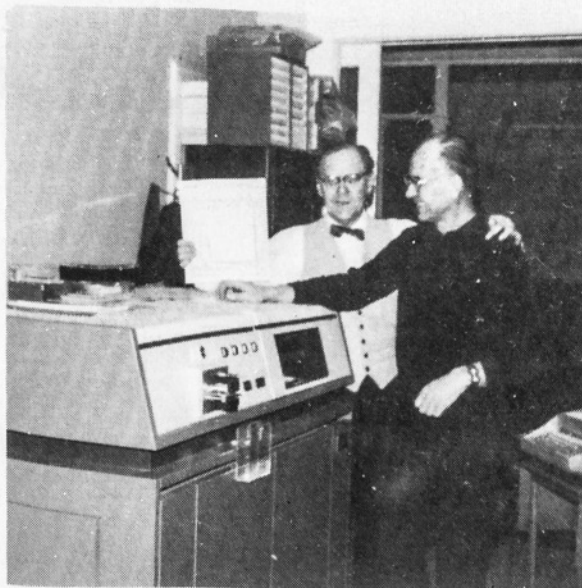
Suvažiavimas nutarė paskirti tūkstančio dolerių premiją meno veikalui patriotinėm temom. Pasiūlymams paruošti sudaryta komisija iš dr. Vlodo Ingelevičiaus, dr. Vaclovo Paprocko ir dr. Vytauto Damijonaičio.

Dr. V. Paprockas skaitė paskaitą apie Ambrozijų Pabrėžą, O.F.M. — kaip liaudies gydytoją. Tradiciškai buvo pagerbti mirę broliai. Prieš suvažiavimą dalyvauta pamaldose už mirusius fratėrius Šv. Kazimiero bažnyčioje. Po oficialios dalies buvo pianistės Rajauskaitės - Petrauskienės koncertas ir jaukus pobūvis.

— Dr. V. Paprockas pasikalbėjime Laisvės Žirio radijo programoje pareiškė, kad PLGS ir ALGS gydytojų yra apie 500, nors jo apskaičiavimu visame laisvajame pasaulyje yra daugiau kaip 1,000 lietuvių gydytojų. Vokietijoje d-ro V. Bylaičio statistika patvirtina dr. V. Paprocko spėliojimą. Ten jo įsteigto draugijoj yra vos 10 gydytojų, bet iš viso Vokietijoj yra daugiau kaip 20 gydytojų, t. y. dvigubai daugiau. Kas gi trukdo stoti į tą draugiją? Atrodo, mišrios vedybos dažniausiai pastoja kelią.

— Dr. Algirdas Brundza grįžo į Bronxą, neišbuvęs 6 mėnesių Afrikoj (Ghanos valstybėj), kur jis dirbo Vokiečių misijos ligoninėj.

Dr. Vaclovas Paprockas kalba Darbininko redakcijos šventėj vasario 5, Kultūros Židiny, New Yorke. Tą dieną Darbininko redakcija jam įteikė žymenį už aktyvų dalyvavimą bendruomeniniame lietuvių gyvenime ir už iniciatyvą Lietuvių Gydytojų Sąjungai pasireikšti Lietuvos vardui naudinga veikla.

Medicinos žurnalo redaktorius su pranciškonų spaustuvės vedėju tėvu Pranciškom Giedgaudu prie naujo spaustuvės kompiuterio, ruošiant spaudai šį ant-
rą Medicinos numerį.

Dr. A. Starkaus paskaitos klausytojai: iš k.: dr. Bagdas, J. Brazaitis, dr. D. Jasaitis, dr. Br. Radzivanas.

Dr. Zigmo Kungio sutuoktuvėse Los Angeles, Calif. susitiko keturi draugai: (iš k.): dr. Z. Brinkis, dr. K. Ambrozaitis, dr. P. Kisielius ir jaunavedys dr. Z. Kungys.

Lietuvių Fondo 1971 m. pelno skirstymo komisija, paskyrusi lietuvybės reikklams 40,000 dolerių. Sėdi iš kairės: kun. J. Borevičius, SJ, komisijos pirm. dr. J. Valaitis. Stovi: A. Kairys, dr. F. Kaunas, J. Kavaliūnas ir dr. A. Razma.

OHIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJOS KRONIKA

— Dr. A. ir ponias Aželiai po metinio suvažiavimo vaišino pas save draugus.

— Dr. J. Balčiūnas nepasirodė metiniame suvažiavime. Ponia baigė 2 metų pirmininkavimą pagalbiniame ratelyje.

— Dr. A. Baltrukėnas su ponia žuvavimo biznį perkėlė į Floridą.

— Dr. V. Bergas metiniame suvažiavime skaitė paskaitą.

— Dr. H. Brazaitis atšventė 60. Ponia namuose surengė vaišes.

— Dr. A. Čepulis lankė tarp Clevelando ir Chicago. Mat, sūnus studijuoja Notre Dame, South Bend.

— Dr. A. Degesys su ponia buvo išvykę į Ispaniją. Įspūdžiai vidutiniai.

— Dr. V. Gruzdis ir ponia išleido į marčias vyriausią dukrą. Vestuvėse buvo daug draugų ir jaunimo.

— Dr. E. Lenkauskas tiek daug važinėja Lietuvių Bendruomenės reikalais, kad net negalima sugauti — kur.

— Dr. J. Macį namuose buvo aplankę „juodvarniai“.

— Dr. A. Matulionis buvo išvykęs į Angliją, bet grįžtant prigriebė „pasieniečiai“.

— Dr. V. Maurutis ir ponia — nauji nariai draugijoje.

— Dr. A. Miliauskas išėjo į pensiją. Pasitraukė iš praktikos.

— Dr. A. Pakalnis paliko Ohio. Praktikai išvyko į Michiganą.

— Dr. V. L. Ramanauskas buvo nuvykęs Kanadon, prie Lake Superior, aplankyti giminaičių.

— Dr. Z. Sabataitis apvedsino sūnų, pasitraukė į pensiją ir išvyko į Floridą.

— Dr. J. Skrinska buvo Kanadoj pas giminaičius, o ponia su jauniausiais vaikais pas giminaičius prie Baltijos pakraščio.

— Dr. J. Stankaičio namus išdraskė „vanagai“. Nežiūrint į tai, draugijos nariams pas save rengia Naujų Metų sutikimą.

— Dr. R. Sakalas ir ponia susilaukė pirmagimės dukros — Rimos. Jis dirba kariuomenės ligoninėje San Francisco.

— Dr. Vytautas Urba, Bowling Green Ohio Mental Health centro direktorius ir Bowling Green valstybinio universiteto konsultantas, yra išrinktas apskrities medicinos gydytojų sąjungos prezidentu.

— Dr. J. Genys rugsėjo 12 respublikonų tautybių valdybų pareigūnų priėmimo Baltuosiuose Rūmuose pas prezidentą Nixoną iškėlė Simo Kudirkos nelaimingo pabėgimo ir jo pasekmių klausimą ir prašė prezidentą daryti žygius jam pagelbėti. Prezidentas Nixonas davė kai kurių sugestijų, ką šiuo reikalu galima daryti. Šiomis sugestijomis buvo pasinaudota, ir Amerikos Lietuvių Taryba jau pradėjo daryti žygius nurodyta kryptimi.

Dr. J. Genys Simo Kudirkos reikalu taip pat kalbėjo su transporto departamento sekretorium Jean Wolpe, kuris pažadėjo paramą.

Bendrojo Baltijos Amerikiečių Komiteto posėdžio, įvykusio 1971 spalio 6 Amerikos Latvių Biuro patalpose Washington, dalyviai. Iš k.: (sėdi) Heikki Leesment, Amerikos Estų Tarybos pirmininkas, dr. Kazys Bobelis, Amerikos Lietuvių Tarybos pirm., Gunars Meierivics, Amerikos Latvių Tarybos pirmininkas, (stovi) Gerhard A. Bushman, estų atstovas dr. Jonas Genys, dr. K. Šidlauskas, Bruno Albats, Amerikos Latvių Biuro vedėjas.

Besigilinas dermatologijoje Cook apskrities ligoninėje odos ligų žinovas dr. Kastytis Jucas skaitė iliustruotą pranešimą apie pagyvenusių žmonių odos negeroves.

Inž. J. Jurkūnas, LTN valdybos pirm., įteikia žymenį dr. S. Biežiui, Lietuvių tautinių namų vėjaus pirmininkui. Vidury — ponia Biežienė.

FRATERNITAS LITHUANICA ir PATRIA KORPORACIJŲ METINĖ ŠVENTĖ

Fraternitas Lithuanica korporacijos Chicagos skyrius ir Patria korporacija lapkričio 21 turėjo savo metinę šventę, kuri buvo pradėta pamaldomis už prieš 30 metų tragiškai žuvusius gydytojus chirurgus — dr. J. Žemgulį, dr. S. Mačiulį ir dr. A. Gudonį.

Tėvas Vaišnys, SJ, savo pamokse nušvietė abiejų korporacijų ideologiją ir vaizdžiai atpasakojo komunistų fanatikų žiaurumus nužudant minėtus chirurgus, jėga išvestus iš darbo Panevėžio ligoninėj.

Pamaldų metu giedojo solistė Violeta Balčiūnienė, akomponuojant muz. M. Motekaičiui.

Po pamaldų buvo aplankyti mirusių brolių kapai, nuneštos gėlių puokštės.

Vakare įvyko abiejų korporacijų atskiri susirinkimai, kuriuose buvo išrinktos naujos valdybos: Fraternitas Lithuanica — iš dr. M. Vyganto, dr. R. Petrio ir dr. K. Juco, Patria — iš dr. Giedraitienės, dr. Mironaitės ir dr. Ignatonienės.

Į Fraternitas Lithuanica vienbalsiai buvo priimti trys nauji nariai: dr. J. Bandis, dr. A. B. Gleveckas ir dr. A. Paulius.

Korporacija svarstė paskyrimą trijų premijų dailininkams už kūrinis, atvaizduojančius Simo Kudirkos tragediją. Šiam sumanymui pritarė korporacijos centro valdyba, kuri jau pernai apie tai buvo užsiminusi skyriams. Trims premijoms manoma surinkti 1,000 dolerių (500, 300 ir 200 dol.). Baigiantis konkursui, turėtų būti suruoštos parodos ne tik lietuviškai visuomenei, bet ir amerikiečiams. Parodoj galėtų būti premijuoti paveikslai.

Po susirinkimų įvyko vakarienė, kurią pravedė centro valdybos pirm. dr. S. Budrys. Buvo pristatyti naujieji nariai. Jiems buvo uždėtos korporacijos juostos ir įteikti korporacijos leidiniai: korporacijos metraštis 50 metų sukakties proga ir Nagiaus - Nagevičiaus monografija.

Ponia Žemgulienė jos vyro 30 metų žuvimo sukakties proga buvo pagerbta prisegant jai gėlių korsažą.

Baigiantis vakarienei, aktorius S. Pilka vaizdžiai papasakojo savo įspūdžius iš savo kelionės į Lietuvą.

Dr. J. Gintautas papasakojo apie mediciniškas studijas Maskvoj, Leningrade ir Lietuvoj. Jis palygino Sovietų Sąjungos medicinos mokslus su Amerikos mokslais, kuriuos jis turįs galimybės eiti dabar. Pateikė ir šiaip nemaža įspūdžių iš sovietinio gyvenimo.

Po pranešimų buvo įdomios diskusijos. Ponia S. Ožėlienė tarė jautrų atsisveikinimo žodį, nes ji mananti ilgesniam laikui vykti Kolumbijon pas savo dukrą Dalią.

— Dr. Bruno Leparskis Chicagoj yra išrinktas Kiwanis tarptautinių klubų 4-to distrikto pirmininku gubernatoriaus titulu.

— Dr. Rimgaudas Nemickas — pionierius naujame širdies smūgio gydyme. Journal of the American Medical Assn. paskelbė straipsnį apie Chicagos Loyolos universiteto ligoninės chirurgų darbus, o tą žinią pakartojo Amerikos didžioji spauda. Loyolos chirurgai, gelbėdami širdies ataką gavusius pacientus, padarė dešimčiai ligonių operacijas dar jiems neatsigavus nuo smūgio. Operacijoj dalis venos, išimtos iš šlaunies, įdiegiama į širdį, pakeičiant užblokuotą širdies arteriją. Iš dešimties pacientų aštuoni išliko gyvi, pasveiko ir neturėjo jokių po atakos jaučiamų skausmų. Lietuviams įdomu, kad šios operacijos chirurgų grupėje yra ir jaunas lietuvis chirurgas dr. Rimgaudas Nemickas. Medicinos naujiena yra ta, kad operacija "saphenous vein bypass" anksčiau būdavo daroma jau pacientui pasitaisius po atakos. Loyolos grupė tą operaciją daro aukščiausiam priepuolio laipsny, kada širdžiai ypatingai reikalingas deguonis. Be dr. Nemicko, chirurgų grupėje yra dr. P. Scanlon, dr. J. Tobin, dr. W. Anderson ir dr. R. Piffare.

Dantų gyd. R. Povilaitis renka mokesčius iš dr. L. Seibučio ir dr. D. Giedraičio.

— Dr. Antanas Milaknis skaudžiai susižeidė koją. Gydomi namie, bet dar negali vaikščioti. Manoma, kad gydymasis gali užtrukti ilgesnį laiką. Linkime greit pasveikti. Red.

— Dr. Mildą Budrienę nuo šių metų semestro pradžios Illinois universiteto Medicinos departamento imunologijos ir alergijos skyrius pakėlė į Clinical Assistant Professor laipsnį. Dr. Budrienė nuo pavasario yra Chicagos alergistų draugijos sekretorė ir išdininkė.

— Dr. Vytautas Tauras atšventė savo 65 metų amžiaus sukaktį. Medicinos redaktorius ir visa redakcinė kolegija sveikina Vytautą ir linki jam sveikatos, sėkmės ir daug daug metų dirbti lietuvių gydytojų ir tautos labui.

— Dr. A. Bridžius sulaukė solidaus 75 metų amžiaus. Sveikinam gerbiama kolegą ir linkim ilgos, sveikos ir gražios ateities. Red.

— Dr. Antanas Butkus išskrido 3 savaitėms į Kaliforniją, kur Anaheim dalyvavo širdies ligų konferencijoj ir atliekamu laiku susitiko su vietos lietuviais. Dr. A. Butkus yra PLB vykdytojas, dirbęs Cleveland Clinic su mokslininkų grupe prie mokslinio darbo. Ši grupė spalio 27 Bostone vykusioj patalogų kolegijos konferencijoj gavo pirmąją premiją ir aukso medalį.

— Dr. Bruno Radauskas vasario pabaigoj susirgo ir paguldytas ligoninėj. Redakcija linki jam greitai pasveikti.

Kur daktarai — ten ir Lietuvos Fondas. Tarybos pirmininkas dr. Balukas, valdybos pirm. dr. Ambrozaitis ir LF steigėjas dr. Razma klausosi dr. Juozevičiaus patarimų.

— The Pittsburgh Press skemadieninėj laido pagerbė dr. **Valeriją Raulinaitienę**, pažymėdamas, kad ji yra tik viena ir pirmoji moteris gydytoja (lietuvė ir ne veteranė), paskirta JAV VA valstybinės ligoninės klinicine direktore.

— **Dr. Edmundas Ringus** laimėjo golfo varžybas Central Community ligoninės medicinos personalo tradicinėj išvykoj. Jis yra Lituanikos sporto klubo pirmininkas.

— Sveikatos klausimais Jaunimo centre kalbėjo **dr. K. Jucas** apie odos ligas, **dr. A. Liaugminas** apie psichinius pergyvenimus ir **dr. J. Adomavičius** apie skrandžio ligas. Paskaitos pajvairintos skaidrėmis ir modelių demonstravimu.

— **Dr. Vytautas Damijonaitis**, gyvenęs Poughkeepsie, N. Y., spalio 28 gavo širdies infarktą ir pamažu taisosi.

Linkime greitai pasveikti. Red.

— **Dr. Mindaugas Vygantas** Chicagos Ophthalmological Society susirinkime darė pranešimą apie savo patyrimus, gydant vaikų ligas. Pranešimas dalyvių tarpe sukėlė didelį susidomėjimą ir diskusijas. **Dr. Vygantas** buvo priimtas nariu į minėtą sąjungą, kai po nuodugnaus pasiruošimo iš karto išlaikė American Board of Ophthalmology specialybės egzaminus ir buvo pripažintas šios srities specialistu. Jis yra kandidatas į akių specialistų daktarų akademiją (Academy of Ophthalmology), į kurią priimama tik tam tikrą laiką išbuvus kandidatu, jei akademijos nariai nubalsuoja kandidatą priimti. **Dr. M. Vygantas** profesoriauja Illinois universiteto medicinos fakultete ir jau keletą metų verčiasi privačia praktika Chicagoj.

— **Dr. K. Bobelis**, Altos pirmininkas, skaitė paskaitą LVS Ramovės Chicagos sk. ir Chicagos Altos surengtame nepriklausomos Lietuvos kariuomenės atkūrimo ir Simo Kudirkos šuolio į laisvę minėjime.

— **Dail. dr. Aldona Labokienė**, kuri toliau tęsia meno studijas ir ruošiasi dailės parodai, ryšium su Simo Kudirkos tragedijos metinėmis, baigia piešti paveikslą, vaizduojantį S. Kudirkos išdavimą. Be to, aktyviai veikdama amerikiečių politiniame gyvenime, ji gavo iš Baltųjų rūmų, Washington, D. C., kvietimą dalyvauti respublikonų ruošiamoj konferencijoj.

— **Dr. Ragas** sutiko groti Lietuviškų vestuvių orkestre. Pastatymą ruošia Grandies ansamblis. Liaudies instrumentų orkestracijoms talkina **Balys Pakštas**.

Baltimorės gydytojai susirinko aptarti sąjungos skyriaus steigimo reikalo. Iš k.: **dr. Radauskas**, **dr. Ankudienė**, **dr. Ankudas** (S-gos direktorius), **dr. Armanas**, **dr. Svtelienė** ir **dr. Kudirka**.

Amerikos Lietuvių Taryba Washingtone surengė Amerikos Balso lietuviškojo skyriaus dvidešimties metų minėjimą. Nuotraukoje iš k. **dr. Kostas Jurgėla** — Amerikos Balso direktorius, **dr. Kazys Bobelis** — Alto pirmininkas. Trūksta Alto atstovo Washingtono **dr. J. Genio**.

— SLA Centre įvykusio organizacijos veikėjų pasitarimo metu spalio 23 d. buvo pagerbti dr. S. Biežis ir jo žmona 50 m. vedybų sukaktuvių proga. Medicinos redaktorius ir redakcinė kolegija prisideda prie šio pagerbimo ir linki mielam Medicinos ir buv. Lietuvių Gydytojų Biuletenio garbės redaktoriui daug laimingų ir sveikų metų.

— Spalio 16-17 Washingtonė vyko Amerikos etninių grupių konferencijos suvažiavimas. Dalyvavo apie 500 atstovų. Lietuviams konferencijoje oficialiai atstovauja Amerikos Lietuvių Taryba ir turi tris pripažintus atstovus: dr. K. Bobelį, dr. J. Genį ir dr. K. Šidlauską. Šiame suvažiavime lietuviams atstovavo dr. J. Genys ir dr. K. Šidlauskas.

AUKSINIS JUBILIEJUS

Prieš 50 metų dr. Anthony Bertash gavo licenciją verstis gydytojo praktika

1921 spalio 27 dr. Anthony J. Bertash formaliai tapo gydytoju: tą dieną jam buvo suteikta teisė verstis gydytojo ir chirurgo praktika Illinois valstijoje. Taigi dabar jis švenčia 50 metų sukaktį nuo to nepaprasto jo gyvenime įvykio.

Dr. Bertash gimė Lietuvoje. Į šį kraštą atvyko būdamas tik 12 metų. Apsigyveno kartu su tėvais Spring Valley, Ill. Ten užaugo, lankė mokyklą ir kartu su tėvu dirbo anglių kasyklose. Susitaukęs kiek pinigų mokslui, pradėjo lankyti kolegiją, o vėliau Chicagos medicinos mokyklą, kurią baigęs atliko interno ir rezidento stažą Evangelical ligoninėje, 5421 S. Morgan St. Jis ir dabar tebėra tos ligoninės gydytojų štabo vyresnysis narys.

Pirmą ofisą dr. Bertash atidarė 35-tos ir Halsted gatvių kampiniame name. Iš ten jį perkėlė į tų pačių gatvių sankryžos šiaurės rytų dalyje esantį pastatą. 1956 m. 35-tos gatvės ir Emerald kampe pasistatė Bridgeport Medical Arts pastatą, kuriame ir dabar tebelaiko savo ofisą.

Dr. Bertash gyvena 4826 S. Kimbark Ave. Nuo 1942 jis yra Selective Service sistemos medicinos patarėjas. Už tą patamavimą 1967 prezidentas prisiuntė jam padėką.

Sveikiname gerbiamą daktarą ir linkime daug gražių metų sveikai ir sėkmingai dirbti medicinos darbe. Red.

— Dr. Jonas Adomavičius atšventė savo 60 metų gyvenimo sukaktį.

Sveikinam dr. J. Adomavičių ir linkime daug sveikų ir vaisingų metų tiek profesijoje, tiek ir žurnalistikoj. Red.

— Dr. Edvardas Kaminskas iš Bostono, Mass., dalyvavo Amerikos daktarų hematologų suvažiavime, vykusiame gruodžio mėn. Sir Francis Drake viešbutyje.

— Dr. R. Peteris ir žmona neseniai persikėlė gyventi iš Chicagos į San Francisco, Calif.

Buv. Kauno Med. Fak. dekanas dr. J. Meškauskas ir Alto pirm. dr. K. Bobelis aptaria padėtį per gydytojų susirinkimą Dune Acres, Ind.

Dr. Juozas Bartkus buvo išrinktas ALT S-gos garbės nariu. Nuotraukoje dr. J. Bartkus Chicagos ALT skyriaus narių susirinkime daro pranešimą. Dešinėje dr. Stp. Biežis.

— Majoras dr. Saulius Vaičaitis, atitarnavęs pirmuosius metus Korėjoj, sugrįžo atostogoms į Bostoną. Dr. S. Vaičaitis Korėjoj dirbo kariuomenės ligoninėj kaip vidaus ligų specialistas ir ėjo Chief of Dept. of Medicine pareigas. Antriesiems metams paskirtas į Fort Mac Arthur, Los Angeles, California.

— Dr. Algimantas B. Gleveckas, savo laiku baigęs medicinos mokslus Heidelberge (Vokietijoje), kurį laiką vertėsi bendrosios medicinos praktika Chicagoj, bet kartu siekė ir gilesnės specialybės, kuria pasirinko akių ligas ir jų gydymą. Atsidėjęs šiai specialybei, keletą metų ėjo specialius mokslus Detroite, Mich., juos sėkmingai baigė ir grįžo Chicagon, kur atidarė savo kabinetą.

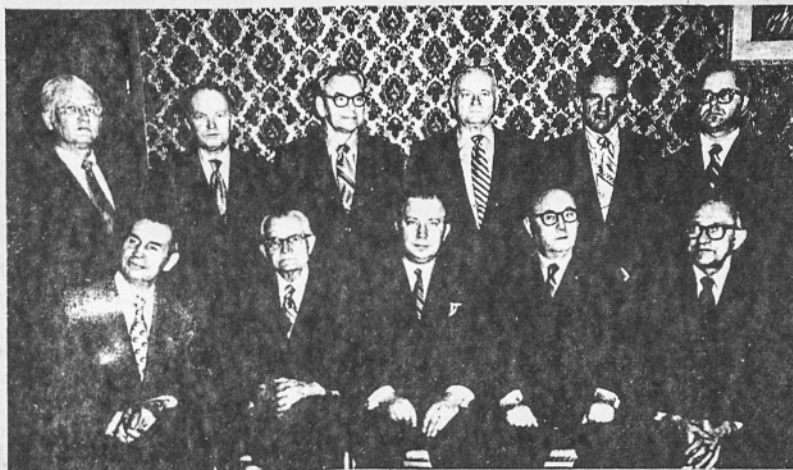
Sveikinam ir linkim sėkmės. Red.

— Dr. Kazys Ambrozaitis yra pakviestas nauju nariu į JAV LB tarybą vietoj pasitraukusios Elenos Bradūnaitės. Dr. Kazys Ambrozaitis, aktyvus visuomenininkas ir dabartinis Lietuvių Fondo tarybos pirmininkas, yra buvęs ankstyvesnių JAV LB tarybų nariu.

— Dr. Zigmantas Sabataitis lapkričio 16 išėjo į pensiją ir uždarė medicinos praktikos kabinetą. Pietų pusėje savo pacientus pervedė dr. Sandarui, o rytų pusėje — dr. Stankaičiui. Dr. Zigmantas Sabataitis į Clevelandą atvyko 1954. Metus laiko dirbo kaip miesto gydytojas. Po metų atidarė savo privatų kabinetą ir vertėsi privačia bendra medicinos praktika, naudodamas savo obstetrikos ir ginekologijos specialybes. Dr. Sabataitis priklausė prie mokslinių medicinos draugijų ir visą laiką buvo aktyvus Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos narys. Visada buvo didelis lietuviškų reikalų rėmėjas. Jis Clevelando apylinkėj bus pasigestas. Daktaras su ponia nori dabar džiaugtis gražia Floridos gamta ir planuoja įsikurti Hollywoode, Floridoje.

Dr. Sabataičiui ir poniai linkime gražaus ir ramaus poilsio Floridoj.

ALT centro valdyba suvažiavimo metu Chicagoe 1971 lapkričio 13. Sėdi iš k.: K. Kleiva, garbės pirm. L. Šimutis, pirm. dr. K. Bobelis, P. Dargis, dr. K. Šidlauskas. Stovi: T. Blinstrubas, dr. V. Šimaitis, inž. V. Mažeika, J. Skorubskas, dr. J. Valaitis ir ALT įgaliotinis Washingtone dr. J. Genys.

AUSTRALIJA

Australijos armijos kapitonas dr. Gediminas Grudzinskas Vietname.

Atlikęs 12-kos mėnesių karinę tarnybą Vietname, laimingai į Sydnėjų grįžęs kapitonas dr. Gediminas Grudzinskas sukūrė šeimos židinį, veddamas buvusią studentavimo laikų draugę. Po ilgo laiko Gedas vėl pamažu pradeda grįžti į lietuviškąjį gyvenimą, ypatingai jo mėgstamą sportą. Daug ateities laimės naujame šeimos gyvenime!

— Paskutiniame Australijos gydytojų žurnale Medical Journal of Australia buvo išspausdintas Sydnėjuje gyvenančio ir savo praktiką turinčio dr. A. Viliūno straipsnis "Gydytojai turi teisę atsisakyti gydyti svetimą žmogų". Šio straipsnio ištraukos, plačiai paminint ir mūsų gydytoją, buvo perspausdintos didžiųjų Sydnėjaus australų dienraščių.

Be savo mediciniško darbo dr. A. Viliūnas yra aktyvus bendruomenės narys.

— Po II-jo karo, kartu su kitais emigrantais specialistais, į Australiją atvyko ir nemažas skaičius lietuvių gydytojų. Negalėdami gauti tuoj pat darbo savo specialybė Australijoje, jie gavo sutikimą gydytojų darbams N. Gvinėjoje. Tokiu būdu didokas skaičius lietuvių gydytojų dirbo šiame krašte, per metų laiką iškildami iki aukštų administracinių pareigų, kaip dr. L. Petrauskas, dr. Vl. Ivinskis ir dr. S. Svirklis, pasidarydami apskričių ar net visos salos rajono gydytojais. Šiuo metu ten yra tolokai nuo visų didesniųjų miestų atsisakyęs kaunietis dr. Sl. Žygas, kurio pavardė jau prieš dešimtmetį buvo plačiai nuskambėjus ne tik Australijos, bet taip pat ir Amerikos bei Europos mediciniškame pasaulyje, po to, kai jis davė savo tyrinėjimų plačius aprašymus apie iki šiol neišgydomą ir iki to laiko mažai žinomą, daugiausia N. Gvinėjoje paplitusią "juoko ligą". Jis su savo tyrinėjimų ir gydymo daviniiais buvo iškviestas į Ameriką ir kelias Europoje vykusias specialistų konferencijas. Manoma, kad jo darbas labai daug padės šios ligos visiškam pagydimui.

KANADA

— Dr. Nijolė Šernaitė, buvusi torontietė, spalio 23 Delhi, Ont., susituokė su estu dr. Andres Lansoo. Apeigas atliko kun. dr. J. Gutauskas. Vaisės įvyko erdvuose p. p. Pargauskų namuose (jaunosios motina yra p. Pargauskienė). Dalyvavo 300 lietuvių ir 100 estų. Daugelio sveikinimų eilėje buvo ir Kanados baltiečių federacijos pirmininko U. Patersoo sveikinimas. Banketo pranešėju buvo J. R. Simanavičius. Abu jaunavedžiai yra dantistai. Jie įsikurs Barrie, Ont.

— Kanados Lietuvių Gydytojų Dr-jos išvyka buvo surengta rugsėjo 11 Springhurst, prie Wasagos. Puikus oras daugelį dalyvių, kurių buvo virš 40, sugundė pasimaudyti šiltam Georgian Bay vandenyje. Išvykos dalyviai išklusė pirm. dr. A. Užupienės - Lukienės pranešimo apie Darbo šventės savaitgalį įvykusį pasaulio lietuvių gydytojų suvažiavimą New Yorke, pasivažiavo dr. A. Šalkaus nušautu briedžiu bei ant iešmo keptu paršiuoku. Svečiai šnekučiavosi iki vėlyvos nakties jaukiame dr. A. S. Kazlauskų vasarnamyje.

— Dr. Oskaras Jonas Pūdykaitis, dirbęs N. Skotijos provincijoje kaip ligoninės gydytojas, išėjo pensijon ir apsigyveno Toronte. Rugsėjo 20 jam suėjo 70 metų amžiaus. Gimė Marijampolėje, ten baigė gimnaziją, tarnavo Lietuvos kariuomenėje. Mediciną studijavo Miunchene. Grįžo į Lietuvą, dirbo įvairiose ligoninėse ir universiteto vidaus ligų klinikoje. Nuo 1934 iki 1940 buvo Šv. Luko ligoninės direktorium. Karo metu pasitraukė Vokietijon, 1947 m. išvyko Britanijon. Nuo 1950 persikėlė Kanadon.

— Mūsų sekretorius dr. Aras Balsys sumainė žiedus su Miss Shirley.

— Dr. Stasys Pacevičius pereiną rudenį tapo seneliu (grandpa) — duktė Danutė Sakienė susilaukė dukrelės.

— Dr. A. Matukas neteko savo mylimos žmonos, kuri po sunkios ligos mirė Putname (Conn.), ten ir palaidota.

— 1971 lapkričio 1 netekom savo garbės narės dr. Emilijos Norvaišienės - Klemkaitės. Palaidota lietuvių kapinėse Toronte. Prie kapo Kanados lietuvių gydytojų vardu atsisveikino pirmininkė dr. A. Užupienė - Lukienė.

— Dr. Antano Pacevičiaus žmona Sofija buvo stiprokai sunegalavusi širdim, bet dabar jau sveikta namie. Abu ruošiasi geram poilsiui Meksikoj.

— Dr. Aldona Užupienė - Lukienė su vyru Kalėdų šventes praleido Acapulco, Meksikoj. Grįžo abu gerokai nudeginti saulės.

— Dr. Ona Gustainienė Naujų Metų išvakarėse susilaužė koją. Negalėjo dalyvauti Naujų Metų sutikime.

— Užuojautą reiškiame mūsų išdininkui dr. Sigitui Kazlauskui, neseniai palaidojusiam savo mamytę.

— Dr. Arūnas Dailydė ir jo žmona Vida tapo tėvais savo dukrelei Laurai.

Po pasaulį pasižvalgius . . .

E G I P T A S

DR. HENRIKAS ARMANAS

Arabų pasaulis domino mane dar nuo gimnazijos laikų. Ilgai planavau ir ieškojau progos pamatyti šį pasakingą, visai man svetimą ir turistų vengiamą kraštą.

Laikiniai nutilus Izraelio ir Egipto patrankoms, nusprendžiau, kad atėję palankesnės galimybės įvykdyti šią mano jaunų dienų svajonę ir pamatyti Radameso žemę.

Be jokių kliūčių gavęs vizą, apsišarvavęs drąsa ir pasitikėjimu savimi bei savo šviesiu veidu ir mėlynom akim, lankydamas Graikiją, Atėnuose įsėdau į arabų lėktuvą ir pasileidau tarp Viduržemio jūros vandens gilybės ir mėlyno dangaus begalybės tiesiog į arabų pasaulio širdį — Egiptą.

— — O — —

Egiptas, kuris, kaip egiptiečiai savo, yra Nilo dovana šiaurės Afrikai, kartu su Kartagina yra seniausias žmonijos civilizacijos lopšys žemėje. Napoleono Bonaparto mokslininkai, inžinieriai ir archeologai sukūrė net mokslo šaką, pavadintą egiptologija, kuri per savo ilgų metų studijas hieroglifijoj atskleidė virš 6,000 metų senumo žmonijos civilizaciją. Senojo Egipto turtais vis dar ir dabar naujai ir skubiai atkasami, kol dar naujieji pastatai ir Nilo užtvanka nesusėdėjo jų amžinai palaidoti.

Egiptas yra dykumos kraštas. Gyvenimas įmanomas tik derlingoj Nilo papėdėj ir ten, kur Nilas įteka į Viduržemio jūrą. Arabai sako, kad Nilas yra Egiptas: panaikink Nilą, dings ir Egiptas. Vasarą Egipte karšta nuo karštų vėjų, kurie pučia iš Saharos dykumos. Temperatūra tada svyruoja tarp 95 ir 113 laipsnių F, tačiau dėl

drėgmės stokos ji yra lengvai pakeliama. Žiemą temperatūra nukrinta iki 59 laipsnių F. Tačiau pajūryje, kur Nilas plačiai išsilieja, drėgmė pakyla. Todėl ir karštis šioje srityje svetimšaliui yra beveik nepakenčiamas. Gražiausi mėnesiai yra birželis, liepa ir rugpiūtis. Balandžio ir gegužės mėnesiais karšti Saharos vėjai užneša smėliu miestus ir kaimus. Egipto naktys iš-tisus metus yra šaltos ir gaivinančios. Pats Kairas, Egipto sostinė, yra Alaho palaimintas miestas, nes ten lyja tik 5 dienas per metus.

Egiptas turi 38 milijonus gyventojų, kuriuos sudaro etiopų, asirų, persų, graikų, romėnų, bizantų, arabų, turkų, prancūzų ir anglų mišinys. Žydų beliko tik 42 šeimos.

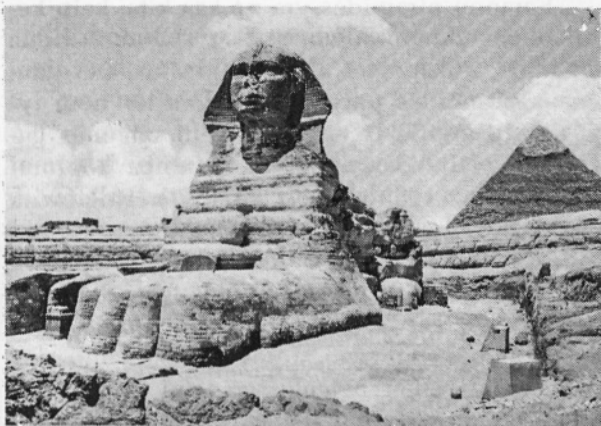
Egiptiečiai, vadinami koptais, daugiausia gyvenantieji miestuose ir turintieji krikščionišką kilmę, yra tikri senovės egiptiečių palikuonys. Jų veidai visai primena senųjų faraonų dinastijų veidus. Dykumose gyvena klajoklių gentys — beduinai, negroidai ir nubiečiai.

— — O — —

Egiptas turi audringą praeitį. Nežiūrint savo didybės ir garso, šimtus metų buvo kitų valdomas. Senovės Egiptas, kurio sostinė buvo Memfis, 300 metų prieš Kristaus gimimą buvo valdomas 30 faraonų dinastijų. Garsiausi faraonai Ramsas II ir Ramsas III priklausė dvidešimtajai dinastijai. Tarp tų dinastijų valdymo Egiptą dar trumpai valdė Libijos, Etiopijos ir Asirijos karaliai, gi 525 metais prieš Kristaus gimimą jį užkariavo persai ir padarė savo provincija. Ketvirtame šimtmečiu prieš Kristų Aleksandras Didysis, nuveikęs persus, pavertė Egiptą Graikijos kolonija. Jis įkūrė savo

vardo miestą — Aleksandriją ir padarė jį pasaulio prekybos ir Graikijos meno bei kultūros centru.

Julius Cezaris (gyvenęs 102 - 44 metais prieš Kristų), Kleopatros dėka, kuri buvo tikra graikė, iškėlė medicinos mokslą ir jo pritaikymą gydyti ligoms. Atplaukęs į Egiptą, jis pažino Kleopatrą. Ji buvo jam atnešta įvyniota į brangų persų kilimą ir išriedinta prieš jį ant marmuro grindų! Jų meilei nebuvo ribų. Jiems gimė sūnus Cezarionas. Pati Kleopatra ir jos Ptolemiečių dinastija per tris šimtmečius ugdė ir globojo Egipto graikų medicinos mokslą ir Hipokrato mokymo metodus. Cezaris, susižavėjęs graikais ir Kleopatra, grįžęs į Romą, išlaisvino iš vergijos visus graikus gydytojus, suteikė jiems Romos pilietybę ir leido verstis privačia medicinos praktika. Graikai gydytojai pakėlė Romos medicinos lygį į aukštybes, sukurdami etikos kodeksą ir diagnostikos principus. 44 metais prieš Kristų Kleopatra su savo sūnumi atvyko į Romą susituokti su Cezariu, bet netrukus Cezaris krito Bruto nudurtas, ir Kleopatra niekuomet netapo ponja Cezariene bei pasaulio imperatoriene. Gražioji Kleopatra neišgyveno šios tragedijos ir pati pasekė Cezariu, leisdama sau į krūtinę įgelti gyvatei.

Giza — Saharos dykumos papėdė. Priešaky Didysis Sfinksas, užpakaly — viena iš garsiųjų Gizos piramidžių. Kairėje tolumoje matosi bunkeriai ir pati dykuma.

Tuo pačiu laiku žlugo ir Graikijos imperija. Tuo pasinaudojo Roma ir užvaldė Egiptą ilgiems metams. Ketvirtame šimtmetyje po Kristaus, kai Romos imperija suskilo į vakarų ir rytų imperijas, Bizantijos valdovas Konstantinas paėmė Egiptą į savo rankas, kartu įkurdamas prie Bosforo sąsiaurio savo vardo miestą — Konstantinopolį. Egipto katalikybė pasiviro į rytų bizantinę bažnyčią, išsirinko sau patriarchą ir pasižadino koptais.

Septintame šimtmetyje po Kristaus persai ir vėl užkariavo Aleksandriją, tačiau netrukus Heraklis išvarė persus iš Aleksandrijos. Po to arabai ir islamas užvaldė Egiptą ir įkūrė Kairo miestą, o jo sultonas Saladinus užkariavo Siriją ir Palestiną. Tryliktame šimtmetyje, nugalėjęs šeštojo Kryžiaus karo Ričardo Liūtaširdžio armiją ir paėmęs prancūzų Liudviką IX į nelaisvę, jis užėmė ir Jeruzalę. Krikščionybė buvo prislėgta. Įsigalėjo islamas. Kitaip tikintieji buvo paženklinami, kaip kad nacių laikais: žydai turėjo nešioti geltonus drabužius, juodą turbaną ir sunkų kamuolį ant kaklo; krikščionys — tamsiai mėlynus drabužius, juodą turbaną ir ant kaklo medinį kryžių, sveriantį 5 svarus.

1517 metais turkų otomanas sultonas Selini I užkariavo ir pavergė Egiptą. Virš 250 metų Egiptas buvo laikomas Turkijos imperijos provincija.

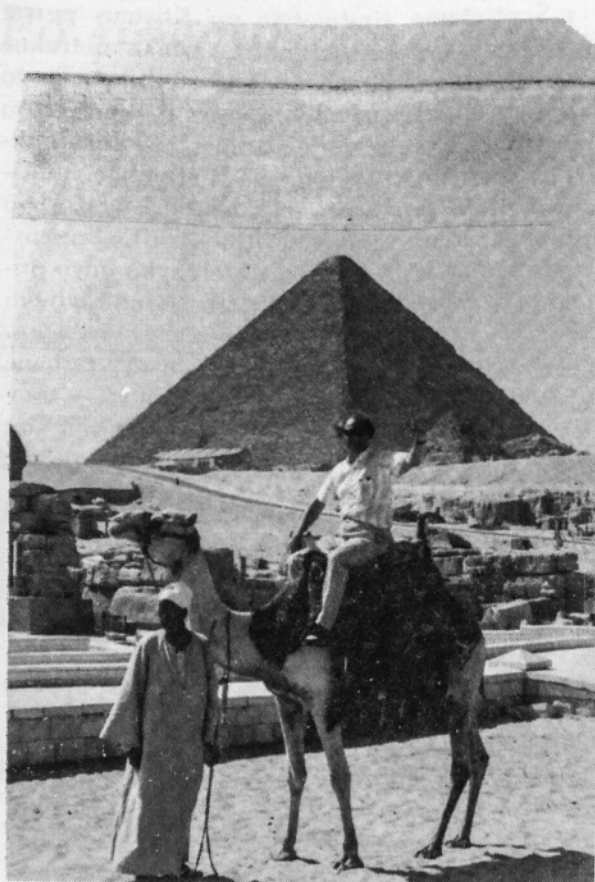
Po smulkių karų su mongolais, turkais, sirais ir portugalais 1798 Napoleonas puolė Aleksandriją, laimėjo mūšį ir užkariavo visą Egiptą. Tačiau po kelių metų prancūzų armija Egiptą paliko. Garsusis sultonas Mohammed Ali sukūrė modernų Egiptą. 1869 anglai nupirko Suezų kanalą ir dominavo Egipte. 1882, egiptiečiams sukilus prieš anglus, jie pasiuntė į Aleksandriją laivyną ir okupavo Egiptą. 1914 britai paskelbė Egiptą savo protektoratu. Po 8 metų (1922) Egiptas pasiskelbė nepriklausoma valstybe su karalium, kuriuo paskutiniu buvo Farukas I. Jį nuvertus nuo sosto, 1953 Egiptas pasiskelbė respublika. 1958, susijungus su Sirija, buvo įkurta Jungtinė Arabų Respublika. 1961 Sirija atsiskyrė nuo Egipto. Dabar, kaip žinome, Sirija ir vėl prisijungė.

Peržiūrėjus Egipto istoriją, matoma, kad ši labai sena ir garbingos praeities bei aukštos civilizacijos valstybė kentėjo vergiją, kaip ir mūsų vargšė Lietuva. Dabar gi yra toks skirtumas, kad maža Lietuva yra visai prispausta po ruso bato, tuo tarpu Egipto sfinksas tik uodega gerokai prispausta, o kūnas vis dar turi galimybę išsilaisvinti iš to sunkaus pavergėjo bato.

— — O — —

Egipto žemės turtai, šalia naftos ir alyvos yra medvilnė, kurios ypatingai aukšta ir gera kokybė neranda sau lygios visame pasaulyje.

Dvasinio gyvenimo pagrindą, kuris Egipte yra labai stiprus ir giliai įsigyvenęs, sudaro trys religijos: musulmonų, krikščionių ir žydų.

Lietuviškas "labas" Saharai.

91 proc. Egipto gyventojų yra musulmonai, 8 su puse proc. sudaro krikščionys. Kitą pusę procento sudaro prisiglaudėliai prie kitų religijų ir pagonijos. Talmudo pasekėjų, žydų, šandieną Egipte bepasiliko saujelė. Koranas, be religijos mokslo, yra kultūrinės ir literatūrinės arabų kalbos Biblija.

Įdomu pažymėti, kad pirmoji Egipto religija buvo žydų. Tik amžiams slenkant, iš pradžių Bizantijos krikščionybė, o vėliau arabų islamas suvarė judaizmą į sinagogas ir privačius žydų namus. Nežiūrint to, Egiptas pasiliko judaizmo lopšys, kur gimė ir mokė žydus jų pranašas Mozė. Kai naujagimis Mozė žydų šeimos buvo įdėtas į krepšelį ir paleistas į Nilo upę likimo valiai, kūdikiu nešinas krepšelis susilaukė tarp Memfio pakrantės žolių ir buvo surastas faraono Minbeto dukterų. Faraonas, neturėdamas sūnaus, augino Mozė kaip savo sūnų. Užaugęs Mozė, kaip žinoma, gavo dešimt Dievo įsakymų, mokė žydus ir sukūrė hebrajų kultą. Romėnų persekiojamas, su žydais paliko Egiptą. Su tuo nepaprastu įvykiu Egipte pradingo žydija ir jų religija. Tačiau žydų papročių

dar ir dabar arabų gyvenime daug kur randam. Arabai, kaip ir žydai, skaito iš dešinės į kairę ir išimtinai visiems naujagimiams berniukams daro apipiaustymus.

Egiptas turi žymią pagarbos vietą ir krikščionių pasaulyje. Šventoji Šeima su mažuoju Kristum, angelų paliepta, bėgo į Egiptą. Ji gyveno ir tris mėnesius slapstėsi Kairo katakombose. Šv. Juozapas dirbo romėnams, kaip paprastas darbininkas, pelnydamas duoną savo šeimai...

Egipto valdovai, faraonai, laikė save dievais ir amžiams paliko savo kapus piramidėse. Egiptiečiai šiandien laidoja savo mirusius mastabose, t. y. paprastose kvadratinėse duobėse ar mauzoliejuose. Vargšai žmonės laidoja lavoną be karsto tiesiog duobėje, gi turtingieji pastato mastabą, kuri susideda iš kelių kambarių. Visuomet buvo stengiamasi pasilaidoti kaip galint arčiau piramidžių, t. y. faraonų kapų. Egiptiečiai šventai tiki į pomirtinį gyvenimą. Lavonai yra balzamuojami, kad išlaikytų žmogišką išvaizdą, o pats kapas (piramidė ar mastaba) primena gyvenamąjį namą, kur, tikima, mirusysis gyvena, kaip gyvenęs prieš mirtį.

Faraonų piramidės yra ne kas kita, kaip keturkampės akmeninės mastabos, statomos viena ant kitos, nukapojant akmenų kraštus, bet gaudamas piramidės pavidalas. Piramidės nėra lygios, kaip atrodo iš tolo, ir ant jų viršūnės galima lengvai užkopti, jei tik užtenka kopimui kvapo ir jei 113 laipsnių karštis neišdžiovina kūno, prieš pasiekiant viršūnę. Įėjimas į piramidę yra mažas ir žiūri visada į tą pačią pusę — Meką. Siauri laiptai veda į daugelį "kambarių", o pats kapas, sarkofagas, yra mažo kambario duobės viduryje. Įėjus į tokį kambarį - kapą, darosi labai nejauku ir netgi baugu. Žinoma, faraonų lavonų dabar ten nebėra, ir tik didelis akmuo ar tuščia duobė žiūri į turistą, gi pats faraonas guli po stiklu ir užraktu Kairo muziejuje ar yra vagių išneštas į nežinia kurią pasaulio dalį. Kambarių sienos išpaisytos mirusiojo gyvenimo įvykiais, jo žmonomis ir jo nuveiktais gerais darbais. Taip garsiam Ramso II kape matom nupieštą jo keturiasdešimt vieną žmoną, iš kurių jis turėjo net 125 vaikus!

Aš, kaip gydytojas, buvau nuvestas į garsaus ir turtingo egiptiečio gydytojo kapą - mauzoliejų, kuris stovėjo visai arti laiptinės piramidės; tai rodė, kad senovės Egipto žyniai ir gydytojai buvo labai garbingi žmonės ir turtin-

giausi po faraonų. Jo mastabos kambarių sienos buvo išpaisytos gydytojo profesiniais darbais: gydant sergančius ir atliekant apipiaustymo bei amputacijų operacijas.

Garsusis Memfis sfinksas, saugojąs amžiams užmigusį faraoną Ramses.

Labiausiai populiarios ir lankomos piramidės yra faraono Cheopso. Jos stovi Gizos srityje, prie pat Kairo, priešakyje su milžinišku sargybiniu sfinksu, vaizduojančiu faraoną liūto pavidale.

— — O — —

Egiptas, kaip jau minėjau, tai žmogaus svajonių senovės žemė. Ten gimė Mozė ir žydija, ten gyveno Kristus, ten paliko savo žymes faraonai, graikai, turkai, persai, romėnai, prancūzai ir anglai, o dabar rusai. Ten Saharos dykumos mirazai ir minaretuose Mahometo tarnų verkiąs, pilnas nostalgijos, maldai šaukiąs balsas užkeri atvykusį svetimšalį, kaip užkerėjo Herodotą, Cezarį ir Napoleoną! . . .

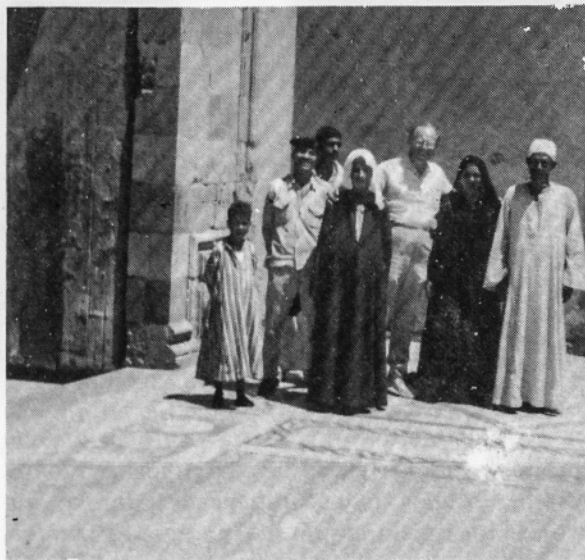
Kalbant ar galvojant apie Egiptą, vaizduotė iškyla piramidžių, sfinksų ir mečečių su pusmėnuliu vaizdai. Prieš akis atsistoja tūkstančio ir vienos nakties plačiakelniai arabai, su raudonom fezom ant galvų, ir pilvo šokėjos su pusiau pridengtais veidais, padangėj skrajojantieji kilimai ir svetimšalių legionai . . . Ausyse suskamba Aidos ir Šeherizados garsai.

Atvykęs į Egiptą, tik išlipęs iš lėktuvo Kaire, pamatai piramides ir Saharos dykumos pradžią. Pasukęs galvą į priešingą kelio pusę, tematai smėlį, už kurio guli nematomas Suezas, kaip arabai sako, mirties šmėkla. Keleivį apima toks pats susijaudinimo jausmas, kaip atvykus į Paryžių ir pamačius Eifelio bokštą ar Romoje Šv. Petro ir Povilo baziliką.

Įvažiuavus į Kairą, pamatai tyliai tekantį majestotišką Nilą ir miestą, pilną minaretų ir bokštų su pusmėnuliais, o gatvėse — su raudonom fezom triukšmingą arabų masę. Tai žadą atimęs vaizdas ir ilgų metų, nuo gimnazijos laikų, svajonė tapusi realybe.

Ir štai aš, nenuilstamas lietuvis keliautojas, stoviu Saharos dykumoje, žarstau jos smulkių, karštą, vėjo pustomą smėlį, žvelgiu į tolį, ieškodamas paslaptinių mirazų, kaip kupranugarių ir beduinų karavano ar risčia lekiančio su ilgu šautuvu rankoje arabo. Šalia dunkso eilė piramidžių ir "ilsisi" besišypsas, it Mona Lisa, sfinksas. Čia pat klūpoja kupranugariai, laukdami, kada lietuvis turistą užlips ant jų kupros ir jie galės pakratyti jį po dykumą . . . Šalia šypsosi tikri gyvi arabai ir primena tau, kad tai ne mirazas ir ne sapnas, bet tikra realybė.

Egiptas yra mišinys krikščioniškojo Bizantijos meno, graikų kultūros ir mokslo pagrindų ir islamo garsaus arabesque meno, kurie susitiko ir susijungė į vieną įvairiaspalvę vaivorykštę, pradedant nuo garsios faraonų praeities, kuri guli griuvėsiuose, bet gyva tarp mūsų, ir baigiant šių dienų pusiau moderniu Egiptu, kovojančiu dėl savo geresnio gyvenimo.

Lietuvis keliautojas tarp "visokio plauko" arabų jų mečetėje, kur gali vaikščioti tik basas, ar užsidėjęs ant batų medžiagines šliures (žiūr. į kojas).

Kairas — tūkstančio minaretų miestas, išsidrikęs abipus Nilo. Tai miestas įvairumų ir kontrastų: čia stovi modernus pastatas, bet už kelių šimtų žingsnių nuo jo stovi beduino palapinė, prisiglaudusi prie senovės miesto sienos,

kur dar ir dabar galima išskaityti dviejų Napoleono grenadierų išskaptuotas prancūziškas pavardes ir vardus. Vieta, kur dabar stovi Kairas, seniau graikų buvo vadinama Babilonu. Tik dešimtame šimtmetyje patys arabai įkūrė savo miestą ir pavadino jį Kairu. Kur tik pasuki galvą, ten matai minaretų bokštus, iš kurių penkis kartus per dieną sklinda graudus, verkiąs, monotoniškas, pilnas ilgesio, plonas gerklinis balsas, šaukiąs tikinčiuosius maldai. Arabai meldžiasi penkis kartus per dieną, ar tai namie, ar gatvėje, ar darbe, ar moskoje. Ten ir šen matai bizantų bažnyčių kupolus ir sinagogų rotundas. Bažnyčios apytuštės; moterys neturi teisės maišytis su vyrais, ir joms vieta skirta antro aukšto galerijose. Sinagogos tuščios, tačiau jos labai gražios, stovi kaip muziejai. Garsiausia yra Abraham Ben Ezra sinagoga, pastatyta 900 metais po Kristaus. Jos rūsyje yra tamsios ir niūrios katakombos, kur Mozė mokė žydus savo tikėjimo. Netoliese stovi Šv. Sergiejaus bizantinė bazilika, kurios katakombose gyveno kaip pabėgėliai Šventoji Šeima. Keistai malonus ir graudus jausmas apėmė mane, stovint toje vietoje ir glostant ranka akmens stalą, ant kurio kadaise gulėjo pasaulio Viešpats ir Išganytojas Kūdikėlis Jėzus!

— —O — —

Gyvenimo ironija dažnai sukrečia tautas ir visą pasaulį. Egiptas, žydijos lopšys, kur gimė, gyveno ir mokė žydus Mozė, dabar yra didžiausias žydijos priešas, teturįs tik 42 žydiškas šeimas. Kadaise bizantinės krikščionybės tvirtovė, kur gyveno pats Kristus ir kur 62 metais po Kristaus šv. Morkus skelbė Kristaus mokslą, kur krikščionys vyravo šalies kultūriniame gyvenime, dabar beturi tik 10,000 koptų krikščionių, kurių bažnyčios su aukso sienomis, lubomis ir ikonomis yra pustuštės ir primena labiau muziejus, nekaip maldos namus.

Po 250 metų turkų jungo Egiptas priėmė Turkijos veidą ir pasiėmė daug jos papročių. Egipto miestai ir žmonės nepanašūs į Maroko, Tuniso ar kitų tipiškų arabų kraštų žmones ir miestus. Beveik jokio skirtumo nematai tarp Kairo ir Istambulo, bet matomas skirtumas tarp Kairo, Kasablankos ir Tanžiro. Kaire vis pastebima prancūzų įtaka, nes dauguma inteligentijos ir valdininkijos kalba prancūziškai, o muziejuose eksponatai šalia arabų turi taip pat užrašus ir prancūzų kalba.

Moteryų Kairo gatvėse beveik nematyti. Tai vyrų pasaulis. Jie grupuojasi ant kampų, prie

Kairas. Mėlynasis Nilas teka per patį miesto vidurį.

krautuvų ir bazarų, garsiai kalbėdami ir gestikuliuodami, pasitaikius progai, prašydami iš turistų bakšišo — išmaldos. Nė vieno arabo gatvėje nemačiau apsirengusio eilute. Visi dėvi iki žemės ilgumo nudėvėtus ir įtartinos švaros marškinius su gaubtuvu ar turbanu ant galvos. Tas drabužis arabui atstoja viską: ir apsiaustą, ir švarką, ir kelnes, ir naktinius marškinius. Dažnas iš jų nieko po tuo drabužiu neturi ir vaikšto kaip Aahas jį sutvėrė — pigu ir praktiška! Užmiesčio keliuose arabai visi basi, bet Kaire nešioja menkučius sandalus ar šliures. Jie klauso Korano žodžių: gyvena pagal gamtos įstatymus. Gal dėl to Kaire dažnai matysi arabus atliekant gamtos reikalus tiesiog gatvėje...

Egipte vyrauja nuo žydų laikų pasilikęs ypatingas paprotys: berniukai apipiaustomi, o mergaitėms amputuojama clitoris.

— — O — —

Bendrai Egiptas daro ekonomiškai išsargusio ir kultūriškai susmukusio krašto įspūdį. Nebuvau nustebintas, kai Kairo viešbutyje net kelis kartus mačiau rusus, civiliška apsirengusius, vaikščiojančius vis po du ar grupėmis, tyliai kalbančius savo motinos Rusijos kalba. Keltuve jie gerokai į mane pažiūrėjo, tur būt, galvodami, kad štai vienas "imperialistas" stovi, bet tikrai nepažino, kad aš nuo Baltijos krantų, nes tęsė kalbą, manydami, kad kvailas "jankis" vis tiek nesupranta, ką jie kalba. Televizija kas dieną rodo rusų kroniką ir jų naivius, vaikiškai primityvius filmus, prilygstančius amerikiečių 1925-30 metų filmams. Teko kalbėtis su keletu egiptiečių; jie visi nekenčia rusų ir vadina juos Egipto kūno vėžiu.

Mokslas arabams yra privalomas iki 6 skyrių, bet kaimuose yra dar daug beraščių, nes

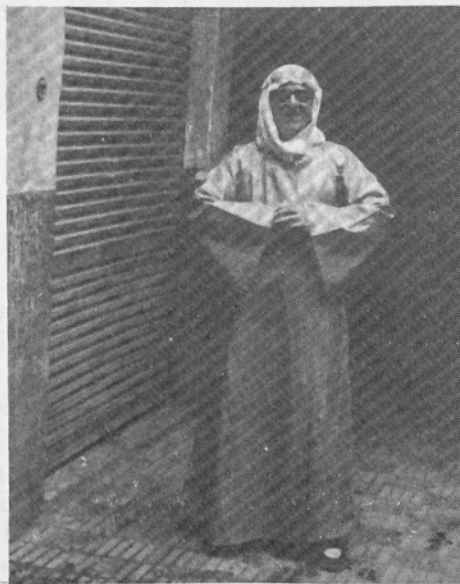
vaikai nelanko mokyklų ir valdžia į tai žiūri pro pirštus. Gydimas beturčiams yra nemokamas per miesto ambulatorijas ir ligonines. Medicina yra socialinė, kaip daugelyje Europos ir pasaulio kraštų. Žmonės apdrausti darbdavių ar valdžios, ir gydytojai retai mato gryną pinigą, nes viskas eina per korteles, čekius ir piniginius liudijimus. Pasiturįs arabas gali kreiptis į privatų gydytoją kaip privatus pacientas, mokėdamas sutartą honorarą (5-10 dol.).

Geras musulmonas (o gerų yra beveik 90%) nevalgo kiaulienos ir nevartoja alkoholio. Jis meldžiasi penkis kartus per dieną (5, 12, 15 ir 20 val.), skirdamas maldai 5 minutes. Prieš maldą jis privalo tris kartus plauti rankas, veidą, ausis, kaklą ir kojas, tik aš nemačiau jų tai darant, ir susidaro įspūdis, kad jie bendrai niekada nesiprausia. Moteris privalo visa nusimaudyti ir negali melstis ar būti mečetėje mėnesinių laikų ar tuoj po lytinių santykių su vyru. Musulmonai gali turėti keturias žmonas, jei tai pajėgia jų piniginės. Žmonos perkamos; jos atsieina vidutiniškai apie 100 dolerių. Taigi vedybų papročiai Egipte yra kitoki negu Lietuvoj: pas mus tėvas turėdavo mokėti pasogą jaunajam, kad ima jo dukterį, gi pas egiptiečius jaunasis moka tėvui už dukterį, kad ją gauna kaip žmoną. Visos žmonos, kaip ir haremuose pas sultonus, gyvena po vienu stogu. Juo turtingesnis, juo daugiau turi žmonių. Gi neturtingas musulmonas vos vieną sugeba turėti, ir tą pačią pasirenka iš "pigiosios" giminės. Įdomu, kad musulmonai tuokiasi daugiausia su savo giminėmis (seserim, broliu, pusbroliu, pussesere ir t.t.). Musulmonų šventadienis ir maldos diena yra penktadienis, todėl senais laikais Egipte žmonės tedirbo tik keturias dienas per savaitę, nes penktadienis buvo švenčiamas musulmonų, šeštadienis — žydų, o sekmadienis — krikščionių koptų. Dabar, žinoma, šeštadienis yra paprasta diena, dirbama ir penktadienį, ir tik sekmadienis, kartu su vakariečių pasauliu, yra oficiali poilsio diena.

Egiptiečiai plačiai ir viešai vartoja hašišą, garbina moteris ir myli gėles. Ramso II ir kitų faraonų kapai išpuošti geometriškais povyzomis moterų, nešančių loto žiedą ar palmę, kad suteiktų malonų kvapą, atsivėsintimą bei poilsį savo vyru ir viešpačiui. Lotas gausiai auga Nile ir yra Egipto tautinė gėlė. Iš jos daromi miego vaistai, žinomi ir Amerikoje "lotusate" tablečių vardu, kaip geras ir malonus hipnotikas. Paveiksluose ir architektūroje moterį mato me stovint žemai tarp savo valdovo kojų, abiem

rankom stumiančią jį pirmyn. Tai parodo, kad valdovai davė garbę moteriai, kuri vis dėlto buvo faraonų paniekinta ir pastatyta mažyte tarp jų galingų kojų, bet padedanti jų galybei. Iš to atsirado ir pasakymas, kad ... "Už kiekvieno garsaus vyro pečių būtinai yra moteris" ...

Paprotys reikalauja, kad sena ir negraži moteris nerodytų savo veido viešumoje. Todėl Kaire kartais pamatai moterį, kaip vaiduoklį, visą paslėptą po juodu drabužiu, iš kurio tik pora juodų akių pikta žiūri į pasaulį.

Beduinas arabas, ką tik atvykęs iš Saharos dykumos maldos susikaupime Kaire tamsiame ir tipingame arabų kvartale. Ar atpažįstamas?

Keliolika mylių nuo Kairo turistai randa Memfio miesto liekanas, kur dar ir dabar ilsisi garsusis Ramsas II, kuro akmeninė povyza gulinčioje padėtyje yra kone trečdalis amerikietiško miesto bloko dydžio. Memfis kadaise buvo žydintis miestas. Jis pastatytas 3200 metais prieš Kristų. Tai "Gyvenimo miestas", iš kurio išėjo garsus karvedys Radamesas (mūsų Kipras Petrauskas) ir opera Aida. Dabar beliko tik tuščia, smėlėta žemė, kurios viduryje stovi milžiniškas sfinksas, kaip ištikimas liūtas, saugojąs amžiams užmigusį savo poną Ramsą II. Tai liūdnas ir jaudinąs vaizdas, kaip ir mirusioj Pompėjoj. Kiek čia praeities, kiek istorijos, kiek buvusios gyvenimo didybės! Viskas prapuolė, tik ištįsę kiparisai šlama ir kalbasi su palmėmis. Prisimine Anykščių šilelio poezija ... Kas jūsų grožei senovinei tiki? Viskas prapuolė, viskas išnyko, tik kelios pušelės apykreivės liko. ...

Arabas ir dykuma tai neišskiriami draugai. Arabas myli dykumą ir, rodos, negali be jos gyventi, nors ir vadina ją "mirties miestu". Padavimas sako, kad mirties dievas vadinosi Sokkar, tai ir "mirties miestas" — Saharos dykuma buvo pavadinta jo vardu. Nenuostabu, kad visos piramidės ir mastabos buvo statomos ne žydinčiuose, gyvybės pilnuose slėniuose, bet mirties miestuose — dykumose.

Arabų daina ir muzika yra arba labai triukšminga, arba labai liūdna, pilna nostalgijos ir verksmo bei skundo, išeinančio giliai iš širdies. Monotoniškos vienbalsės gaidos tęsiasi erzinančiai ilgai. Šokiai yra visada lydimi dainų, tik nedainuojama šokinant kobra, nes šeiminko burna yra užimta pučiant švilpynę. Pramogose visada matysi pilvo šokėjas, kurių šokiai yra labai estetiški ir turi tam tikrą prasmę, kaip ir Havajų dainos bei šokiai.

— — O — —

Turistą Kairas ir Egiptas sutinka labai gražiai ir su pagarba. Jei gavai vizą, tai žinok, kad valdžia labai gražiai tave priims. Jokių maito tikrinimų ir jokios pinigų kontrolės. Amerikiečiai traktuojami Kaire ypatingai gražiai. Turistui nėra kur eiti pasivaikščioti ir apsipirkti, kaip ir Adis Ababoje. Pasijunti vienišas tarp masės garsiai kalbančių ir gestikuliuojančių arabų. Darosi nejauku ir nesaugu. Todėl turistai vežiojami limuziniais po muziejus, bazarus, krautuves ir istorines vietas, valdžios palydovui saugant juos nuo sukčių ir vagių. Turistų labai maža. Gražūs ir modernūs Hiltono ir Sheratono viešbučiai stovi apytuščiai. Pragyvenimas pigus, maistas skanus ir geras, geriamas vanduo skanus, epidemijų nėra. Kairo doleris vertas 33 JAV centų.

Matai arabus rūkančius kanapinę, tačiau sakoma, kad ji į juos neveikianti, kaip kad vei-

kia į Amerikos jaunuolius, nes arabai ją rūko gerai pavalgę, kaip kad vokiečiai geria alų. Jaučiama stipri policinė priežiūra ir tvarka. Visas miestas yra lyg karo stovyje. Kur tik pažiūrėsi, ten stovi kariuomenės daliniai. Ir muziejų ekspozicijai apstatyti smėlio maišais, ir didieji pastatų langai apklijuoti popierinėmis juostomis. Fotografuoti galima tik pasiklausus palydovą. Važiuojant į aerodromą, dešinėje kelio pusėje driekiasi dykuma, tolumoje sukasi radarai, matyti bunkeriai, o čia pat už horizonto yra Suez kanalas. Nepaprastai arti nuo Kairo tūno mirties šmėkla, ir aš buvau laimingas palikdamas šį gilios senovės kraštą, amžiais kovojusį dėl savo nepriklausomybės su besikeičiančiais okupantais ir dabar gyvenantį neramų ir netikro rytojaus gyvenimą.

— — O — —

Summa summarum — buvau laimingas aplankęs šį biblinį kraštą. Aš buvau priimtas, gražiai užlaikomas ir gražiai, su pagarba išleistas arabų pareigūnų (tikiu, kad to viso priežastimi buvo mano turimas garbingo JAV krašto pasas). Yra tik vienas dievas Alahas ir jo pranašas Mahometas — sako arabų posakis. Aš nei vieno, nei kito nemačiau, bet gražiai pagyvenau tūkstančio ir vienos nakties arabų pasakų ir kylančio jauno mėnulio žemėje.

Dar ir dabar skamba ausyse graudus šventiko maldos balsas ir Saharos dykumos nešamo smėlio ošimas. Akys vis mato Saharos smėlio pustomą horizontą, tyliai tekantį Nilą, kurį jau antrą kartą savo gyvenime aplankiau, ir juodas magiškas arabų akis, nežinia ką savyje slepiančias — ar draugystę, ar neapykantą ir kerštą. Tai netikras pasaulis, kaip ir jo žmonės, bet aš myliu gėrį, žmonių draugystę, jų brolišką sugyvenimą. Dėl to, išvykdamas iš Kairo, dar kartą sveikinu visus ten likusius ir sakau jiems — SALAAM ALEICHUM!

ATŽALYNAS

Veda dr. V. TAURAS

DR. ROMAS RIMAS KAUNAS

Dr. Romas R. Kaunas liepos 1 baigė bendrąjį stažą Berwyno MacNeal ligoninėj. Dėdė Samas nedelsdamas jam davė kapitono laipsnį ir po kelių savaičių treniruotės Ft. Sam Houstone paskyrė į Ft. Hood. Kartu su žmona Gražina ir sūnum Rolandu porai metų apsigyveno 1110 S. 27th St., Copperas Cove, Texas 76522. Tel. (817) 547-2783.

Sveikinam jauną daktarą ir linkim sėkmės.

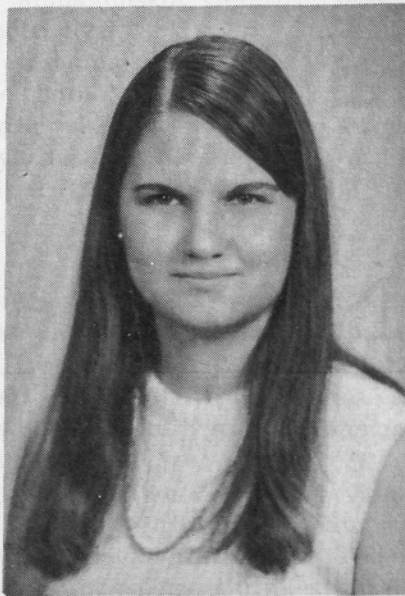
DR. TOMAS KISIELIUS

Dr. Tomo Kisieliaus trumpi biografijos bruožai buvo pirmame Medicinos numeryje p. 64.

DR. AUKSĖ TROJANAITĖ

Dr. Auksė Trojanaitė, dr. Julitos ir Stasio Trojanų dukra, neseniai ištekėjo už Columbia universiteto profesoriaus dr. George Cooper. Auksė, baigusi odontologiją Columbia universitete, dabar specializuojasi odontologijos mokslinių tyrinėjimų srityje. Jaunavedžiai apsigyveno Manhattane.

Sveikinam. Linkim sėkmės.

DR. MARIJA - PAULINA ZELENIS

Dr. Marija P. Zelenis, gyv. 106 E. Holsman St., Paterson, N. J., Jono ir Marijos Zelenių duktė, šią vasarą baigė Louisville universitetą, Louisville, Kentucky, ir gavo dantistės medicinos daktarės laipsnį. Dr. M. P. Zelenis yra 24 metų; Patersone baigė Central aukštesnę mokyklą. Studijas pradėjo Louisville universitete biologijoje iki bakalauro. Po to perėjo į medicinos fakulteto dantistų mokyklą, kurią šiais metais sėkmingai baigė.

Baigusi šią mokyklą, gavo teisę praktikuoti dantistės mokslus New Jersey ir dar dešimtyje Amerikos valstijų. Šiuo metu yra pasižadėjusi dvejus metus atitarnauti JAV armijoje, Fort Dix, N. J., bazės dantų gydymo srityje. Po to grįš į civilinį gyvenimą. Mano atidaryti dantų gydymo kabinetą privačiai praktikai New Jersey valstijoje.

Sveikinam ir linkim sėkmės.

DR. EDVARDAS JONAS DOMANSKIS

Dr. Edvardas J. Domanskis baigė medicinos mokslus Illinois universitete ir gavo daktaro laipsnį.

Dr. Edvardas J. Domanskis gimė Vokietijoje. Ketverių metų būdamas, su tėvais emigravo į Chicagą. Čia jis baigė Brother Rice vidurinę mokyklą su pagyrimais. 1967 gavo bakalauro diplomą iš Lojolos universiteto. Tais pat metais buvo priimtas į Illinois medicinos mokyklą.

Jaunas gydytojas baigė Chicagos lituanistinę aukšt. mokyklą. Jis priklausė prie lietuviškų organizacijų: jūrų skautų ir vėliau studentų Gintaro korporacijos. Šiuo metu atlieka interno praktiką chirurgijoje Orange apskrities ligoninėje Kalifornijoje. Numato specializuotis chirurgijoje.

Sveikinam jauną medicinos daktarą ir linkim sėkmės.

DR. JAMES A. GUŽAUSKAS

Dr. James A. Gužauskas, gyv. Evergreen Park apylinkėj, baigė Marquette universiteto, Milwaukee, Wisc., medicinos mokykloje dantų chirurgijos mokslus daktaro laipsniu.

Sveikinam. Linkim sėkmės.

ARGENTINA

DR. PABLO ADOLFO KALYNA

Dr. Pablo Adolfo Kalyna baigė Buenos Aires universitetą ir gavo gydytojo diplomą. Praktiką jis atlieka vietinėj italų ligoninėj. Dr. A. Kalyna yra gimęs Argentinoj, bet gražiai kalba lietuviškai.

Sveikinam. Linkim sėkmės.

DR. VERONIKA A. AMBROZAITYTĖ

Dr. V. A. Ambrozaitytė, dantų gydytoja iš Montrealio. Gimusi 1947 Augsburgėje, Vokietijoje, šiemet baigė Montrealio universiteto odontologijos fakultetą ir išvažiavo į Kanados šiaurę, kur dirbs kaip dantistė sveikatos ir gerovės departamente (Dept. of Health and Welfare), Fort Churchill ligoninėj, Churpill, Man. Baigusi vienerių metų sutartį, planuoja persikelti į Torontą.

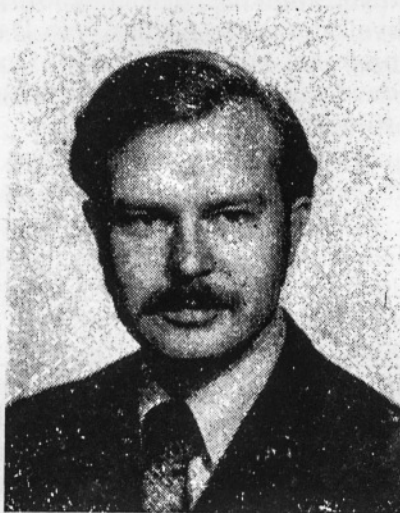
Sveikinam. Linkim sėkmės.

DR. AUDRA DEVEIKYTĖ

Dr. Audra Deveikytė, Valerijos Kazlauskaitės ir Vlado Deveikių duktė, baigusi Buenos Aires medicinos fakultetą, dirba Rawson ligoninėj. Lietuviškoj veikloj dalyvauja nuo pat mažens, yra Argentinos Liet. jaunimo sekretorė.

Sveikinam. Linkim sėkmės.

DR. PETRAS KAUFMANAS

1971 gruodžio 17 Chicagos universitetas dr. P. Kaufmanui suteikė fiziologinės psichologijos daktaro laipsnį.

Jaunasis daktaras gimė 1942 Vokietijoje. Baigė mokslus Chicagoj, gaudamas National Institute of Mental Health stipendiją.

Sveikinam ir linkim sėkmės.

DR. OSVALDAS RAČKAUSKAS

Dr. Osvaldas Račkauskas, Konstanto ir Anelės Bulkaitės Račkauskų sūnus, baigęs Buenos Aires medicinos fakultetą, didelis muzikos mėgėjas, groja smuiku, visą laiką priklauso prie Rambyno ansamblio. Vedęs rambynietę Teresę Mačiulytę.

Sveikinam. Linkim sėkmės.

PLAČIAM PASAULY

— GRAŽINA VINDAŠIŪTĖ, de Paul universiteto medicinos studentė, vadovauja tautinių šokių grupei LB Vidurio Vakarų apygardos valdybos organizuojamo jaunimo meno ansamblio "Sūkurys".

— Vienos universitete, Austrijoje, LEONAS ŠULAS dėsto lietuvių kalbą ir kartu studijuoja mediciną.

DR. ALGIMANTAS GEGECKAS

Dr. Algimantas Gegeckas baigė Zuericho miesto universiteto medicinos fakultetą. Naujasis gydytojas yra gimęs Šveicarijoje. Studentaudamas jis įsijungė į Šveicarijos Lietuvių Bendruomenę ir netgi yra buvęs jos valdybos pirmininkas. Šiuo metu A. Gegeckas ruošia doktorato disertaciją.

Sveikinam ir linkim sėkmės.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

MOTERIS. Lietuvių moterų žurnalas, leidžiamas Kanadoje. Turiningas, puošnus ir įdomus. Redaktorė — Nora Kulpienė.

AIDAI nr. 10 (gruodis, 1971). Kultūros žurnalas, leidžiamas tėvų pranciškonų. Redaguoja dr. J. Girmius. Straipsniai: F. Jucevičius — Amžinoji Evangelija, Bažnyčia ir laisvė; Z. Ivinskis — Lietuva ir žydai istorijos šviesoje; J. Brazaitis — St. Šalkauskis lietuvių tautinės misijos raidoje; A. Rubikas — Rinkimai Bažnyčioje? Skyriuje "Iš minties ir gyvenimo" rašo: J. Girmius — "Pusinis" jaunimo lietuviškumas, A. Kuolas — LSS — snaudžiantis milžinas, A. Nakas — Bandyamas pagerbti rašytojus, V. Vizgirda — Tamošaičių kūrybos paroda Bostone, S. Z. — Ukrainiečių sinodas, J. Lišva — Lietuva Cordell Hull memuaruose.

Knygų apžvalgos: J. Girmius — Angliškoji lituanistinė enciklopedija, Z. Prūsas — Lietuvos miškų ūkio studija (A. Škėrio), V. A. Jonynas — Čičinskynės sutemose (Almeno romanai), Pr. Visvydas — M. Martinaitis — sielos provincijos poetas, T. Žiūraitis, O.P. — Iš veikalų svetimomis kalbomis. Yra M. Girmiuvienės ir M. Martinaičio eilėraščių, apžvalgų skyrius "Mūsų buityje" ir kt.

DR. ROMAS RAČINSKAS

Dr. Romas Račinskas Sudbury, Ont., spalio 22 Waterloo universitete gavo daktaro laipsnį klinikinės psichologijos srityje. Jis gimė Lietuvoje, Darbėnuose, 1942 balandžio 18. Pradžios mokyklą pradėjo lankyti Vokietijoje, tęsė Belgijoje ir Londone, Ont., Kanadoje.

Sudburyje baigė Šv. Karolio bazilionų gimnaziją ir lietuvių šeštadieninę mokyklą. Kalba laisvai lietuviškai.

1965 baigė Toronto universitetą B. A. laipsniu — su pagyrimu. 1967 Waterloo universitete gavo psichologijos magistro laipsnį. Vienerius metus atliko klinikinę psichologijos praktiką Floridos sveikatos centre Gainsvilleje. Dabar dirba savo profesijos darbą St. Tomas, Ont., ligoninėje ir duoda ligoninės seselėms psichologinių principų pamokas.

Redakcija atsiprašo, kad šis kalėdinis MEDICINOS numeris išėjo pavėluotai. Žurnalas buvo paruoštas rinkimui gruodžio 15, bet Tėvų Pranciškonų spaustuvės persitvarkymas sulaukė šio numerio išleidimą iki šios dienos.

Tikimės, kad mieli kolegos atleis redaktoriui ir Tėvų Pranciškonų spaustuvei už šį pavėlavimą, dėl kurio kaltos tik susidariusios aplinkybės, nepriklausančios nuo redakcijos ir gerbiamų ir visų mylimų Tėvų Pranciškonų.

IN MEMORIAM

A. a.

DR. EMILIJA NORVAIŠIENĖ-KLEMKAITĖ

Dr. Emilija Norvaišienė po ilgesnės ligos mirė 1971 lapkričio 1 Toronte, Kanadoj.

Gimė 1892 rugsėjo 13 Pagojų folivarke, Panemunės valsč., Zarasų apskr. Gimnaziją baigė Šiauliuose. Maskvos universitete pradėjo studijuoti matematiką, vėliau perėjo į medicinos fakultetą, kurį baigė 1922. Lietuvoj dirbo valstybinėj vaikų klinikoje, kur įsigijo vaikų ligų specialistės — pediatrės vardą. Kaune dirbo privačioj praktikoje, vaikų konsultacijose, priklausė prie ligonių kasos kolektyvo. Nuo 1939 Kūdikų Gelbėjimo D-jos buvo komandiruota į Vilnių steigti ir administruoti kūdikių namus — liginę "Lopšelį". Kartu dirbo Vilniaus miesto ir apskrities sveikatos skyriuose (Motinos ir Vaiko Globoj), kaip konsultantė ir inspektorė. 1941 buvo paskirta Vilniaus vaikų poliklinikos vedėja. Poliklinikai priklausė viso Vilniaus miesto vaikų medicininės ir socialinės įstaigos, mokyklų medicininė priežiūra, papildomo maisto paskirstymas ir t. t. 1944, Liet. Savitarpinės Pagalbos įgaliota, įsteigė ir administravo vaikų TB rekonvalescentų sanatoriją Vilniaus priemiestyje Žvėryne.

Nuo 1945 V. Vokietijoje dirbo IRO Wiesbadeno ir Mainz-Kasselio sveikatos įstaigose; 1949 Wuerzburgėje liginės vaikų skyriaus vedėja, Ludwigsburge emigracinės komisijos gydytoja.

Nuo 1952 gyveno Toronte, Kanadoj, pas dukterį ir žentą dr. arch. A. Kulpavičių.

Būdama studente, aktyviai reikėsi kultūrinėj lietuviškoj veikloje. Lietuvoj priklausė prie Liet. Gydytojų D-jos, Motinos ir Vaiko D-jos; aktyviai dirbo šalpos darbe Žmogaus Globos D-joj. Vilniuj sunkiais karo metais ypatingai pasižymėjo vilniečių vaikų globos ir šelpimo darbe. Gyvendama Kanadoj, reikėsi visuomeninėje organizacinėje veikloje. Bendradarbiavo spaudoje. Priklausė prie Kanados Lietuvių Gydytojų Sąjungos, įsteigė Vasario 16 gimnazijai šelpti gydytojų būrelį.

Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų sužiavime 1965 buvo išrinkta garbės nare.

Pasižymėjo didele energija ir nuoširdžiu atsidavimu savo profesijai.

Prie kapo atsisveikinimo žodį tarė Kanados Lietuvių Gydytojų Sąjungos vardu pirm. dr. A. Lukienė - Užupienė ir Toronto LBA pirm. J. Karpis.

Palaidota Šv. Jono Krikštytojo lietuvių kapinėse Toronte, Port Credit, Kanadoj.

A. a. dr. SUSAN SLAKIS-BUTKUTĖ

Mirė 1971 lapkričio 7 South Suburban liginėje, Hazel Crest, Ill., sulaukusi 82 metų amžiaus. Priklausė prie valstijos ir miesto gydytojų draugijų ir prie Amerikos Medicijos Draugijos. Palaidota lietuvių Šv. Kazimiero kapinėse.

Sausio 12 Decatur mieste po sunkios ligos mirė visų mylimas gydytojas — mūsų kolega

dr. Jonas S a d a u s k a s.

PLGS ir ALGS-gos centro valdyba ir Medicinos redaktorius drauge su redakcine kolegija reiškia gilią užuojautą dr. Jurgiui Sadauskui, poniai Bronislavai Sadauskienei ir šeimai.

A. a. dr.

VERONIKA ALSEIKIENĖ-JANULAITYTĖ

Mirė Kaune 1971 rugsėjo 26, sulaukusi 88 metų amžiaus. Palaidota Petrašiūnų kapinėse.

Dr. V. Alseikienė gimė 1883 gegužės 18 žinomoj Janulaičių šeimoj, Malavėnų kaime, netoli Šiaulių.

1903 baigė Mintaujos gimnaziją, vėliau išvyko į Šveicariją, Berną, studijuoti medicinos. Pradžia buvo sunki. Ten ji prisidėdavo prie lietuviškos spaudos platinimo, kurią gaudavo iš Tilžės. Vieną semestrą studijavo Vienoj. Įsikūrusi Berlyne, labai daug dirbo, Domėjosi moterų ir jų lygybės klausimais. Berlyne dalyvavo Lietuvių Draugijos veikloj, Vydūno rengiamuose vaidinimuose.

Artėjant 1905 m. revoliucijai, Veronika su broliu Augustinu grįžo Lietuvon. Tilžėj apsirūpino vokiškais pasais ir nemažu kiekiu draudžiamos literatūros. Platino atsišaukimus prieš caro valdžią.

Grįžusi į Berlyną, vėl studijavo universitete, daug dirbo ir jau 7 semestre pradėjo domėtis akių ligomis. Daktaro laipsniui įgyti pasirinko sunkią temą apie trachomą. 1908, būdama 27 m. amžiaus, išlaikė egzaminus Berlyno universitete, viešai apgynė disertaciją didžiojoj salėj ir gavo med. dr. laipsnį cum laude.

Med. dr. V. Janulaitytė 1909 nuvyko į Vilnių, dalyvavo Lietuvių Mokslo Draugijos suvažiavime. Ten susipažino su savo būsimoju vyru — medicinos stud. Danielium Alseika.

1918, atkūrus nepriklausomą Lietuvą, persikėlė gyventi į Vilnių, kur su vyru išnuomojo Vilniaus gt. 24 nr. namus ir ten suorganizavo ligoninę bei ambulatoriją. Pirmieji žingsniai buvo labai sunkūs. Tebuvo vos penki gydytojai: be abiejų Alseikų, dar Vl. Kairiūkštis, Paškevičius ir A. Hagentornas. 1923 ligoninė jau turėjo 14 gydytojų. Klinika - ligoninė greitai išgarsėjo visame krašte ir pergyveno lenkų bei rusų okupacijas.

1931 dr. V. Alseikienė su vaikais persikėlė į Kauną (vyras mirė 1936 Vilniuj). Pirmieji metai Kaune nebuvo lengvi. Ji dirbo ligonių kasoje ir vertėsi privačia akių gydytojos praktika. Kauno miesto ligonių kasoj dirbo ligi 1943.

1944 pasiryžusi pasilikti Lietuvoje, dr. Alseikienė, apie dvejus metus kovojusi su mirtimi sulaukusi 88 metų amžiaus, atsiskyrė su šiuo pasauliu. Lietuvoj liko jos sesuo Julija Biliūnienė - Matjošaitienė, gi JAV-se — sūnus Vytautas, žurnalistas, gyv. New Yorke, ir duktė Marija Birutė, mokslininkė archeologė, gyv. Los Angeles, Calif.

A. A.

DR. JONAS SADAUSKAS

Dr. Jonas Sadauskas gimė 1914 rugsėjo 20 Gilvydžių kaime, Viešintų valsčiuje, kur baigė pradžios mokyklą. Gimnaziją baigė Panevėžyje, o mediciną — 1938 Vytauto Didžiojo universitete Kaune. Vokietijoje dirbo kaip stovyklos gydytojas Oldenburge, kur vedė Bronę Šimelytę. 1949 atvyko į JAV. 1950 pradėjo praktikuoti Decatur, Ill.

Velionis buvo puikus žmogus, geras gydytojas ir nuoširdus lietuvis patriotas. Tiek lietuvių, tiek amerikiečių buvo labai mylimas ir gerbiamas.

Paliko mielą žmoną Bronę rūpintis vaikais, iš kurių jauniausias sūnus Jonas, yra priimtas į Illinois universiteto medicinos mokyklą ir tęs tėvelio pradėtąjį medicinos darbą.

Velionio brolis dr. Jurgis Sadauskas dirba Marion, Ind., veteranų ligoninėj. Kitas brolis ir dvi seserys su šeimomis gyvena Lietuvoj.

